

het
paradijs

**schaduw
en
werkelijkheid**

door j.e.van den brink

j.e. van den brink

het
paradijs

INLEIDING

Dit boekje over het paradijs, in zijn schaduw en werkelijkheid, is opnieuw een poging om de gedachten van God in verband met zijn eeuwig Koninkrijk bij de heilverwachtende christen ingang te doen vinden. Het is met grote vreugde geschreven, omdat telkens ongekende en weidse perspectieven werden verkregen, die niet alleen inzicht schonken in hetgeen nabij is, maar ook in de gebeurtenissen van nog ver verwijderde tijdsbedelingen.

Wij hebben een sprekende God, die Zich op velerlei wijzen tot ons heeft gericht, teneinde zijn wezen en zijn gedachten te openbaren. Een van de manieren om ons innerlijk oog voor de onzienlijke realiteiten van het Koninkrijk der hemelen te openen, is het gebruik van beelden. Tot Abraham werd gezegd: 'Zie toch op naar de hemel en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zo zal uw nageslacht zijn'. Hiermee was de belofte geschonken dat Abraham in de geestelijke wereld vader zou worden van een menigte volken, van koningen, van rechtvaardigen, die blinken als de sterren. Jezus sprak in verband met het onzienlijke Koninkrijk der hemelen steeds in gelijkenissen. Hij dwong daarmee zijn hoorders door zelfstandig denken tot een hogere begripsvorming te komen.

Zij moesten namelijk de beelden uit de natuurlijke wereld transponeren in een geestelijke dimensie. De vernieuwing van hun denken bestond hieruit, dat zij het natuurlijke en zichtbare loslieten en zich gingen bezighouden met het geestelijke en onzichtbare. Wie bijvoorbeeld het woordje 'water' in de bijbel leest, weet dat men dit veelal in overdrachtelijke zin moet verstaan. Zijn eigenschappen

wijzen op die van het woord van God en op die van de Heilige Geest. Daarom zullen wij in de naam van Jezus hun die dorsten naar de gerechtigheid een verfrissende beker koud water toereiken om daarmee ook nog hemels loon te verwerven.

Het doel van de beelden is om uit de zienlijke dingen de onzienlijke te leren verstaan, om een hoger begrip over te dragen in termen van gewone, natuurlijke kennis. Wij moeten leren een andere richting op te kijken, omdat de natuurlijke uitleg nooit bevredigt, want de bijbel is een door en door geestelijk boek. Zo waarschuwde Jezus ervoor niet bij de uiterlijke dingen te blijven staan. Wij zullen ons moeten wachten voor de zuurdesem van de Farizeeers, want dezen reinigen alleen het buitenste van de drinkbeker, dus het zichtbare.

Onze Heer sprak in gelijkenissen om te voorkomen dat de diepere betekenis op de verkeerde plaats zou vallen, dus in het natuurlijk gerichte hart. Er is tevens een ontwikkelingsproces nodig om ze te kunnen begrijpen. Zo schreef de apostel aan de Corinthiers, dat hij tot hen nog niet kon spreken als tot geestelijken.

De verhouding tussen Christus en zijn gemeente wordt in tal van beelden uitgedrukt: herder en kudde, hogepriester en priesters, hoeksteen en gewone stenen, oudste broeder en andere kinderen, aanvoerder en leger, wijnstok en ranken, Zoon des mensen en witte wolk, koning en geestelijk Israel.

Ook nu spreekt de Heer nog tot zijn gemeente in visioenen. De beelden zijn meestal zo gemakkelijk te onthouden, dat wij tegelijkertijd de typische kenmerken van het Koninkrijk der hemelen erin ontdekken.

In het oude verbond werden de realiteiten van de onzienlijke wereld ook in beelden uitgedrukt: in tempeldienst, in offeranden, in priesterschap, in het vieren van sabbatten, in ceremonien als de besnijdenis en het onderscheiden van reine en onreine spijzen, in het aardse Jeruzalem, in de berg Sion, in het natuurlijke Israel, in de wolkkolom, in de Rode Zee, in het manna en in het water uit de rotssteen. Al deze dingen zijn overdrachtelijk en krijgen hun ware betekenis, indien ze vergeestelijkt worden, dus in de onstoffelijke wereld worden geprojecteerd. Op deze wijze trachtte God een natuurlijk volk kennis bij te brengen van geestelijke werkelijkheden.

Wanneer wij ons met deze wijze van onderricht bezighouden, krijgen wij tenslotte als examenstof nog het boek van de Openbaring te verwerken. We lezen daar van zinnebeelden als de ark, de tempel, het manna, de doortocht door de Rode Zee of 'glazen zee', van de afgrond, van de slang die uit haar bek water achter de vrouw werpt. Bij de uitleg ervan zullen we ons toch verre moeten houden van natuurlijke of vleselijke opvattingen. We zullen ons ervoor moeten hoeden om van de beelden werkelijkheid te maken. Van onze Heer ontvingen wij de sleutels van het Koninkrijk der hemelen, dus een geestelijk zintuig om ons in de onzienlijke sferen te oriënteren. Wij hebben dan geopende ogen en horende oren om te begrijpen wat de Geest tot de gemeenten zegt. Hiervoor is dus een wedergeboorte of structuurverandering van ons denken noodzakelijk.

Wie de sleutels van het Koninkrijk niet hanteert en dus geen kennis of inzicht in de geestelijke wereld heeft, zal ook niet bestand zijn tegen de invasie van de demonen in het laatste der dagen. Traditie, voorvaderlijke inzettingen, zichtbare 'vroomheid' door lange gebeden, door vasten en

door gewijde gewaden schieten tekort om de verborgen schatkamers te openen. Ook de sleutel van de lofprijzing is zonder die van de kennis van de hemelse gewesten onvoldoende tot overwinning.

Bij het schrijven van dit boekje heb ik getracht de sluier die bij vele christenen op het denken ligt, weg te nemen. We hebben hier te maken met een grandioze uitbeelding van onzienlijke werkelijkheden zowel in Genesis als in Openbaring. Het paradijsverhaal kan alleen volkomen begrepen worden vanuit een hemels abstract denken. Jezus sprak: 'ik ben van boven' en bedoelde daarmee dat bij het lezen van de Schriften zijn gedachten altijd in de onstoffelijke wereld waren.

Mijn bede is: Heer, scheur nu opnieuw de hemelen. Geef mede door het lezen van dit boekje dat velen vernieuwd worden in hun denken, dat zij in staat zijn te vatten, hoe groot de breedte, lengte, hoogte en diepte zijn van de waarheden van het eeuwige en onveranderlijke Koninkrijk Gods.

I

DE AANPLANT

Het doel van de mens

Het eerste vers in de bijbel deelt ons mee dat God in het begin de hemel en de aarde schiep. 'In den beginne' ziet dan niet alleen op een tijdstip, maar ook op een situatie: het was slechts in een begintoestand waarin God de aarde schiep. Zij was ontzettend chaotisch en wachtte op haar vorming. Wanneer een beeldhouwer een standbeeld maakt, neemt hij een ruw blok marmer. Niemand ziet aanvankelijk wat de bedoeling van de kunstenaar is, maar deze heeft in zijn gedachten al de gehele sculptuur voor zich. Allengs ziet men dan het monument tevoorschijn komen en staat tenslotte verbaasd over het fijne en gedetailleerde werk dat uit de hand van de vervaardiger is gekomen.

Zo zien we in zes scheppingsperioden God bezig de aarde toe te bereiden, deze te bedekken met een rijk gevarieerde vegetatie en te doen bewonen door levende wezens. Aan het einde van de zesde 'dag' formeerde Hij de mens als kroon der schepping. God die geest is, sprak: 'Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis' (Gen.1:26). Het is duidelijk dat de bedoeling van de Schepper niet was de natuurlijke mens, wiens denken zich alleen op de aarde bewoog, maar dat zijn verlangen zich richtte op de volmaakt ontplooid geestelijke mens. Hij zoekt immers hen die aanbidden in geest en waarheid.

Bij de schepping van de mens zocht God Zich een andere bestaansvorm, een huis waarin zijn Geest kon wonen,

zoals in Openbaring 21:3 opgemerkt wordt: 'Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen'.

Na het voleindigen van de schepping was God als de landman die rust van zijn arbeid, en wacht. Deze gaat naar huis en het zaad dat hij zaaide komt op en groeit: 'De grond brengt vanzelf vrucht voort; eerst een halm, daarna een aar, daarna het volle koren in de aar' (Marc. 4:28). God verwekte Adam als zijn zoon, die zich zou ontwikkelen en uit wie een ganse mensheid geboren zou worden.

In de 'lendenen' van Adam waren de groten van geest in de natuurlijke wereld. In hem waren Beethoven en Einstein, maar in hem waren ook de gelovige Abraham, de rechtvaardige job en de volmaakt geestelijke mens Jezus Christus (vgl. Hebr. 7:9,10). Uit deze laatste zou weer een geheel nieuwe mensheid ontstaan, een geestelijk geslacht dat het beeld van God zou dragen en met wie de Schepper gemeenschap kon hebben en zijn troon zou kunnen delen.

Nadat God de 'levensadem' of de 'levensgeest' in de mens geblazen had, ontwikkelde deze zich tot koning in de natuurlijke wereld. Hij was immers het hoogste wezen dat op aarde geschapen was. Evenals een kind zich eerst ontplooit vanuit de kennis der natuurlijke dingen om zich heen, zo had ook Adam een tijd nodig om zich te oriënteren op de aarde. De bijbel zegt immers, dat het natuurlijke eerst is en dat daarna bij de juiste ontwikkeling het geestelijke moet volgen (1 Cor. 15:46).

Zoals een vader met blijdschap opmerkt hoe zijn kleine jongen voor het eerst een kastje openmaakt of hem voor het eerst papa noemt, zo lezen we ook dat de hemelse Vader de ontwikkeling van Adam gadesloeg: 'Ook bracht Hij het gedierte des velds en het gevogelte des hemels tot

de mens, om te zien hoe deze het noemen zou'(Gen. 2:19). God zag toe hoe de geest, die Hij aan de mens geschonken had, werkte, bezig was en hoe deze met grotere en hogere vermogens verheven was boven die der dieren. De mens kon zijn gang naar de troon van God beginnen!

De schepping van Eva

De werken van God zijn van eeuwigheid bij Hem bekend (Hand. 15: 18). Hij is als de man wiens vrouw in verwachting is en zegt: 'Nu kan ik later de naam van mijn zaak veranderen in 'Jansen en zoon', of zoals in Amerika wel de gewoonte is, in 'Jansen en dochter'. God was van den beginne alleen, maar in zijn gedachten was van eeuwigheid een plan. Hij was 'solitair', maar zijn verlangen ging uit naar gemeenschap.

Hij zocht een geest die bij Hem paste en die van hetzelfde niveau was. Hij schiep de mens als zijn zoon, liet deze een zelfstandig bestaan leiden om Zich dan tenslotte weer met hem te verbinden tot een hechte eenheid. Daarom sprak de volmaakte Zoon van God: 'Ik en de Vader zijn een' en Hij zei van zijn geestelijk nageslacht: 'Opdat zij allen een zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn' (Joh.10:30 en 17:21).

Wij weten dat het Lam van God geslacht is sedert de grondlegging der wereld (Openb. 13:8). In het plan van God was de gekruisigde Jezus er reeds vanaf de schepping. Buiten dit Lam is geen nieuwe mensheid mogelijk en de Zoon die van eeuwigheid als Woord van God in het voornemen van de Vader was, is ook de Doper met de Geest die de ontwikkeling tot geestelijk mens mogelijk maakt. Daarom kon gezegd worden: 'Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis'.

Adam bezat ditzelfde verlangen naar gemeenschap als God. Zijn kennis van de levende schepping der dieren maakte in hem dit sluimerende gemis wakker, want hem ontbrak een levenspartner, een 'hulp die bij hem paste'. Dan doet God een diepe slaap op de mens vallen. De septuagint spreekt van een 'extase', wat sommigen vertalen door het woord 'trance'.

De geest van Adam wordt 'weggevoerd' en pijnloos neemt de Here uit hem de 'rib' weg.

De 'transcriptieverklaringvertaling' merkt hier op, dat het gebruikte Hebreeuwse woord 35 maal in de bijbel voorkomt, maar nooit in de betekenis van 'rib'. Deze vertaling spreekt van een 'component', dus van een deel dat een ander deel aanvult. God nam een component uit Adam, een aanvullend deel dat Hij tot een hulp tegenover hem maakte.

Dan luidt Genesis 2:24 volgens genoemde vertaling: 'op grond hiervan pleegt een man zijn vader en moeder te verlaten en hecht zich aan zijn vrouw, opdat zij weer kunnen worden tot een wezen'. Wanneer de apostel Paulus de diepe zin van het huwelijk beschrijft, zegt hij in Efeziërs 5:31,32: 'Daarom zal een man vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en de gemeente'.

Bij de bruiloft des Lams zien wij dan hoe Jezus met zijn gemeente een geestelijke eenheid vormt met de Vader. Merk op, dat de dierenwereld deze eenheid niet kan uitdrukken. Hier is het vrouwtje niet uit het mannetje genomen. De dieren kunnen ook geen echtbreuk plegen, maar in de geest van de mens is het monogame huwelijk

ingeschapen, want zo was het van den beginne (Marc. 10:6). Daarom zegt ook de profeet Maleachi in hoofdstuk 2:15 dat niemand die voldoende geest bezit, ontrouw wordt aan de huisvrouw van zijn jeugd.

God zoekt geen gemeenschap met de engelenwereld of met de levensgeest van een dier die alleen verbonden is met de aarde, maar 'de geest, die Hij in ons deed wonen, begeert Hij met jaloesheid' (jac. 4:5). Het behoeft ons niet te verwonderen dat het polytheïsme of veelgodendom meestal gepaard gaat met polygamie of veelwijverij. De enige waarachtige God zoekt alleen verbinding met de ene menselijke geest, die uit Hem is gekomen, die zijn 'component' is, en die zich wederom geheel op Hem heeft ingesteld.

Zoals Eva die uit Adam genomen werd, een zelfstandig leven leidde, maar tot hem terugkeerde, omdat haar begeerte naar hem uitging om een vlees met hem te worden, zo ging de menselijke geest van God uit, voerde een zelfstandig bestaan, maar de bedoeling is, dat de geest van de mens weerkeert tot God om zich met Hem te verenigen. De psalmist sprak over zijn ziel die naar God dorstte. Zo wordt vervuld: 'Wie zich aan de Here hecht, is een geest met Hem' (1 Cor. 6:17).

De val van Lucifer

Wie ook toezag bij de ontwikkeling van Adam, was de aartsengel Lucifer, maar hij deed dit met argusogen. Ook hij was een 'zoon van God' en hij voerde heerschappij in de onzienlijke wereld. In hem was bij zijn schepping het beginsel gelegd om God en de mens te dienen. Dit laatste was echter niet actueel, zolang er geen mensen waren en

zolang de menselijke heerschappij zich beperkte tot het domein van de zichtbare wereld.

Toen echter bleek dat de geest van de mens ver boven die van het dier verheven was en hij in staat bleek in twee dimensies te leven, dus ook een taak en plaats zou krijgen in de geestelijke wereld, moest blijken of deze engel eenswillend was met God en gehoorzaam aan zijn gedachten met betrekking tot de mens. Wilde hij zich scharen onder die 'dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen, die het heil zullen beerven', of zou hij aan zijn 'oorsprong ontrouw' worden? (Hebr.1:14 en judas 6).

In Jesaja 14:13,14 wordt meegedeeld hoe deze 'morgenster' overlegde: 'Ik zal ten hemel opstijgen, boven de sterren Gods mijn troon oprichten en zetelen op de berg der samenkomst ver in het noorden; ik wil opstijgen boven de hoogten der wolken, mij aan de Allerhoogste gelijk stellen'. De sterren Gods zijn beeld van de zonen Gods die hun voleinding bereikt hebben.

Daniel 12:3 zegt van hen: 'En de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspansel, en die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altoos'. De wolken zijn beeld van de geestelijke mensen die opstegen vanuit het natuurlijke leven om in de onzienlijke wereld hun positie in te nemen. Wanneer gezegd wordt dat Jezus wederkomt 'met de wolken des hemels', betekent dit dat Hij verschijnt met allen die Hem gelijkvormig zijn geworden, met hen die een woonstede Gods vormen in de geestelijke wereld (Ef.2:22). Wij zien dus dat Lucifer de plaats wilde bezetten die God aan de mens had toegedacht, namelijk zijn troon.

Van Adam als natuurlijk mens werd gezegd dat hij moest heersen in de zichtbare wereld, maar aan de mens Gods, de geestelijke mens, zou ook de engelenwereld onderworpen zijn. Er zou niets uitgezonderd zijn dat hem niet zou onderworpen zijn, want Jezus, de eerste onder vele broederen, sprak: 'Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met mijn Vader op zijn troon' (Openb.3:21).

Van Jezus wordt gezegd dat Hij het Gode gelijk zijn geen roof behoefde te achten. Van de geestelijke mens schrijft Johannes: 'Wij zullen Hem (Jezus) gelijk zijn'. De duivel viel, omdat hij in de waarheid, dat is het totale plan van God, niet is blijven staan, maar de geestelijke mens zal, zich aan de waarheid houdende, opwassen naar het beeld van Jezus Christus (Joh.8:44 en Ef.4:15).

De hof van Eden

Er is een hemelse tempel en er was een aardse afbeelding van de onzienlijke dingen. Tot Mozes werd gezegd: 'Gij zult het heiligdom maken overeenkomstig alles wat Ik u toon, het model van de tabernakel en het model van al zijn gerei' (Ex. 25:9). Zo is er dan een hemelse tempel en er was als beeld een aards heiligdom; er is een hemelse hogepriester die eenmaal afgeschaduwd werd door de aardse; er is een hemels jeruzalem en er was een aardse stad van God. Zo is er ook een hemelse hof van Eden en er was een aardse afbeelding.

Het moet duidelijk zijn dat de natuurlijke lusthof zijn betekenis ontleende aan het geestelijke, onzichtbare, hemelse paradijs. Zoals Jezus later het Koninkrijk der hemelen in parabelen uitbeeldde, zo was de aardse hof van

Eden een 'gelijkenis' van de hemelse. Wanneer van Jezus geschreven staat: zonder gelijkenissen sprak Hij tot hen niet, is dit ook iets dat Hij van zijn Vader geleerd had. In Ezechiel 28:13-19 lezen we een beschrijving van de hoge plaats die de duivel eenmaal als engel des lichts in de hemelse gewesten innam. Zoals in Jesaja 14 de koning van Babel type is van Lucifer, zo is dit hier in Ezechiel de koning van Tyrus.

In vers 13 lezen we: 'In Eden waart gij, Gods hof; allerhande edelgesteente overdekte u'. Deze negen in goud gevatte juwelen geven een indruk van de grote geestelijke begaafdheden die deze troonengel bezat. Hij was de 'beschuttende cherub' die de hemelse hof van Eden 'bework~n en bewaken' moest, maar die niet staande is gebleven. Hij liet immers het plan van God los en daardoor werd hij de vader der leugen, die de woorden van God verdraait en loochent.

Na de val van Lucifer zijn er in de hemelse gewesten in het Koninkrijk der hemelen twee elkaar vijandige grootheden: God en de duivel. Er is een Koninkrijk des lichts en een koninkrijk der duisternis. We merken hierbij op, dat de woorden 'licht' en 'duisternis' beelden zijn uit de natuurlijke wereld. 'Licht' betekent hier 'leven', want 'het leven is het licht der mensen' en 'duisternis' betekent dus 'dood'. Leven en dood zijn realiteiten in de geestelijke wereld.

Wanneer voor Adam en Eva de tijd aangebroken is dat zij geestelijke mensen zouden gaan worden, dus hun 'een plaats zou gegeven worden in de hemelse gewesten', 'plantte de Here God een hof in Eden, in het oosten, en Hij plaatste daar de mens die Hij geformeerd had. Ook deed de Here God allerlei geboomte uit de aardbodem

opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad' (Gen. 2:8,9).

Er is hier dus sprake van een nieuwe fase in het leven van de mens. Duidelijk wordt opgemerkt dat Adam zich aanvankelijk niet in het paradijs bevond. Ook in vers 15 lezen we: 'En de Here God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren'. Gold buiten de hof de levensregel: 'Zie, Ik geef u al het zaaddragend gewas op aarde en al het geboomte, waaraan zaaddragende vruchten zijn; het zal u tot spijsz dienen', in het paradijs is er een boom met zaaddragende vrucht, waarvan de mens niet mocht eten: 'Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker de dood sterven' (Gen.1:29 en 2:16,17).

We merken allereerst op, dat het aardse paradijs een natuurlijke kopie was van de hemelse hof van Eden, dus van het Koninkrijk der hemelen. Hier zijn twee middelpunten, namelijk God en de duivel. Zo lezen we in Openbaring 8:13 dat er een arend in het midden des hemels vloog. Dit is de plaats waar de troon van God staat, want in het midden en rondom dit machtscentrum had Johannes reeds vier dieren opgemerkt, waaronder een vliegende adelaar.

In Openbaring 14:6 is sprake van een engel die in het midden des hemels vliegt. Deze bewoog zich dus in het midden of het centrum van de onzienlijke wereld bij de troon van God. Ook het Lam van God bevindt Zich daar in de visioenen van Johannes (Openb.5:6). In Openbaring 19:17 is evenwel sprake van ontbindende machten die als

roofvogels in het midden des hemels vlogen. Zij staan in dienst van de dood, dus van de verderver Apollyon of Abaddon.

De bomen in het midden van de hof drukten dus de situatie uit in het Koninkrijk der hemelen, dus van de eerste hemel. Het nieuwe Jeruzalem, de stad Goas, waar geen kwaad meer binnendringt, is later het beeld van de tweede hemel. De boom des levens was verbonden met God en de boom des kennis van goed en kwaad met de duivel, die het goede had gekend en in het kwade was gevallen.

Velen zitten met de vraag: waarom plantte God deze verderfelijke boom in het paradijs? Slechts met gebruikmaking van de sleutels van het Koninkrijk der hemelen vindt men het antwoord. Wanneer Adam en Eva waarlijk geestelijke mensen worden wilden, zouden ze hun plaats moeten gaan innemen in de hemelse gewesten. Nooit zouden ze de troon van God bereiken zonder de afgevallen engelen tegen te komen. Ze moesten dus onderscheiding der geesten hebben.

Ingaan in het Koninkrijk der hemelen betekent immers: zich openstellen voor de inspirerende gedachten van God. Zij zouden de stem van God moeten horen in de inwendige mens en zich moeten afsluiten voor de verleidende inspiraties van de boze, die hun in de onzienlijke wereld de weg naar de troon zou trachten te versperren. Zo sprak Jezus eenmaal: 'En de schapen volgen hem, omdat zij zijn stem kennen; maar een vreemde zullen zij voorzeker niet volgen, doch zij zullen van hem weggelopen, omdat zij de stem der vreemden niet kennen' (Joh.10:4,5).

Neen, de hof van Eden was niet ongevaarlijk, want hij beeldde de realiteit in de hemelse gewesten uit. Zo begon immers ook voor het volk Israel de strijd pas goed in Kanaan. Het was wel een land overvloeiende van melk en honing, en de druiven van Eskol waren beroemd vanwege hun grootte, maar het volk Gods moest daar meer strijd voeren dan het ooit in de woestijn had geleverd.

Arbeid en strijd waren de goddelijke instructies die Adam ontving. Hij moest de hof 'bewerken'. Om het doel te bereiken, zou de mens moeten strijden om in te gaan, want er waren twee koninkrijken in de hof vertegenwoordigd. Adam moest leren kiezen tussen leven en dood, tussen Gods woord, de waarheid, en de leugens van de duivel, de dwaling. Hij moest leren alleen de gedachten en de woorden van God te 'bewaren' en te gehoorzamen, en niet te luisteren naar de Vijand. Jezus sprak eens: 'Wie mijn woord bewaart, heeft eeuwig leven'.

Contact tussen de zienlijke en onzienlijke wereld

Zoals een ellips twee brandpunten heeft, zo waren in het midden van de hof de boom des levens en die der kennis van goed en kwaad. De vraag kan gesteld worden of zij tot een bijzondere plantesoort behoorden die een andere oorsprong had en in wezen van de normale vegetatie verschilde. Het antwoord is: neen. Wij willen dit duidelijk maken aan de hand van enkele voorbeelden:

Reeds vanaf het begin zien wij dat in de bijbel onderscheid gemaakt wordt tussen reine en onreine dieren. Deze waren in de oude bedeling een illustratie hoe de geestelijke wereld verdeeld was in goede en kwade engelen. Ook door deze indeling sprak God dus weer in gelijkenissen. Toch kunnen wij niet zeggen dat de onreine dieren

andersoortige wezens waren dan de reine. De verdeling en de motieven hiertoe zijn naar onze begrippen zelfs vrij willekeurig. Wanneer het nieuwe verbond ingegaan is, houdt de schaduw op. Jezus had immers de geestelijke werkelijkheid geopenbaard die vanaf de grondlegging der wereld onbekend was gebleven (Matth.13:35).

Er staat dan dat Jezus alle spijzen rein verklaarde' (Marc.7:19). In een visioen werd ook Petrus tot driemaal toe erop gewezen dat hij zowel van de reine als van de onreine dieren zou eten. Dit beeld dat uitdrukte dat de middelmuur tussen jood en heiden weggenomen was, zou hem nooit gegeven zijn, wanneer ook niet de scheiding tussen reine en onreine dieren was opgeheven (Hand. 10: 14-16). Paulus komt daarom tot de conclusie: 'Ik weet en ben overtuigd in de Here Jezus, dat niets uit zichzelf onrein is' (Rom.14:14).

Ook wijzen wij op de betekenis die een afgod had. In jesaja 44 wordt beschreven hoe zo'n idool gemaakt werd: van een boom werd een deel voor brandhout gebruikt en een ander deel diende de heiden tot het maken van een beeld. Zo'n afgod bestaat niet uit een bijzondere houtsoort en heeft in zichzelf geen enkele kracht of macht. Paulus schreef: 'Wat wil ik hiermee dan zeggen? Dat een afgodenoffer iets is, of dat een afgod iets is? Integendeel, dat hun offeren een offeren is aan boze geesten en niet aan God' (1 Cor.10:19,20).

Wie voor een afgod knielt, wordt in de geestelijke wereld verbonden met de demon van wie men een gelijkenis heeft gemaakt. Men wordt hierdoor bezet gebied en kan slechts bevrijd worden door de naam en de kracht van Jezus, die zijn volgelingen de autoriteit schonk om duivelen uit te werpen.

In tegenstelling met genoemde occulte bindingen zien wij dat onze Heer door middel van het doopwater en door het gebruik van brood en wijn bij het avondmaal ons uitdrukking doet geven van ons geloof waardoor wij deel hebben aan de heerlijkheden van de hemelse erfenis. In doop en avondmaal belijden wij onze verbondenheid met Jezus Christus en daardoor wordt onze inwendige mens versterkt. Wij gebruiken voor deze ceremonien evenwel geen gewijd water en geen bijzondere brood of wijnsoort, maar deze elementen hebben voor ons een zinnebeeldige betekenis.

In de hof van Eden hielden de vruchten der bomen het natuurlijke leven van de eter in stand en daarom mocht de mens onbekommerd van alle gebruiken, maar de boom des levens en die der kennis van goed en kwaad hadden betekenis voor het geestelijke leven in positieve of negatieve zin en konden daarom als rein of onrein beschouwd worden. Hun vrucht moest door Adam en Eva met de bovennatuurlijke wereld geassocieerd worden.

De boom des levens

In het Paradijs had God Zichzelf verbonden met de boom des levens. Adam en Eva hoorden de stem van God die geest is en die in de hof 'wandelde', zich voortplanten in de tuin tijdens de avondkoelte. Zo verscheen later de Engel des Heren aan Mozes als een vuurvlam vanuit een braamstruik en werd hij daar door God aangesproken. David zou de aanwezigheid des Heren bemerken in het geruis van een gang in de toppen der moerbeziebomen (2 Sam. 5:24 St. Vert.).

De Heer had dus een plaats en een tijdstip van ontmoeting bepaald. Wanneer Adam en Eva tegen het vallen van de avond naar de boom des levens in het midden van de hof wandelden en van zijn vrucht aten, werd hun hart geopend terwijl God tot hen sprak. Dit was hun 'avondmaal'. Voordat zij zich ter ruste begaven, werd hun geest tot God opgetrokken en hoorden zij zijn stem in hun inwendige mens. Het eten van de vruchten verlichtte hun hart zodat zij de woorden van God verstonden en dit garandeerde hun het eeuwige leven.

Wij kunnen ons hiervan een voorstelling maken, als wij de boom des levens in verband brengen met Jezus Christus. Wie van zijn vruchten eet dit betekent zijn woorden aanneemt ontvangt licht, en wie ze bewaart, krijgt eeuwig leven. Woord en leven behoren bij elkaar. Met een zinspeling op 1 Corinthiers 10:4 kunnen wij schrijven: Adam en Eva aten de vruchten van de boom des levens en deze boom was de Christus. Zo zouden zij worden tot met de Geest gezalfde zonen Gods.

Na de verzoening heeft God in Christus opnieuw een boom des levens opgericht. Ook voor ons is het goed tot Hem te naderen op gezette tijden en op de plaats der samenkomst, waar Hij ons roept om met ons maaltijd te houden in de onzienlijke wereld. Wanneer het eerste mensenpaar gehoorzaam zou zijn geweest, zouden ongetwijfeld hun stoffelijke, dus vergankelijke lichamen, 'in een punt des tijds' veranderd zijn.

Een vergankelijk lichaam behoeft immers niet te sterven, maar het kan rechtstreeks veranderd worden in een volmaakt geestelijk en onsterfelijk lichaam, want er staat: 'Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij

veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste bazuin, want de bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden. Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijkemoet onsterfelijkheid aandoen' (1 Cor. 15:51-53).

Met groot verlangen ziet God uit naar het ogenblik dat zijn eeuwig voornemen met de mens wordt gerealiseerd. Hij zoekt een volkomen geestelijk mens met wie Hij een onafgebroken gemeenschap kan hebben. Vanuit de plaats der samenkomst riep Hij daarom tot de verloren zoon: 'Adam, waar zijt gij?'

Na de ongehoorzaamheid van het eerste mensenpaar werd de boom des levens beeld van Jezus Christus, van wie 1 Petrus 1:20 zegt dat Hij als een onberispelijk en vlekkeloos lam in de gedachten Gods van te voren gekend was, voor de grondlegging der wereld. Door de vrucht van deze levensboom ontvangt de mens herstel en gemeenschap met God, dus ook het eeuwige leven. Jezus is tevens de Doper met de Heilige Geest, zodat het in het einde der tijden mogelijk is om zonder besef van kwaad in de hemelse gewesten te strijden en te overwinnen, zonder dat men gemeenschap behoeft te hebben met de boze.

Zo zag ook de tempeldienst met al zijn offers vooruit op de verzoening. Deze ceremonien waren alle met de onzienlijke wereld verbonden. ook daar was een plaats van samenkomst waar de mens God mocht ontmoeten. Daar werd door de priesters de wet bekend gemaakt en onderwezen, zodat de stem van God onder zijn volk weer gehoord werd. Toen de werkelijkheid kwam en Jezus Christus voor de zonde der gehele wereld stierf, bleef slechts een stenen gebouw over zonder enige

bovennatuurlijke betekenis. Vanaf die tijd was alleen nog maar sprake van de hemelse werkelijkheid: een hemelse tempel, een hemels paradijs en een hemelse boom des levens.

in de natuurlijke wereld had de boom des levens dus geen opvallende eigenschappen. Het was een gewone boom tussen alle begeerlijke en goede bomen in de hof. Dit komt overeen met Jezus van wie in Jesaja 53 wordt gezegd dat Hij 'geen (bijzondere) gestalte noch luister had, dat wij Hem zouden aangezien, noch gedaante dat wij Hem zouden hebben begeerd'.

Onze Meester was geen imponerende verschijning en had geen opvallend uiterlijk. Hij verkeerde onopgemerkt tussen de mensen, zoals de boom des levens zich in niets onderscheidde van de andere bomen in de hof. Wie evenwel geestelijke ogen had en zijn positie in de geestelijke wereld had opgemerkt, moest met Johannes getuigen: 'Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid' (Joh.1:14). Ook de demonen moesten deze hoogheid erkennen, want een onreine geest ging schreeuwend uit en getuigde: 'Ik weet wel, wie Gij zijt: de heilige Gods' en een andere riep vertwijfeld: 'Ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet pijnigt' (Marc. 1:24 en 5:7).

Als de boom des levens sprak Jezus: 'Wie van Mij eet, zal leven door Mij' (Joh.6:57). Het eten van zijn vrucht betekent het bewaren van of het gehoorzamen aan zijn woord. De apostel schreef in Openbaring 2:7: 'Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens, die in het paradijs Gods is'. Wie met de zonde breekt en zich laat reinigen van schuld, ontvangt allereerst

de belofte dat hij weer deel krijgt aan het eeuwige leven door middel van de ware boom des levens.

Overwinning is het positieve resultaat van een strijd, waarin de mens zijn ziel bewaren moet en bewaken. De bijbel kent uiteindelijk de worsteling tegen de boze geesten door middel van het vasthouden van de woorden en de beloften van God. Langs deze weg triumfeert de gelovige en wordt hij vrij van elke kwade geest. Alleen gehoorzaamheid aan het zuivere woord van God, de vrucht van de levensboom, maakt en houdt ons waarlijk vrij (Joh.8:32). Dit gebod hadden ook Adam en Eva gehoord en moeten bewaren.

Demonische aanknopingspunten

Midden in de hof stond ook 'de boom der kennis van goed en kwaad'. Met deze omschrijving is de boze getypeerd die zich achter hem had verschanst, want hij heeft het goede gekend en het kwade gekozen. Door middel van beide bomen moest Adam leren een keuze te maken tussen goed en kwaad, tussen leven en dood. Leven is verbondenheid met God en dood is gescheidenheid van Hem.

Natuurlijk had God tot Adam kunnen zeggen: 'Luister niet naar de duivel', maar zo'n opdracht zou te moeilijk voor hem zijn geweest, omdat hij onbekend was met de wereld der geesten en niet wist wat kwaad was. Hij moest bij het begin beginnen, dit wil zeggen de eenvoudige en duidelijke uitspraken van God leren gehoorzamen. Hij moest die occulte boom vermijden en hem zelfs niet aanraken. Het eten van diens vruchten zou hem in gemeenschap met de dood brengen, dat betekende met de ontbindende machten der wetteloosheid die zijn geest

zouden overweldigen en zijn lichaam en ziel beschadigen en verdueren.

Zoals een boom verdort door gebrek aan water, zo zou de mens afgesneden worden van 'de grote vloed' of van de eeuwige geest uit wie en door wie alle geesten zijn geschapen en uit wie alle leven is. Zoals de ceder alleen leven kan door grote hoeveelheden water diep uit de bodem op te zuigen, zo zijn de mensen de 'waterdrinkers' die hun leven en hun schoonheid aan God ontleen. Dit geldt dan niet alleen voor de mens, maar ook voor de heilige engelen die hem dienen. Nooit kunnen de 'waterdrinkers' in eigen kracht standhouden (Ez. 31:14).

De mogelijkheid tot zondigen lag voor de mens alleen in het eten van de verboden vrucht, die een beeld was van de leugen van de boze en van het tot zich nemen van zijn gedachten. Zodra hij at, zou de geestelijke wereld van het rijk der duisternis voor hem ontsloten zijn en zou hij ook de stem van de boze in zijn inwendige mens vernemen. Ongetwijfeld hebben de heilige engelen Adam en Eva beschut tegen rechtstreekse inspiraties van de duivel.

Om de mens te verleiden moest de vijand zich van list bedienen. Daarom gebruikte hij de slang, want door middel van dit medium kon hij de mens vanbuitenaf in de natuurlijke wereld benaderen. Ook hiervoor was Adam gewaarschuwd, want hij moest immers de hof 'bewaren' of zoals de Canisiusvertaling luidt: 'bewaken'. Niet alleen in de plantenwereld, maar ook onder de dieren zou een exemplaar op bijzondere wijze met de boze verbonden worden. Bovendien richtte de slang in haar arglistigheid zich niet rechtstreeks tot Adam maar tot diens vrouw, die wellicht het gebod slechts bij overlevering kende.

God had de levende wezens ieder naar hun aard gemaakt: vee, kruipend gedierte en wild gedierte (Gen. 1:24). Bij hun schepping hield de Heer dus al rekening met hun verhouding tot de mens. Onder vee verstaan wij dieren die de mens dienen, maar 'het gedierte des velds' hoort niet bij hen. Zoals in de hemelse gewesten engelen zijn die bij de mens horen en geesten die dezen vijandig zijn, zo gaf de dierenwereld hiervan reeds een schaduw te zien.

Opmerkelijk is dat na de val in het karakter en in de levenswijze van het wilde en in die van het kruipende gedierte de meeste verandering ten kwade is gekomen. Vele zijn tot vijanden van de mens geworden en andere wekken afkeer en walging op. Zij leverden ook de grootste categorie van onreine dieren op.

Onder het kruipende gedierte vond de boze het beest dat naar zijn aard en aanleg het gemakkelijkste door hem kon worden gebruikt en het beste bij zijn oogmerken was aangepast: 'De slang was het listigste van alle dieren des velds' staat in Genesis 3:1. Dit reptiel trachtte dus niet rechtstreeks zijn doel te bereiken, maar langs een intelligent gekozen omweg. De gespleten tong en de kronkelende bewegingen beelden duivelse eigenschappen uit.

De slang is daarom voortaan het onreine dier dat op aarde de grote leider van de onreine engelen vertegenwoordigt. Aan het einde van deze bedeling is er nog sprake van 'de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan' (Openb. 20:2). De slang verschrikt en beangstigt haar prooi zodat deze in verwarring raakt. Dezelfde werkwijze gebruikt ook de duivel. De ogen van dit reptiel worden door stukjes doorzichtige opperhuid bedekt en oogleden ontbreken.

De ogen zijn dus altijd 'open' en zij hebben een griezelig starende blik. De bijbel schenkt ons daarom de belofte dat wij in de laatste tijden worden onttrokken aan 'het gezicht van de slang' (Openb. 12:14).

II

DE TOEGANG VERSPERD

De verleiding

De slang sprak niet rechtstreeks tot Eva dat deze van de boom moest eten, maar hij stichtte 'verwarring in het denken van de vrouw. De tegenpartij begon zijn sluwe aanval met de leugen: 'God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof?' juist in het paradijs zou de mens dus wat het natuurlijke leven betrof, door God achteruit zijn gezet. Daarbuiten waren alle bomen immers wel voor hem, terwijl het groene kruid slechts tot spijsje voor de dieren diende (Gen.1:29,30).

Bij zijn geestelijke ontwikkeling en groei zou de mens dus op aarde worden verlaagd tot het niveau der dieren. Hij zou in de hof evenals Nebukadnezar tijdens diens waanzin, gras moeten eten als de runderen, of om zich te voeden telkens het paradijs moeten verlaten. Bovendien zouden Adam en Eva dan reeds in overtreding zijn geweest, want zij hadden immers al van de vruchten der bomen gegeten. Het zou verder niet belangrijk meer zijn of ze ook nog van de boom der kennis van goed en kwaad zouden eten. Op deze wijze wilde de slang twijfel wekken aan de bedoeling van de goede God met de mens. Diens verhoging in de geestelijke wereld zou parallel lopen met een vernedering in zijn natuurlijke bestaan.

De eerste confrontatie van de mens met het rijk der duisternis was dus met een 'vrome' geest die altijd verwarring in het denken teweeg tracht te brengen. Deze machten maken de mens immers wijs dat God er een welbehagen in heeft, dat hij arm en klein is. Adam en Eva

zouden wel van de gewone bomen in de bossen buiten de hof mogen eten, maar van die prachtige vruchten die de specialiteiten van het paradijs waren, zouden zij niet mogen genieten. Die waren voor hen niet. Wie ze dan wel mochten nuttigen, werd door de slang niet gezegd.

De verleidende 'vrome' geesten maken de mens altijd wijs dat deze eigenlijk zich niet mag verlustigen en geen gebruik maken van de rijkdommen en de overvloed van de aarde en van het goede erop. Dit zou dan zijn geestelijke groei belemmeren. Daarom moet de religieuze mens zich maar veel onzegggen. Ook zijn kinderen mogen dit en dat niet. Het beste zou zijn als hij zich als een kloosterling zou terugtrekken uit de wereld en een leven van ontbering en onthouding leiden.

Verder zou God er een welgevallen in hebben als hij veel vast en honger lijdt, of als hij uren lang liefst 's nachts op de knieën ligt te bidden. Vanwege deze gedachten lopen bepaalde 'geestelijken' in hun middeleeuwse kleding erbij als museumstukken, zijn in bepaalde kringen ter ere Gods het hoedje en het knoetje bij de vrouwen verplicht, en wordt er een domper gezet op alle natuurlijke vreugde en ontspanning.

Ook zou de godsdienstige mens al zijn vrije tijd eigenlijk moeten besteden met langs de huizen te trekken om te colportereren. Verder mag hij op zondag geen gebruik maken van trein of auto teneinde zijn ouders, familie of vrienden te bezoeken. Alleen wanneer dezen in het ziekenhuis liggen, is een zondags bezoekje toegestaan. Ook bepaalde spijzen zouden niet geconsumeerd, of geen sieraden gedragen, of spaargeld weggelegd mogen worden.

Eva ontzenuwde de grove onwaarheid van de slang met te zeggen, dat haar man en zij wel van alle bomen mochten eten, ook al waren deze schoner en heerlijker dan die daarbuiten. Slechts van de occulte boom in het midden van de hof mochten zij niet eten.

Opnieuw tracht dan de boze afbreuk te doen aan de waarachtige en goede intenties van de Schepper, die de mens wil verheffen tot een koning in zijn rijk. Buiten de ervaring van de zonde om zouden Adam en Eva immers toch kennis kunnen verwerven en ook onderscheiding van goed en kwaad. Langs Gods weg zouden zij dan volmaakt geestelijke mensen zijn geworden naar het beeld van de Schepper en als zijn gelijkenis.

De slang antwoordde evenwel: 'Gij zult geenszins sterven, maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad'.

De begeerte om de dingen van de zienlijke en van de onzienlijke wereld te weten en te verstaan, is de mens ingeschapen. De slang suggereerde echter: door jullie niet toe te staan van deze boom te eten, wil God voorkomen dat ooit aan dit ingeschapen verlangen wordt voldaan. Hij staat niet toe dat je eens zult zeggen: 'Wij zullen Hem gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is' (1Joh.3:2). Neem daarom de weg buitenom, klim van elders het rijk Gods binnen, en je zultje doel bereiken.

Jezus heeft ons later het waarachtige plan van God met de mens duidelijk uiteengezet. Hij bracht deze verborgenheden en geheimenissen aan het licht. Hij heeft ons ook de ogen geopend. Tot Paulus sprak de Heer, dat de apostel aan de heidenen het evangelie moest brengen 'om hun ogen te openen'. Welk oprecht christen verlangt

hier niet naar, opdat hij goed onderscheid zal hebben tussen goed en kwaad en het wezen der eeuwig blijvende dingen zal verstaan. De duivel speculeerde hier op de hoogste begeerten van de mens die op weg is naar zijn hoog en verheven doel, de troon van God.

Jezus heeft ons ook de Heilige Geest geschonken, opdat wij zouden functioneren in de hemelse gewesten, daar zouden wandelen, strijden en overwinnen. Zijn Geest overtuigt van, zonde en van gerechtigheid en brengt zelfs het oordeel of de scheiding in ons tussen goed en kwaad tot stand. Langs deze weg wordt de mens uitermate verhoogd.

De gedachte dat deze een vloermatje zou moeten zijn, verbroken van geest en verslagen van hart, is niet uit God. De duivel wil de mens vernederen, maar God wil hem verheffen. Hij wil dat zijn zonen van al hun vijanden verlost, in gerechtigheid leven al hun dagen en zo de heerlijkheid zullen verwerven die ook zijn eniggeboren Zoon ontvangen heeft. Een ieder die deze hoop heeft, reinigt zich van het verderfelijke denken van de slang, de vader der leugen.

De val

In het hart van Eva rees de twijfel. Zij zag 'dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook haar man, die bij haar was, en hij at'.

De eerste leugen had Eva gemakkelijk kunnen onderscheiden, want het niet mogen eten van enige boom in de hof hield in, dat de mens dan ook niet van de boom

des levens mocht eten. Eva wist uit ervaring van hoe groot belang dit was voor de gemeenschap met de Allerhoogste. Alleen door te eten van de boom des levens werd dit mogelijk. 'Vrome' geesten benaderen ook nu nog de mens die God zoekt met vele verboden.

Zij accentueren de onmacht van de mens om rechtvaardig te leven en leren het zondaar blijven tot de dood. De mens mag dus niet eten van de boom des levens, want de blijvende zondaar wordt uitgesloten van het eeuwige leven. Mensen die geleid worden door 'vrome' geesten, zijn daarom nooit zeker van hun eeuwig heil.

De tweede leugen was meer geraffineerd, want de duivel sprak toen over de verheffing van de natuurlijke mens tot het niveau van zijn Schepper: 'Gij zult als God zijn'. Dit sloot aan bij de gedachte van de hemelse Vader, maar die alleen gerealiseerd kon worden door het eten van de vrucht van de boom des levens. De weg naar de troon is alleen geopend voor de gehoorzame en rechtvaardige mens, die de woorden Gods hoort en ze doet.

De boom waarmee de boze verbonden was, viel op door zijn schoonheid. Hij was 'een lust voor de ogen'. Om de mens te verleiden gebruikt de duivel dikwijls een blikvanger, die de ogen streelt en de begeerte opwekt. Schone muziek die de zinnen streelt, grote kathedralen, indrukwekkende ceremonien, pompeuze gewaden, worden door hem gebruikt om de aandacht van de zielen te trekken en hen dan te misleiden. De Openbaring spreekt aangaande Babylon, de valse kerk, over. 'Lading van goud, zilver, edelgesteente en paarden, van fijn linnen, purper, zijde en scharlaken, enzovoort'. Dit alles als surrogaat voor de geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten.

Ook was de boom aantrekkelijk om verstand te verwerven. Het verstand is een gave van God evenals het geloof. Het moet evenwel gebruikt, ontwikkeld en verlicht worden. Het is onontbeerlijk bij het ijveren naar de gaven van kennis en wijsheid. Het geloof grijpt iets uit de onzienlijke wereld en door gebruik te maken van het verstand krijgt men ook inzicht. Dat Eva verstandig wilde worden, was goed en noodzakelijk. Zij stond echter bij de verkeerde boom, want het verstand werd daar verduisterd. Het kwam in dienst te staan van de boze geesten.

Slechts door het eten van de vrucht van de boom des levens werd het verstand verlicht. De apostel schreef later, 'Weest geen kinderen in het verstand, maar in de boosheid: wordt in het verstand volwassen'. Slechts in gemeenschap met de levende God bereikt het verstand zijn volle ontplooiing teneinde te werken met de dingen uit de natuurlijke zowel als uit de geestelijke wereld.

Was het eigenlijk wel mogelijk voor de onschuldige mens om dit geraffineerde leugenspel te doorzien? Hij was immers niet gedoopt met de Heilige Geest en miste de gave van de onderscheiding der geesten. Onze Heer werd in het begin van zijn bediening ook door de duivel bezocht, maar die was de eerste mens in wie de Geest van God woonde. Hij kende de wereld der geesten en de gedachten van de satan waren Hem niet onbekend (2Cor.2:11).

Hoewel Adam en Eva nog geen kennis van de hemelse gewesten bezaten, waren zij toch niet te verontschuldigen. Hun inzicht in de natuurlijke wereld had hun erop attent moeten maken, dat een sprekende slang een wetteloos dier is. Zij kenden toch de aard en het wezen van de levende schepping en haar gedragspatroon. Zij moesten de hof

juist bewaken tegen wetteloze penetraties. Wat hadden ze moeten doen? Dit reptiel bij de kop moeten grijpen en uit de hof moeten werpen, want in dit beest werkten mysterieuze krachten, die het tot bezet gebied hadden gemaakt.

Een natuurlijk mens die niet gebonden is, ziet dikwijls duidelijk de geestelijke afwijkingen bij een ander. Wij zagen eens een jongetje van vier jaar naar een voorbijganger wijzen en opmerken: 'Deze man is zeker niet van Jezus'. Toen ons dochtertje nog heel klein was, kregen we eens een man op visite. De kleine meid keek hem van terzijde wantrouwend aan en vroeg: 'Pappa, is deze man van ons?'

In de geschiedenis van Kain lezen wij, dat de zondemacht als een belager aan de deur van zijn hart lag. Bij hem zouden we de boze niet willen zien als een sluwe, verleidende slang, maar als een briesende leeuw die geweld beoogt. Kain werd immers 'zeer toornig en zijn gelaat betrok'. Toen de vijand binnentrok, werd hij de eerste gebonden mens op aarde. Deze geweldmacht dreef hem tot broedermoord. Wat dunkt u nu van het Kainsteken? De toen nog allen 'vrije' mensen distantieerden zich intuïtief van deze onrustige, door demonen opgejaagde mens. In verband met 1 Petrus 3:19 zou den we kunnen zeggen, dat zijn geest in de gevangenis was.

Het ging met het eerste mensenpaar als met zo menig christen in onze tijd. Het werd verleid 'door de werking des satans met allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke wonderen' (2 Thess. 2:9). Men meent dat het bovennatuurlijke wel altijd uit God zal zijn. Men zegt: 'Daar gebeuren zulke miraculeuze genezingen en daar

werken zulke fenomenale krachten, dat zelfs sterke mannen tegen de grond worden geworpen'. Of dit alles overeenstemt met de bijbel en buiten de gemeente omgaat, lijkt van secundair belang. Het wonderbaarlijke trekt de massa.

Wie zich bij de boom der kennis van goed en kwaad bevindt, wordt geboeid door magische krachten. Die ziet bijvoorbeeld vorken en lepels kromtrekken en stilstaande horloges weer lopen vanuit de wetteloze energie van het rijk der duisternis. Wie zich bij de boom des levens bevindt, ziet in onze tijd ook het geboomte des levens, de gemeente, waarvan gezegd wordt dat door middel van haar aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid van God bekend wordt gemaakt. Wie het wonder buiten dit terrein zoekt, komt bedrogen uit!

In het paradijs opende de slang een toegang tot het Koninkrijk der hemelen, waardoor de mens 'van elders kon binnenklimmen'. Hieraan herkent men dan 'de dief en de rover'. Zo stelt men in de massale genezingsdiensten het wonder voorop. De teleurstellingen die men dan ondervindt, worden de reden dat men ook het evangelie van Jezus Christus gaat verwerpen. De Heer leerde evenwel duidelijk dat het herstel van de mens de ware prediking van het volle evangelie zal volgen.

Sprak de ezelin van Bileam dan geen ware woorden? Werd deze niet door God gebruikt? Ook het waarzegstertje dat Paulus en zijn teamgenoten achternaliep, riep goede woorden. Luide verkondigde zij: 'Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, die u de weg tot behoud boodschappen' (Hand. 16:17). Maar deze schijnbare positieve inmenging van de boze begon Paulus

te hinderen en hij beval de demon in de naam van Jezus uit te varen. De ezelin had haar hele leven haar meester trouw gediend. Ze was hierdoor zo met de occulte wereld van deze magier verbonden, dat zij evenals de slang met mensenstem sprak en meer zag dan de dubbelhartige valse profeet.

Adam en Eva hadden de slang uit de hof moeten drijven. Dat is de regel in het Koninkrijk der hemelen. Slechts een ogenblik weerlegde Eva de misleidende leugens van de boze, maar daarna leende zij het oor aan zijn sluwe prediking. Het eerste mensenpaar gehoorzaamde niet precies de woorden van God en daarom werd het uit de hof verwijderd. Laten wij in onze dagen waakzaam zijn dat wij niet op dezelfde wijze als onze eerste voorouders zondigen door het oor te lenen aan de fantastische maar gevaarlijke leugens van de boze, want dan verliezen ook wij het contact met de Vader en sterven zo de dood. Laten wij daarentegen in trouw en gehoorzaamheid eten van de boom des levens, en leven tot in eeuwigheid.

Lotsbestemmingen

De slang had zich opengesteld voor de boze en zich hem ten dienste gesteld. Zij wordt vervloekt of prijsgegeven aan de demonische machten die haar tot een outcast of paria in de dierenwereld maakten. Zij was een rechtstreeks instrument geweest van de overste dezer wereld, wiens doel het is de schepping te beschadigen en te doen zuchten. Deze had bezit van haar genomen zoals later het legioen demonen van de zwijnen in Gadara.

De slang had zich daarbij bovendien verheven boven haar aardse en natuurlijke begrenzing en zich in dienst gesteld van de occulte wereld; daarom werd zij diep vernederd

onder alle beesten, terwijl ze werd teruggestoten naar de aarde waar zij thuishoorde. Het vonnis luidde: 'Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft'. Innerlijk zal zij zich dus nooit meer kunnen verheffen, maar tot haar dood toe zal zij alleen tot de stoffelijke wereld behoren. Haar spijszou alleen stoffelijk zijn en geestelijk voedsel was er voor haar niet.

Het behoeft ons niet te verwonderen dat over de slang een straf werd uitgesproken, hoewel dit beest toch als redeloos moet worden aangemerkt, want dezelfde gedachte vindt men ook bij het verbranden van de afgoden. Deze bestaan toch uit hout en steen en Paulus schreef: 'Een afgod is niets' (1Cor.10:19), maar hij moest toch vernietigd worden. Men mocht ze dus niet als een trofee bewaren zoals zendelingen dit wel doen. Ze waren een medium of tussenstof geweest, die de boze gebruikte om de aandacht van de mens tot zich te trekken en in hem te penetreren. Daarom moest ieder idool volkomen weggedaan worden.

Bij de openbaring van de zonen Gods, naar wie de zuchtende schepping uitzielt, wordt ook de vloek die op de slang rust, weggenomen. In het vrederijk 'zal een zuigeling bij het hol van een adder spelen en naar het nest van een giftige slang zal een gespeend kind zijn hand uitstrekken'. Ook dan zal echter de slang alleen met het natuurlijke verbonden zijn; ze zal zich voortbewegen over de aarde en 'de slang zal stof tot spijszou hebben' (Jes.11:8 en 65:25).

In het nieuwe verbond waarin wij leven, worden wij evenwel meer bij het onzichtbare bepaald. Wij zijn niet geïnteresseerd bij de levensduur der slang, dus bij 'zolang gij leeft', maar achter dit beest doemt de figuur op, die in

de Openbaring getypeerd wordt als 'de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan'. Ook deze hoort hier zijn lotsbestemming. Tot hem wordt gezegd: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de hiel vermorzelen'.

Hij is de hielbijter die het wandelen van de mens in de onzienlijke wereld, op de hoge weg, zal bemoeilijken en diens ontwikkelingsgang naar de troon van God zal afremmen. Met welk een scherp beeld wordt hier de langdurige strijd van de mens Gods, het zaad der vrouw, tegen de duivelse machten getekend. De boze is de oorzaak van alle zonde, gebondenheid, ziekte, depressie en teleurstellingen in het leven. Daarom is er sprake van vijandschap tussen het zaad van de slang en dat van de vrouw.

Het zaad van de slang zijn allereerst zijn leugenachtige inspiraties en woorden. De afvallige kerk wordt gebouwd op valse profetie en verkeerde doctrines. Het zaad der vrouw is het waarachtige vleesgeworden woord van God, Jezus Christus, die in de laatste dagen gestalte krijgt in de zonen Gods. In het zaad der vrouw hebben dus de gedachten van God getriomfeerd.

Zo zien wij dat hier bij de boom der kennis van goed en van kwaad en bij de boom des levens al sprake is van de kerk van de antichrist en van de ware gemeente van Jezus Christus in de eindtijd. Tussen die beide is een felle strijd die gevoerd wordt in de hemelse gewesten. In het hemelse Harmagedon zal tenslotte de kop van de hielaantaster verbrijzeld worden. Voorzeker is deze moederbelofte tot grote troost, want de geest der profetie is het getuigenis van Jezus!

Moeite en pijnen

Na deze voorzeggingen hoort Eva nog dat het voortbrengen van ieder mensenleven gepaard zal gaan met smart. De dreiging van de dood zal het geboorteprocés vergezellen. Toch zal het verlangen van de vrouw blijven uitgaan naar de man wiens component zij is. Deze zou over haar heersen, voor haar een ervaring die ze niet gekend had, want dat 'is van den beginne niet zo geweest'.

Als gevolg van de zonde zou in het huwelijk van de zijde der vrouw onderworpenheid zijn. Dit zou zo blijven tot onze Heer de juiste huwelijksverhoudingen bij zijn volk weer herstelde. In het Koninkrijk van God is immers geen verschil tussen man en vrouw en deze gelijkheid zou doorwerken en merkbaar zijn in het goede, christelijke huwelijk. Dan zouden voor het hoofd van het gezin de woorden van de apostel ook ten opzichte van zijn vrouw van toepassing zijn: niet als heerschappij voerende, maar als voorbeeld.

De ware christen heerst niet over zijn vrouw, omdat hij weet dat zijn huwelijk een afbeelding is van de verhouding tussen Jezus Christus en zijn gemeente. De onderdanigheid van de vrouw ligt in haar spontane samenwerking met haar man. Zij is een metgezel of een 'hulp die bij hem past'. Zo noemde Paulus zich in alle eerbied toch ook een medearbeider van God. Heersen, dit wil zeggen zijn macht laten gelden om gehoorzaamd te worden, doet de christen alleen over zijn vijanden in de onzienlijke wereld.

In Romeinen 8:20 merkt Paulus op dat, de schepping aan de vruchteloosheid is onderworpen, niet vrijwillig, maar om de wil van hem, die haar daaraan heeft onderworpen. Als hoofd van de schepping heeft Adam zijn heerschappij

afgestaan aan de boze, want wie men gehoorzaamt, diens slaaf is men. Door zijn zonde heeft hij de invasie mogelijk gemaakt van de wetteloze geesten. Daardoor kan de schepping niet meer goed functioneren en dienstbaar zijn aan de mens.

Zij is om zijnentwil vervloekt, dus prijsgegeven aan de machten der duisternis, waardoor zij niet meer foutloos kan gehoorzamen aan de wetten Gods, maar 'doornen en distelen voortbrengt'. Het zaad der vrouw zal uiteindelijk ook deze vloek wegnemen, want bij de openbaring van de zonen Gods zal het gelaat van de aarde vernieuwd worden en 'voor een doorn zal een denneboom opgaan, voor een distel een mirteboom opgaan' (Jes.55:13 St. Vert.).

In verband met het voorgaande spreekt God nog tot Adam dat deze al zwoegende van het gewas des velds zou eten en hij in het zweet zijns aanschijns zijn brood zou eten. De eerste indruk van deze woorden komt negatief over. Zwoegen spreekt van harde arbeid en het zweet des aanschijns van moeitevol werken. Wij moeten evenwel niet vergeten dat noeste arbeid voor de gevallen mens een bewarende factor in zich bergt. Niet voor niets zegt de natuurlijke mens, dat ledigheid des duivels oorkussen is. De arbeid die inspanning en concentratie van gedachten vraagt, belet de boze hem voortdurend met zijn inspiraties en verleidingen bezig te houden.

Bij zijn val verloor de mens zijn onschuld. Op de vraag: 'Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt?' had Adam kunnen antwoorden: mijn geweten. Dit was begonnen te werken. Geweten betekent samen weten. Het geweten kent dus twee partijen, namelijk de ziel met haar begeerten en de geest die de drager is van de wet Gods. In dit gesprek tussen de ziel en de geest werd de mens

overtuigd van gemis aan gerechtigheid, van zondesschuld die scheiding maakte tussen hem en God.

Ook verloren Adam en Eva de onbevangenheid tegenover elkander. Zij schaamden zich voor hun naaktheid, omdat zij beseften dat zij niet langer het wezen van God weerspiegelden. Er was een sluier of voorhangsel tussen God en hen gekomen die hen isoleerde. Zij hadden een bedekking gekregen over hun hart en deze veroorzaakte bij hen het onlustgevoel van de schaamte. Daarom hechtten zij vijebladeren aaneen en maakten zij zich schorten. Voordat zij het paradijs verlaten moesten, verving de Heer deze bladeren door rokken van dierenvellen, omdat er zonder bloedstorting geen vergeving van schuld was.

Hoewel later het volk Israel vele offers bracht, bleef de bedekking van de inwendige mens, 'want het is onmogelijk, dat het bloed van stieren of bokken zonden zou wegnemen' (Hebr.10:4). De bedekking werd pas weggenomen toen het smetteloze Lam van God geslacht was. Nu kunnen wij allen met een aangezicht waarop geen bedekking meer is, de heerlijkheid des Heren weerspiegelen en veranderen naar het beeld van Jezus Christus, die de zuivere afstraling is van het wezen Gods (2Cor.3:14-18). Voor ons geldt dus: 'Laten wij toetreden met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, met een hart, dat door besprenging gezuiverd is van besef van kwaad, en met een lichaam, dat gewassen is met zuiver water' (Hebr.10:22).

Het verloren paradijs

Tot Adam en zijn vrouw wordt gezegd: 'Zoals gij nu stoffelijk blijkt, zult gij weer stof worden'

(Transcriptievert.). De vleeselijke mens heeft geen toegang in het eeuwige Koninkrijk Gods. Hij zal niet in een punt des tijds veranderd worden, maar sterven en dan naar het dodenrijk gaan. God gaat nu verhinderen dat de mens zich verder in de geestelijke wereld zal ontplooien. Wij zagen immers dat het eten van de vruchten der beide bomen de mens zou stimuleren om een geestelijk wezen te worden. God wilde dit niet meer, omdat de boze een claim op de mens had. Hij zond de man en de vrouw weg uit de hof van Eden, beeld van het Koninkrijk der hemelen, om terug te keren tot de bodem, waaruit zij genomen waren. Hiermee schreef God voor het bereiken van zijn doel de oude schepping af.

Het beste voor de mens was om nu verder een gewoon, wetmatig en natuurlijk leven te leiden. Hij moest zijn geest maar gebruiken om de zichtbare schepping te verstaan en te ontwikkelen. Zijn geest mocht niet meer opstijgen om deel te hebben aan het leven in de hemelse gewesten, want daar dreigde gevaar. Daarom zien wij ten oosten van de hof de cherubijnen met het glinsterende zwaard dat zich naar alle kanten richtte om de weg naar de boom des levens te beveiligen. Dit flikkerende lemmer is het beeld van het woord van God dat diens gedachten en bevel uitdrukte. In het oude verbond gold nu: 'De hemel is de hemel van de Here, maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven' (Ps.115:16).

Ook staat in Deuteronomium 29:29: 'De verborgen dingen zijn voor de Here, onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen voor altijd, opdat wij al de woorden dezer wet volbrengen'. Na de verdrijving uit het paradijs is dus de hemel gesloten. De oudtestamentische eredienst was daarom niet gericht op de onzichtbare, maar op de zichtbare dingen. Het had een aards heiligdom met

hogepriester en priesters en ceremonien. Ook de wet hield geen enkele rekening met de bewerkers van de zonde, de onzienlijke boze geesten, maar alleen met de wetsbetrachter die zich door inspanning de gerechtigheid moest verwerven. In het nieuwe verbond wordt evenwel verkondigd wat sinds de grondlegging der wereld 'verborgen' was gebleven (Matth. 13:35).

Daar is sprake van 'een geopende hemel'. Paulus schreef: 'Want de Geest onderZoeft alle dingen, zelfs de diepten Gods' (1Cor.2:10). Hij voegde eraan toe: 'Wij nu hebben niet de geest der wereld ontvangen, maar de Geest uit God'. Daar is dus sprake van het weten van de diepste gedachten van God, van een wandel, een strijd en een overwinning in de hemelse gewesten. Tot ons zegt het woord van God: 'Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn'(Col.3:2).

Ten oosten van Eden ligt het land Nod (Gen.4:16). Het woord 'Nod' betekent 'omzwerving' of 'ballingschap'. In deze richting worden Adam en Eva verdreven. Ze zijn gedoemd om als vreemdelingen te verkeren in een vreemd land. 'Eigen bodem' en 'eigen plaats' in de hemelse gewesten waren voor hen afgesloten. Zoals zij niet meer konden terugkeren naar de hof van Eden, zo kon hun geest niet meer opwieken naar de oorden, waarvoor hij bestemd was.

In de Transcriptievertaling wordt opgemerkt, dat het Hebreeuwse werkwoord dat ten opzichte van een persoon 'sterven' betekent, ten opzichte van een collectiviteit 'het in ellende zijn ten gevolge van ballingschap' uitdrukt. Het duidelijkste komt dit uit in Ezechiël 37, waar onder meer wordt vermeld dat het volk Israel uit de graven komt en teruggebracht wordt in eigen land. Genesis 2:17 luidt in

deze verklaring: 'Op de dag dat gij daarvan eet, zult gij zeker ellende ervaren', dus in ballingschap geraken, uitlandig zijn, en buiten het Koninkrijk Gods moeten vertoeven.

Geestelijke zonden

Het is opvallend dat van de mensheid voor de zondvloed opgemerkt wordt, dat zij 'vlees' was. Er is dan sprake van: eten, drinken en sex. Men deed toen van alles wat God in de natuurlijke wereld verboden had, maar van afgoderij was geen sprake. Het beeld van de eindtijd in de dagen van Noach was: dat de aarde verdorven was voor Gods aangezicht en vol geweldenarij. Er waren 'krachtmensen uit de oude tijd, beruchte mannen' (Gen. 6:4 Canisiusvert.). In het lied van Lamech komt duidelijk uit, dat de mensen voortgedreven werden door geesten van geweld. Hij sprak immers: 'Ik sloeg een man dood om mijn wonde, een knaap om mijn striemen'.

Na de zondvloed zien we dat de mens geestelijk gaat worden. Hij zoekt de weg terug naar het 'paradijs' door de geestelijke wereld binnen te dringen. In Babel bouwde men een geweldige zikkurat, een tempeltoren, die met zijn trapsgewijs oplopende verdiepingen, de gehele stad beheerste. Er is dan voor het eerst sprake dat godsdienst (kerk) en staat een eenheid vormen.

Herodotus die ongeveer 460 jaar voor Christus leefde, verhaalt in zijn reisbeschrijving over zo'n toren, waar 'de god des hemels' neerdaalde om gemeenschap te hebben met de priesters. In Babel trachtte dus de mens contact te leggen met de geestenwereld. De beschrijving in Genesis 11 drukt deze begeerte uit onder de woorden: 'Laten wij

ons een stad bouwen met een toren, waarvan de top tot de hemel reikt'.

Omdat de gehele aarde een van taal en een van spraak was, konden de inwoners van Babel gemakkelijk een geestelijke eenheid vormen. Er kwam dus een enorme samenbundeling van krachten in de geestelijke wereld die geleid werd door het rijk der duisternis. Geen wonder dat de Schepper ging constateren: 'Dit is het begin van hun streven; nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn'. Vanaf de torenbouw van Babel eet de mens in de geestelijke wereld dan weer van de boom der kennis van goed en van kwaad.

Babel is de bakermat van een veelheid van magie, spiritisme, necromantie, dat is waarzeggerij door bezwering van doden, astrologie, toverij en afgoderij. Het is geen wonder dat deze stad beeld wordt van de afgefallen kerk, waarin men gemeenschap zoekt met gestorven heiligen, dus met 'geesten van doden' en waar men uitwendigheden, ceremonien en vormen verbindt met de onzienlijke wereld. Van deze kerk wordt gezegd dat 'zij is geworden een woonplaats van duivelen, een schuilplaats van alle onreine geesten' (Openb.18:2).

Eenmaal zal de antichrist als hogepriester van het occultisme voltooiën wat de torenbouwers in Babel begonnen zijn. Hij zal de gehele aarde achter zich krijgen en de godsdiensten samenbundelen tot een eenheid om z~ijn volgelingen te voeren naar de eindslag in de hemelse gewesten, namelijk die van Harmagedon.

In het oude verbond duldde God niet dat zijn volk op enigerlei wijze langs occulte weg de onzienlijke wereld zou binnendringen. In Deuteronomium 18:10-12 waarschuwt Mozes het volk en zegt: 'Onder u zal niemand

worden aangetroffen, die zijn zoon of zijn dochter door het vuur doet gaan, die waarzeggerij pleegt, geen wichelaar, uitlegger van voortekenen, of tovenaars, geen bezweerder, niemand, die de geest van een dode of een waarzeggende geest ondervraagt of die de doden raadpleegt. Want ieder die deze dingen doet, is de Here een gruwel'.

Het is duidelijk dat alle paranormale verschijnselen in verband staan met de demonenwereld, zoals telepathie, hypnose, het strijken door magnetiseurs, het kaartleggen om de toekomst te voorspellen, het gemeenschap hebben met gestorven familieleden, het lopen met een wichelroede, het zogenaamde pendelen, het 'ouijabord', enzovoort. Het betekent allemaal 'van elders inklimmen' in de geestelijke wereld.

Mozes vervolgt daarom onmiddellijk. 'Een profeet uit uw midden, uit uw broeders, zoals ik ben, zal de Here uw God, u verwekken; naar hem zult gij luisteren'. Wij weten dat deze profeet Jezus Christus is, die op legale wijze ons de weg geopend heeft naar het Koninkrijk Gods. Hij is de boom des levens in het nieuwe verbond. Voor wie Hem volgt en met zijn Geest vervuld is, zal niets van wat hij denkt te doen onuitvoerbaar zijn!

III

GELIJKENISSEN

Een allegorie

We zagen reeds hoe het paradijs waarin Adam en Eva leefden, een beeld was van het Koninkrijk der hemelen met zijn strijd tussen licht en duisternis, tussen God en de satan. In Ezechiël 31 vinden we een allegorie of voortgezette beeldspraak, waarin de degenererende invloed van de overste der wereld beschreven wordt in de grote wereldrijken die op aarde hun gezag laten gelden. Als voorbeeld worden hier twee grote mogendheden uit de oudheid genoemd, namelijk Assur en Egypte, waarbij hun koningen vergeleken worden met bomen in de hof van Eden.

Te midden van de gerichtshoofdstukken over Egypte houdt de profeet zich plotseling bezig met een Libanonceder met rijzige stam, mooie takken en schaduwrijk loof, terwijl diens kroon tussen de wolken reikte. Zijn grootheid dankt hij aan de geweldige watervoorraad in de bodem, aan 'de grote vloed uit de diepte', waar zijn wortels diep ingeslagen waren. Hij was de grootste aller bomen en de ceders in Gods tuin evenaarden hem niet. Geen plataan had zulke takken en geen enkele andere boom in Eden bezat zulke pracht; daarom werd hij door alle soortgenoten benijd of bewonderd.

Dan wordt de ondergang van deze machtige ceder vermeld. Omdat hij groot ging op zijn stam, zijn kruin tussen de wolken stak en zijn hart zich verhoovaardigde, werd hij prijsgegeven. Jahweh gaf hem over aan een

geweldige onder de volken en barbaarse, vreemde volken hieuwen hem om. De reus lag ter aarde geveld, de takken waren in de dalen verspreid en de geknakte twijgen bevonden zich in allerlei kloven en beekbeddingen.

Op zijn gevelde stam lieten allerlei vogels uit de lucht zich neer en de wilde dieren huisden in zijn twijgen. Alle rijk bevloede bomen zijn nu gewaarschuwd. Laat geen enkele 'waterdrinker' zich ooit verbeelden dat hij in eigen kracht kan staan en laat geen enkele boom het meer wagen zijn top in de wolken te steken. Het einde van de grote Libanonceder is de onderwereld, de hades of het dodenrijk, waar hij bij de mensenkinderen en andere 'waterdrinkers' terecht komt.

Een beeld van de boze

Achter de kolossale ceder in Gods tuin bevindt zich evenals achter de boom der kennis van goed en kwaad, de figuur van de gevallen engel Lucifer. Zijn verwordingsproces wordt in de geschiedenis van deze woudreus opnieuw uitgebeeld. Tegelijkertijd is deze boom ook beeld van de aardse heerschappijen die door God waren ingesteld tot bescherming van het zwakke, doch die aan hun oorspronkelijke opdracht ontrouw werden door beïnvloeding van de overste dezer wereld.

Zoals hier in de allegorie de machtige koningen van Egypte en Assur beschreven worden, zo wordt ons in hoofdstuk 28 de koning van Tyrus getekend. De heerlijkheid en de val van alle drie komen overeen met die van de satan. Ook de koning van Tyrus wordt hoogmoed verweten als hij zegt: 'Ik ben een god, een godenwoning bewoon ik midden in zee, terwijl gij een mens zijt en geen

god en gij in uw hart uzelf gelijk stelt met een god' (vers 2).

In het klaaglied dat volgt, wordt ons dan plotseling de ondergang van de hemelvorst beschreven, van wie de koning van Tyrus het beeld was. Hieraan vooraf gaat de beschrijving van de duivel voor zijn val: 'Volmaakt van gestalte, vol van wijsheid, volkomen schoon. In Eden waart gij, Gods hof; allerhande edelgesteente overdekte u'. Dit laatste is een uitdrukking om zijn schitterende begaafdheden aan te duiden. Toen hij nog een engel des lichts was, kon ook van de duivel gezegd worden dat hij een 'waterdrinker' was, die zijn schoonheid en zijn kracht ontleende aan het 'water van de grote vloed'.

De gehele engelenwereld, maar ook de menselijke geesten danken immers hun ontstaan, hun begaafdheden, hun kracht, hun heerschappij en hun bestuursfuncties aan de eeuwige Geest van God, van wie hier de grote vloed een beeld is. Wanneer zij echter menen 'in eigen kracht te kunnen staan' en eigen doeleinden willen nastreven, treden negatieve werkingen op en verliezen zij het leven, dat is het contact en de gemeenschap met God. Dan wordt bij hen het licht gedooft en treedt de duisternis in.

Wel was de duivel eenmaal een schitterende morgenster, maar hij had zijn begrenzing. Van de Libanonceder wordt gezegd dat hij 'zijn top in de wolken had gestoken', terwijl hij eronder moest blijven. Wij weten dat de 'wolk' beeld is van de geestelijke mensheid, van de zonen Gods die door het evangelie van Jezus Christus worden voortgebracht. Zoals miljoenen waterdruppels met elkander hoog boven de aarde een gesloten eenheid vormen, zo is het ook met de ware gemeente, die haar plaats heeft in de hemelse gewesten. Van deze geestelijke mensheid staat: 'En ik zag

een witte wolk, en op die wolk iemand gezeten als eens mensens zoon met een gouden kroon op zijn hoofd' (Openb. 14:14).

Alle engelen zijn dienende geesten die uitgezonden worden ten dienste van hen, die het heil zullen beerven, dus die de wolk zullen vormen (Hebr. 1: 14). Ook de aartsengel Lucifer was zo'n dienende geest. Van hem staat in Ezechiël 28:14: 'Gij waart een beschuttende cherub met uitgespreide vleugels'. Wat was immers de mens en wat is hij nu nog? Een uiterst kwetsbaar wezen dat beschutting nodig heeft om te kunnen opwassen tot de heerlijkheid van een hemels wezen, dat naast de Vader en de Zoon zijnplaats kan innemen.

Lucifer had tot taak als hoofd der engelen en coordinator van hun activiteiten, de mens in zijn ontwikkelingsproces te beschermen. Hoe meer mensen er kwamen, hoe ruimer zijn werkkring zou worden. Voor hem en zijn ondergeschikten zouden telkens nieuwe arbeidsvelden worden geopend.

Op de vraag waarom de engelen de mens moeten dienen, is het antwoord: opdat Gods tent bij de mensen zou zijn. Voor de engelenwereld betekent dit, dat zij de partner van God terzijde staan, dat zij onderworpen zijn aan hem met wie God Zich voor eeuwig wil verbinden.

In Jesaja 14:14 lezen wij echter dat de 'morgenster' bij zichzelf overlegde, dat hij boven de hoogte der wolken wilde opstijgen teneinde zich zo aan de Allerhoogste gelijk te stellen. Daarom staat er in de allegorie over de machtige ceder die zijn kruin verhief tot tussen de wolken: 'Ik verstiet hem' en 'Ik gaf hem over'. God schreef hem af als een onwaardige, zoals er later door de apostel gezegd werd, dat de Schepper hen loslaat, die onnatuurlijke

zonden bedrijven, dat Hij ze overgeeft aan onreinheid en aan een verwerpelijk denken (Rom.1:24,28).

Tot aan het einde van deze bedeling kan nog altijd gezegd worden, dat de boze bezig is zich 'tussen de wolken te steken', dit wil zeggen dat hij voortdurend in de gemeente van Jezus Christus aan het infiltreren is. Duidelijk wordt evenwel erbij vermeld aan wie in eerste instantie de satan wordt overgeleverd: 'Ik gaf hem over aan een machtige onder de volken' of zoals vers 11 in de septuagint luidt: 'Ik lever hem over aan de prins der volken'. Jezus Christus bond de strijd met deze hovaardige macht aan en overwon hem. Hij was de eerste onder vele broeders en daarom vervolgt de profeet: 'Vreemde, barbaarse (heidense) volken houwen hem om' (Canisiusvert.).

Zo worden in het laatste der dagen de zonen Gods uit ieder volk, taal en natie, gebruikt om in de hemelse gewesten de ware onzienlijke vijand te verslaan en om de hemelse hof van Eden te reinigen van alle kwaad. Ze zijn 'de vreemden onder de volken', want ze komen van noord en zuid, van oost en west, en zijn gasten en vreemdelingen op deze aarde. Ook de satan wordt met hulp van de trouwe engelen afgevoerd naar het dodenrijk, waar hij met 'de mensenkinderen' die hij verleid heeft en met de ontrouwe 'waterdrinkers' neerdaalt in het dodenrijk.

De allegorie leert dat God de boze en allen die door hem geïnspireerd worden, verwerpt vanwege: het loochenen van zijn beginsel dat dienen voorschreef, het zich willen verheffen boven de zonen Gods (de wolk), en zijn hovaardij die een plaats begeerde welke hem niet toekwam.

De belangrijkste opdracht

In de allegorie heeft de grote ceder een belangrijke taak in zijn beschermende functie: 'In zijn takken nestelden alle vogels uit de lucht. Onder zijn twijgen wierpen alle wilde dieren haar jongen. In zijn schaduw zetten allerlei talrijke volken zich neer' (vers 6 Canisiusvert.).

Zo had God het gewild: wat groot, sterk en machtig is, wat begaafd is en rijk, heeft de opdracht het mindere, het onedele, het zwakke, het arme en minder begaafde, maar ook het zich ontwikkelende, te beschutten en te helpen. Dit was dan ook de opdracht voor de aartsengel Lucifer en verder voor alle machten en heerschappijen in de onzienlijke wereld.

In een gezin behoort de man zijn vrouw te beschermen 'als het zwakkere vat', de ouder het kind te helpen, de teenager het voor zijn kleine broertje op te nemen. In Romeinen 13 wijst de apostel erop dat de overheden door God zijn aangesteld. Ieder mens moet zich aan haar onderwerpen, want zij staat in dienst van het goede. Zij draagt het zwaard niet tevergeefs, want zij vaardigt de wetten en de verordeningen uit. Zij grijpt in, wanneer de zwakken belaagd worden.

Wanneer de regering niet geïndoctrineerd is door ideologieën of geïnspireerd wordt door geweldmachten of religieuze geesten, zal de goede onderdaan een stil en rustig leven leiden. De apostel spreekt niet over 'christelijke' regeringen, maar over gouvernementen die samengesteld zijn uit wereldgeesten, dat zijn de samenbundelingen van de positieve menselijke geesten die tot doel hebben om staat en maatschappij op de juiste wijze te doen functioneren.

Dat dezen vaak 'arm en zwak' zijn, weet de apostel ook wel. Zij moeten het maar al te vaak afleggen tegen het geweld der demonen. Naast de vele goedwillende ouders die alles voor hun kinderen over hebben, zien we ook de gebonden vaders of moeders die een zware druk op het gezin leggen. Naast zachtmoedige, verstandige en wijze overheden, vinden we maar al te vaak regeringsleiders, die bestuurd worden door boze geesten.

Er zijn kleine volken en grote mogendheden. Deze verschillen heeft God gewild. Amerika en Rusland zijn bijvoorbeeld grootmachten vanuit hun historisch proces. Door hun invloed, macht en rijkdom zijn ze in staat wrijvingen en conflicten tussen de kleine volken onderling te beteugelen en te localiseren. Zo zien we dat Amerika in twee grote wereldoorlogen heeft ingegrepen en hierdoor werd de onafhankelijkheid van tal van kleine landen gewaarborgd. Deze westerse supermogendheid zocht niet naar uitbreiding van haar gebied en zij heeft niettegenstaande haar tekortkomingen nimmer getracht enig buurstaat onder de voet te lopen.

Bij Rusland zien we dat het zich door dit principe van bescherming der kleine landen niet laat leiden. Na de tweede wereldoorlog heeft deze kolos zich omringd met satellietstaten en onderworpen gebieden. Van dit enorme land kan gezegd worden: 'En zie, een ander dier, het tweede, geleek op een beer; het richtte zich op de ene (west)zijde op, en drie ribben waren in zijn muil tussen zijn tanden (bijvoorbeeld Hongarije, Tsjecho Slowakije en Polen); en men sprak tegen hem aldus: sta op, eet veel vlees' (Dan.7:5).

Er is wel een Amerikaanse overheersing met geld en goederen, of met 'christelijke' religies, maar de uitspraak: 'De Russen komen' klinkt anders dan 'De Amerikanen over ons'.

Waar de goddelijke wetten worden veracht, wordt de vader een tiran, kwelt de oudere broer de jongere, en veroveren grote mogendheden de kleine naties. Van 'beschuttende cherubs' ontaarden zij in onderdrukkende en overweldigende 'demonen'.

De plaats van Israël

Zoals het eerste mensenpaar in zijn ontwikkelingsgang beschut moest worden door de engelen, zo zien we dat God onder de volken een kleine natie uitkoos om zijn naam te bewaren, terwijl haar grenzen geerbiedigd en beschermd moesten worden door de grote wereldrijken. Tot Abraham sprak de Heer: 'Want ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de Here aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft' (Gen.18:19).

De belofte was dat Abraham vader zou worden van een menigte volken. God zocht dus rechtvaardigen uit alle naties en tongen. De weg om dit doel te bereiken ging allereerst over Izak en verder liep hij over dat deel van Israel, dat God diende: 'Want niet allen, die van Israel afstammen, zijn Israel, en zij zijn ook niet alle kinderen, omdat zij nageslacht van Abraham zijn' (Rom.9:6,7). Het volk Israel was er dus om rechtvaardigen voort te brengen, uit wie tenslotte de volkomen Rechtvaardige zou voortkomen, het ene zaad van Abraham, de Christus. Uit Hem zou weer een geestelijk en koninklijk volk geboren

worden, waarvan gezegd wordt: 'Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham, en naar de beloften erfgenamen' (Gal. 3:16,29 en Gen. 17:5).

De taak van de grote mogendheden was nu om de grenzen van Israel te beschermen. Zo zouden ze meehelpen om deze natie vredig te doen wonen en om 'het licht der volken' te doen komen, wiens 'heil zou reiken tot het einde der aarde' (Jes. 49:6). Het is duidelijk dat de redding van de wereld afhing van het bestaan van het volk Gods. In het oude verbond gold daarom de uitspraak van Mozes: 'Toen de Allerhoogste aan de volken hun erfenis toedeelde, toen Hij de mensenkinderen van elkander scheidde, heeft Hij de grenzen der volken vast gesteld naar het aantal der zonen van Israel. Want des Heren deel is zijn volk, Jakob het Hem toegemeten erfdeel'(Deut.32:8,9).

Om het gebied van Israel waren kleine, meest familievolkten gegroepeerd. Uit het Oude Testament weten we, hoe Gods volk maar al te vaak door zijn buuren werd aangevallen. Wat was nu de taak van de wereldmachten van die tijd? Zij moesten ten opzichte van het kleine, uitverkoren volk optreden als beschuttende cherubs. Het is daarom opvallend dat de supermogendheden zoals Egypte, Assur en Babel nimmer berispt worden, wanneer zij de volken, die zich ten koste van Israel wilden vergroten, afstraffen en onderwierpen. Zo lang zij Juda en Israel daarbij ontzagen, ging het hun wel. Indien zij echter ongehoorzaam werden aan hun goddelijke opdracht, kwam Gods toorn over hen en werden zij prijsgegeven, evenals dit in de allegorie gebeurde met de machtige ceder.

Egypte

In de allegorie wordt Egypte door Ezechiël als supermogendheid in de oude geschiedenis met een ceder vergeleken, die een geweldige kroon heeft. De Farao is een boom des Heren, een ceder van de Libanon, die God heeft geplant, waarin de vogels nestelen (Ps.104:16).

Hij had dan ook de goddelijke opdracht om het kleine volk des Heren te beschermen. De koningen van Egypte die Jozef gekend hadden, handelden hier ook naar. Zij behoedden en redden het gezin van Jakob voor de hongersnood en vanuit zijn roeping sprak de Farao tot Jozef: 'Zeg tot uw broeders: doet dit: belaadt uw dieren en trekt heen naar het land Kanaan, en haalt uw vader en uw gezinnen en komt tot mij, dan zal ik u het beste van het land Egypte geven, zodat gij het vette des lands eten zult.... want het beste van het gehele land Egypte zal voor u zijn' (Gen.45:17-20). Ook liet de Farao zich door Jakob zegenen, want hij stond positief tegenover het volk van God en hij wist dat de aartsvader in de onzienlijke wereld zijn meerdere was.

Zoals de engelen de zwakke mens moeten begeleiden en ondersteunen totdat deze de troon van God heeft beklommen, dus de heerlijkheid heeft beerfd, zo hadden de koningen van Egypte de taak Jakob en zijn zeventig zielen te beschermen. Dit zou uren tot het volk groot was geworden en naar Kanaa zou kunnen optrekken teneinde daar als een geslacht van rechtvaardigen zijn erfdeel in bezit te nemen. In de erkenning van de goddelijke raad werd de Farao gezegend en door middel van Jozef zeer machtig gemaakt.

Het boek Exodus spreekt echter over 'een nieuwe koning over Egypte, die Jozef niet gekend had'. Deze valt in de

zonde van de duivel. In plaats van de Hebreërs te beschutten en te helpen, begon hij ze te verdrukken. Hij zag afgunstig dat de Israëlieten vruchtbaar waren, zich snel uitbreidden, ja, dat ze groter en talrijker dreigden te worden dan de Egyptenaren. Omdat hij Jozef niet gekend had, wist hij ook niets van het plan van God met Israel. Dit zou hem hebben kunnen verontschuldigen, maar God zond Mozes en Aaron tot hem, die hem wel zeer duidelijk de wil van God kenbaar maakten en in zijn naam eisten: 'Laat mijn volk gaan'.

Deze Farao had echter de gezindheid van de boze. Ondanks de tekenen en wonderen die de eisen van Mozes kracht bijzetten, verhardde hij zijn hart. Dan zien we dat de Here God zelfs de plannen van de vijand inschakelt teneinde zijn raad te volvoeren. Alle dingen werken mee ten goede, ook de tegenwerkingen van de satan. Het is immers wel duidelijk dat het vleeselijk gezinde volk van Israel niet zo gemakkelijk in het geloof uit Egypte zou getrokken zijn als Abraham uit Ur der Chaldeëen.

Een weelderig leven zonder slavenarbeid, het zitten bij de vleespotten en de overvloed van brood hadden het ongetwijfeld onwillig gemaakt om weg te trekken naar de woestijn. Ook hier zien we dat de Heer de Leviathan heeft geformeerd om ermee te spelen, dit wil zeggen om met het kwade dat niet uit Hem is, te experimenteren en dat Hij dit uiteindelijk gebruikt om het goede eruit tevoorschijn te doen komen (Ps.104:26). Hetzelfde merken we op, wanneer het joodse volk in zijn haat eist dat Jezus gekruisigd moet worden. Hun ongehoorzaamheid bewerkt dan de verzoening der wereld.

In Ezechiël 29:3 wordt de Farao ten tijde van deze profeet een 'machtig monster' genoemd, 'dat ligt te midden van de

Nijlarmen'. De zonde van de Egyptenaren is dus, dat zij het volk van God niet hebben beben, want deze trouweloze bondgenoot was een rietstok voor het huis Israels die de hand doorboorde (Ez.29:7).

We weten dat de Farao der verdrukking met heel zijn heer in de Schelfzee omkwam en verdronk, terwijl Israel werd uitgeleid en ontkwam. In deze allegorie daalt de ongehoorzame Farao ook af naar het dodenrijk, 'te midden der mensenkinderen, naar hen die in de groeve zijn neergedaald'. Daar bevinden zich de geesten der ongehoorzamen, van hen die verleidden en misleid werden, 'alle waterdrinkers', die in hun trots zich verbeeldden in eigen kracht te kunnen staan.

Assur

Een blik op de kaart van het oude MiddenOosten toont ons dat de mogendheden Egypte en die in Mesopotamie, ook al lagen ze duizenden kilometers van elkaar verwijderd, onvermijdelijk met elkaar in botsing komen. In deze tonflicten was het voor de bufferstaten tussen de reuzenrijken Assyrie of Babel in het oosten, en Egypte in het westen, heel moeilijk hun zelfstandigheid te bewaren.

Syrie, Foenicie, maar ook Palestina lagen op de strook grond, die de vreemde legers altijd moesten passeren en hun gebied werd onophoudelijk vertrappt door 'de schoen die dreunend stampt', van de overweldigers, die uit het Nijldal optrokken, of uit Anatolie, of van de oevers van de Tigris en Eufraat afdaalden.

Ook Assyrie wordt in de allegorie van Ezechiël met de grote ceder vergeleken, die ontrouw was aan zijn oorspronkelijke opdracht. Dit volk had in het bijzonder het

kleine juda kunnen beschermen tegen de aanvallen van Syrië en Israël, maar het viel het volk van God aan. Denk maar eens aan de invasie van Sanh'erib die onder andere beschreven wordt in Jesaja 36 en 37.

De Assyrische documentatie in spijkerschrift vermeldt, dat deze vorst Jeruzalem 'insloot als een vogel in de kooi'. Een onverwachte gebeurtenis dwong hem echter Palestina te verlaten. In 2 Koningen 19:35 staat: 'In die nacht ging de engel des Heren uit en sloeg in het leger van Assur honderdvijfentachtigduizend man. Toen men vroeg in de morgen opstond, zie, zij waren allen lijken. Dus brak Sanherib, de koning van Assur, op en aanvaardde de terugtocht'.

Een Egyptische overlevering vermeldt, dat Sanherib op mars naar het Nijldal, werd tegengehouden door een leger ratten, die alles wat in de krijgsuitrusting van touw of van leer was, afknaagden. Daar zij hun wapens niet meer konden gebruiken, waren de soldaten genoodzaakt te vluchten. Verder is bekend dat ratten de verbreiders zijn van epidemieën, vooral van de pest.

De zonde van Assur was, dat het de grenzen der volken die God gesteld had, niet respecteerde. De hovaardige koning sprak immers: 'Door de kracht van mijn hand heb ik het gedaan en door mijn wijsheid, want ik ben verstandig; daarom wis ik de grenzen der volken uit, plunder hun voorraden en stoot als een stier de inwoners neer'. Hij maakte daakbij geen onderscheid tussen het volk van God en andere naties. Hij pochte: 'Zoals mijn hand de koninkrijken der afgoden wist te vinden, ofschoon hun gesneden beelden die van Jeruzalem en Samaria overtroffen, zou ik dan niet met Jeruzalem en zijn beelden doen, zoals ik met Samaria en zijn afgoden gedaan heb?'

(Jes. 10:11-13). Assur tastte hiermee de grenzen aan van het land, dat God Zich speciaal ten eigendom had verkoren.

In plaats van een 'beschuttende cherub' te zijn, was Assyrie bekend om zijn wreedheid jegens de onderworpen volken. Zo zijn er afbeeldingen gevonden, waarin de overwonnen vorsten door middel van een ring in hun bovenlip aan een lijn werden gehouden. Op deze wrede handeling zinspeelde stellig de profeet Amos in hoofdstuk 4:2, waar tot de aanzienlijke vrouwen van Samaria geprofeteerd wordt: 'De Here Here heeft gezworen bij zijn heiligheid: Voorwaar, zie, dagen zullen over u komen, dat men u met angels zal optrekken en wie van u overblijven met vishaken'.

Toch gaat deze grote ceder niet ongewaarschuwd onder. De Farao van Egypte kende de raad van God uit de mond van Mozes en Aaron, en de koning van Assur hoorde de boetpredikaties van Jona op de straten van de grote stad Ninive, want haar boosheid was opgestegen voor Gods aangezicht (Jona 1:2). Tegenover de gruwelen van dit hardvochtige volk staat de barmhartigheid van de ware God, die niet wil dat een mens verloren gaat. Zoveel goedertierenheid kon zelfs de profeet Jona in deze zaak niet verwerken, want in zijn toorn verweet hij de Allerhoogste: 'Ik wist dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig, groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwaad' (Jona 4:2,3).

Uit Egypte trok een heel volk weg, maar uit de greep van Assyrie ontkwam alleen het kleine Juda, het eigenlijke volk van God. De tien stammen werden in 721 v.C. door de Assyrische koning Sargon II weggevoerd en verstrooid. Deze herdacht zijn overwinningen in de talrijke inscripties

die later gevonden zijn in de nuriën van zijn reusachtige paleis. Vanwege hun kalverdienst, hun gewijde palen, hun aanbedding van de sterren des hemels, omdat zij door en door occult waren, en zich verkocht hadden om kwaad te doen, 'vertoorde Zich de Here zeer over Israel, dat Hij ze wegdeed voor zijn aangezicht: daar bleef niets over, behalve de stam van juda alleen' (2Kon.17:18 St. Vert.). In de onzienlijke wereld hield Israel dus op Gods volk te zijn, want 'Hij deed ze weg voor zijn aangezicht'.

De vraag rijst: wordt er dan niet gesproken over een hereniging van juda en Israel? Er staat in Ezechiël 37 vers 15-28: 'Zo zegt de Here Here: zie, Ik neem het stuk hout van jozef dat aan Efraim toebehoort en van de stammen Israels, die daarbij behoren, en Ik voeg het bij het stuk hout van Juda, en maak ze tot een stuk hout, zodat zij een zijn in mijn hand... Niet langer zullen zij twee volken zijn en niet langer verdeeld in twee koninkrijken'.

Ezechiël profeteerde over deze hereniging van Israel en juda bijna 250 jaren na de wegvoering van Israel door Assyrie. De apostel Paulus geeft ons inzicht in deze verwachtingen. Hij herinnert ons aan een soortgelijke belofte in Hosea 1:10, waar ook sprake is van een eenwording van Israel en juda. Dan merkt de apostel op dat de grenzen van deze broedervolken hersteld worden in de geestelijke wereld: 'En het zal geschieden ter plaatse, waar tot hen gezegd was: gij zijt mijn volk niet, daar zullen zij genoemd worden: zonen van de levende God'.

In de hemelse gewesten werd Israel als volk van God afgeschreven en werd het voortaan tot de heidenwereld gerekend. Dit bleef zo totdat Jezus de verzoening der wereld teweeg bracht en de apostel kan gaan spreken over het 'Israel Gods', dat 'zijn wij, die Hij geroepen heeft, niet

alleen uit de joden (uit Juda), maar ook uit de heidenen, gelijk Hij ook in Hosea zegt: ik zal nietmijnvolk noemen: mijnvolk, en de nietgeliefde: geliefde' (Rom.9:24-36). Ook voor de tien stammen is nu waarheid geworden: 'Maar thans in Christus Jezus zijt gij, die eertijds veraf waart, dichtbij gekomen door het bloed van Christus. Want Hij is onze vrede, die de twee een heeft gemaakt' (Ef.2:13,14).

Ook Assur wordt'aan de dood overgegeven'. Het nieuws van de ondergang gaf vreugde aan het volk van God, evenals later de ondergang van Babel oorzaak werd van groot gejuich. 'Zie, op de bergen de voeten van de vreugdebode die heil verkondigt. Vier, o Juda, uw feesten, betaal uw geloften! Want voortaan zal die snoodaard niet meer door u heen trekken, hij is geheel uitgeroeid'. Voor Assyrie gold: 'Geen herstel is er voor uw breuk, ongeneeslijk is uw wonde.

Allen die de mare over u horen, klappen over u in de handen, want over wie is uw boosheid niet voortdurend heengegaan?' Deze laatste woorden van de profeet Nahum tekenen wel het wezen van de oude slang, die in Assur aanbeden werd. Assur was toch zowel de naam van het volk als die van de nationale god der Assyriërs. 'Boosheid' is inderdaad het juiste woord in het slot van het loflied van Nahum om de invloed van dit demonische wereldrijk aan te duiden voor zijn ondergang.

Babel

Ofschoon niet in de allegorie genoemd, behoorde ook Babel, hoewel aanzienlijk kleiner dan Assyrië, tot de grote 'waterdrinkers' en zijn koning wordt vergeleken met een boom. Van Nebukadnezar wordt bij de verklaring van zijn droom door de profeet Daniel gezegd: 'De boom die gij

gezien hebt, die groot en sterk was, welks hoogte tot de hemel reikte en die over de gehele aarde te zien was, welks loof schoon en welks vrucht zo overvloedig was, dat hij voedsel bood voor allen, onder welke het gedierte des velds huisde en in welks takken de vogelen des hemels nestelden dat zijt gij, O koning, die groot en sterk zijt geworden, wiens grootheid zo is toegenomen, dat zij tot aan de hemel reikt, en wiens heerschappij zich uitstrekt tot aan het einde der aarde' (Dan.4:20-22).

Ook de koning van Babel kende Gods gezanten. Aan zijn hof vertoefde de grote ziener Daniel met zijn drie vrienden en in zijn rijk profeteerde ook Ezechiël te midden van de joodse ballingen. Deze 'beschuttende cherub' verzaakte eveneens zijn roeping en God deed hem weg. In Jesaja 14:5,6 staat: 'De Here heeft de stok der goddelozen verbroken, de scepter der heersers, die in verbolgenheid zonder ophouden natien sloeg, die in toorn volken vertrad in meedogenloze vervolging'.

Het 'erfdeel des Heren' had geen bescherming van Babel te verwachten, maar Jeruzalem werd verwoest en het volk der Joden weggevoerd naar 'vreemde bodem'. Vanwege deze principiele zonde werd ook de koning van Babel 'in het dodenrijk neergeworpen, in het diepste der groeve'. Babel heeft getracht het erfdeel van God op aarde te roven, evenals de duivel dit in de onzienlijke wereld tracht te doen. God bracht evenwel zijn volk weer terug 'op eigen bodem', 'naar eigen plaats'en 'op de grond des Heren' (Jes. 14:13).

Uit Egypte trok een heel volk weg, uit de greep van Assyrie ontkwam alleen Juda en uit de ballingschap in Babel keerde alleen een rest terug.

Schaduw en werkelijkheid

Het oude Israel te midden van de omringende volken was type van het ware geestelijke Israel te midden van de wereldkerken. Zoals Israel onder de volken recht en gerechtigheid moest bewaren, zo zal de ware gemeente het doet en de heerlijkheid van God openbaren.

De kerk heeft van het begin de opdracht ontvangen als een moeder de haar toevertrouwde zielen te hoeden, te beschermen en op te voeden. Uit haar midden moesten toch immers de zonen Gods voortgebracht worden, die de schepping zullen herstellen. Daarom zouden in haar profeten, herders en leraars gevonden moeten worden, die de heiligen toerusten tot onderling dienstbetoon, totdat allen de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods zouden bereiken, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus (Ef.4:11-13).

De kerk die groot en wereldomvattend werd, evenals de Libanonceder, is evenwel de weg van Egypte, Assyrie en Babel opgegaan. Zij heeft de haar toegedachte taak als 'beschuttende cherub' niet vastgehouden noch volbracht. Ook zij heeft haar 'oorsprong' verlaten, de Heerser die haar gekocht had, verloochenende en de heerlijkheden lasterende. Zij richtte zich niet langer op het doel van God, een gemeente van geestelijk volwassenen zonder vlek of rimpel, die in de hemelse gewesten existeert, maar volgde dwalingen en leringen van boze geesten, die de aandacht op de aarde vestigen. Het doel van haar onderwijs en handelen moest zijn: 'Opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust' (2 Tim. 3:16).

Zij heeft dit evenwel volkomen laten varen en daarom kan aan het einde van deze bedeling aangaande de kerk die van

haar hoogte gevallen is, gezegd worden. 'Zij is geworden tot een woonplaats van duivelen, een schuilplaats van alle onreine geesten'. Zij heeft de ware gemeente niet geleid in het Koninkrijk Gods, maar verdrukt en vervolgd. De kerk heeft in bijna tweeduizend jaar daarom nooit het doel Gods bereikt. Integendeel werd 'in haar gevonden het bloed van profeten en heiligen'. Zij heeft bovendien Gods volk onder de slavernij van de zonde gebracht en ver van 'eigen bodem' in ballingschap gehouden.

Toch heeft God een rest bewaard, die Hij voor de ondergang van het geestelijke Babel en Egypte toeroept: 'Ga uit van haar, mijn volk, opdat gij geen gemeenschap hebt aan haar zonden en niet ontvangt van haar plagen'. Uit de 'ware vrouw' zal onder grote benauwdheid en verdrukking een 'mannelijke zoon' geboren worden, die het beeld is van de volmaakte 'zonen Gods', naar wier openbaring de zuchtende schepping reikhalzend uitzielt. De grote hoererende 'moederkerk' met haar dochters wordt evenwel prijsgegeven. 'Een sterke engel nam een steen op als een grote molensteen en wierp hem in de zee, zeggende: Zo zal Babylon met geweld geworpen worden, de grote stad, en zij zal nooit meer gevonden worden' (zie Openbaring 18).

Ook aan de afvallige kerk zal ten volle gedaan worden naar haar goddeloosheid, zoals in de allegorie van de ceder gezegd werd: 'Ik verstiet hem'. De boom die zijn wortels niet diep uitgeslagen heeft in de grote vloed, dat zijn de gedachten en de woorden van God, 'stort neer', want geen 'waterdrinker', dus geen grote en machtige kerk, kan zich in haar trots verbeelden in eigen kracht te kunnen staan en eigen doeleinden te kunnen najagen. Bij de zuivering van de geestelijke hof van Eden wordt de rest die overblijft vanaf de troon Gods opgewekt: 'Looft onze God, al zijn

knechten die Hem vreest, gij kleinen en gij groten!
(Openb.19:5).

IV

HET ONTSLOTEN PARADIJS

De doodstoestand

Nogmaals wijzen wij erop dat door de zonde de mens zijn contact met God verloor en de toegang tot het Koninkrijk der hemelen voor hem was gesloten. De mens is 'dood' door zijn overtredingen en misdaden. Hij leeft wel biologisch, maar naar zijn ziel en geest is hij onmachtig om op de juiste wijze naar Gods bedoeling in de onzienlijke wereld te functioneren en daar zich geestelijk te ontwikkelen.

Door de verleiding van buitenaf en door de pressie der boze geesten doet hij dingen, die hij als natuurlijk mens eigenlijk niet wil. Hij verkeert in slavernij en onder de heerschappij van de overste der wereld. Paulus schreef in Romeinen 6:16: 'Weet gij niet, dat gij hem, in wiens dienst gij u stelt als slaven ter gehoorzaamheid, ook moet gehoorzamen als slaven ... ?' Bij deze onderworpenheid aan de boze geesten kan men dus wel spreken van 'gebonden' zijn. Wie als natuurlijk mens leeft, kan met kennis van Gods wet tot op zekere hoogte als rechtvaardige leven.

Volgens de bijbel waren er ook onder de volken zulke rechtvaardigen. Paulus spreekt immers over heidenen die zo'n gezonde geest hebben, dat zij van nature doen wat de wet gebiedt (Rom.2:14). De mens is onnut geworden en 'afgeweken', dat betekent dat het kwade niet bij zijn wezen behoort; vandaar dat er altijd 'reiniging' plaats kan vinden. Na zijn zware zonde riep David de Heer aan met de

woorden: 'Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw' (Ps. 51:9).

Tracht de mens vanuit zijn doodstoestand toch in de onzienlijke wereld te dringen, wil hij toch geestelijk worden, terwijl hij in wezen onder de claim van de duivel ligt, dan krijgt hij gemeenschap met de machten van het dodenrijk. Dan wordt zijn innerlijk wezen aangetast en 'verliest hij zichzelf', wat wel het ergste is dat iemand overkomen kan (Luc.9:25). Door de zonde van het occultisme, dus door waarzeggerij, Spiritisme, astrologie, pendelen, het zich onder behandeling stellen van paranormale genezers, door het zich inlaten met heidense godsdiensten, door yoga, transcendale meditatie, door het aanroepen van gestorven 'heiligen', pleegt hij 'zonde tot de dood', het kwaad van de afgoderij (zie 1 Joh.5:16 en 21 - zie toelichting op de Johannesbrieven).

Een slaaf is nog niet één met zijn meester, want hij moet hem maar al te vaak onvrijwillig dienen, maar door de zonde van het occultisme, afgoderij, magie en toverij, en ook door valse religies, ontstaat in de onzienlijke wereld een huwelijk van de onreine machten met de menselijke geest, die dan gaat functioneren in het rijk der duisternis evenals de demonen dit doen.

Het is voor de mens die buiten de ware God leeft, beter om in het geheel niet aan godsdienst te doen, dan op het verkeerde spoor te zitten. Door valse religies en occultisme wordt de geest verleugend en krijgt hij verbinding met de vader van de leugen, de duivel. Langs deze weg krijgt de mens de duisternis liever dan het licht, ja, hij gaat het licht zelfs haten.

Wanneer hij voor eeuwig 'verloren' gaat, vindt dit zijn oorzaak hierin dat hij verknocht is aan de leugen. Dan

noemt hij het kwade goed en het goede kwaad, en stelt hij de duisternis voor als licht en licht als duisternis (Jes. 5:20).

Wanneer iemand naar Gods gedachten dood is, verkeert hij nú reeds in het dodenrijk, want dit is geen plaats, maar een situatie. Er is evenwel nog een mogelijkheid tot overgang naar het leven en het licht. Wanneer iemand in zo'n doodssituatie sterft, worden zijn inwendige en uitwendige mens losgekoppeld. Zijn natuurlijke mens keert tot de aarde weer, maar zijn inwendige blijft in het dodenrijk. Vanwege de zonde van het occultisme en afgoderij blijft zijn geest verbonden met de doodsmachten met wie hij tijdens zijn aardse leven gemeenschap had.

Het herwonnen paradijs

Wie zondigt, werkt dus voor de boze en deze geeft hem zijn 'verdiende loon'. Uit zijn 'schatten des toorns' betaalt de duivel hem uit met ellende, duisternis en dood. We zouden kunnen zeggen dat dit negatieve loon dat de duivel, bijhoudt in zijn boeken (zie Openbaring 20:12), schuld is. Hoe verder iemand in de schuld komt, hoe onrechtvaardiger hij wordt en hoemeer hij van God verwijderd wordt, wat resulteert in 'een eeuwig verderf, ver van het aangezicht des Heren en van de heerlijkheid zijner sterkte' (2Thess.1:9).

Nu had de mens niets om te betalen, dus om zichzelf te verlossen en weer een schuldeloze te worden. God schonk evenwel Jezus Christus als een smetteloos lam. In zijn vlees nam de Heer de zonden van de ganse mensheid op Zich en toen Hij stierf, betaalde Hij met zijn eigen leven al haar schuld. In Jesaja 53:12 staat, dat onze Heer zijn leven uitgoot in de dood. Door deze betaling verdween de mens

in de geestelijke wereld uit de rode cijfers. Hij kon weer een rechtvaardige worden, indien hij het offer van Jezus aanvaardde.

De scheiding van God was opgeheven en de Vader werd in Christus met de mens verzoend. De boze heeft dus geen claim meer op hem en de weg naar het hemelse paradijs ligt hierdoor open. Wij merken nogmaals op dat deze geestelijke realiteiten pas in beweging komen en gaan functioneren, indien de geest van de mens deze verzoening aangrijpt door middel van het geloof.

Paulus sprak dat wij met het hart geloven tot gerechtigheid.

Het flikkerende en wentelende zwaard van Gods woord dat erover schreef dat geen schuldige mag ingaan in het paradijs, belet niet langer de toegang tot het onzienlijke Koninkrijk waar de mens geestelijk kan ontplooiën. Wij bezitten nu 'volle vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe weg, die Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, zijn vlees'.

Tot ieder die volmaakt rechtvaardig is door het offer van Jezus, klinkt het: 'Laten wij toetreden met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, met een hart dat door besprenging - met het bloed van Jezus - gezuiverd is van besef van kwaad, en met een lichaam - waaronder ook het verstand, de begeerten en het gevoelsleven - dat gewassen is met zuiver water', dat is het woord van God (Hebr.10:19-22).

Johannes schreef: 'Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven'. Door het geloof in het volbrachte werk van Jezus en omdat wij zijn woorden vasthouden, kwam in ons een vernieuwing van denken. Wij werden in

een geestelijke wereld geboren, want ons burgerschap is in de hemel. Dit is het grote wonder, dat wij als natuurlijke mensen wel op de aarde leven, maar dat de wandel van onze inwendige mens in het Koninkrijk Gods is. Wij bedenken immers de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn, want wij zijn gestorven en ons leven is verborgen met Christus in God (Col.3:14).

Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in een mensenhart nooit is opgeklimmen, heeft God voor ons bereid. Wij bevinden ons, waar Christus is.

Midden in het Koninkrijk Gods, in de hemelse hof van Eden, staat nu de boom des levens, Jezus Christus. Hij is de grote beschuttende ceder onder wiens takken en loof bescherming is voor de ganse schepping. Ook Hij werd gedoopt met de Heilige Geest, dat wil zeggen dat Hij in de onzienlijke wereld gemeenschap kreeg met de Heilige Geest. Daarom is Jezus Christus, de rechtvaardige, de eerste boom die geplant werd aan de wateren des levens.

Hij is het ook die vele zonen, de vele overwinnaars, door verlossing en heil, naar de heerlijkheid leidt. Deze zonen vinden wij in het paradijs aan de zijde van Jezus als het geboomte des levens. Zij zijn de medewerkers bij het beplanten van het herwonnen paradijs, de luthof des Heren, beeld van de gemeente van onze Heer.

Heden in het paradijs

Toen onze Heer aan het kruis hing, werd vervuld dat allen aanstoot aan Hem zouden nemen. Er was slechts één man die zijn koningschap openlijk beled en die inzicht had in de geestelijke wereld. In een bitter lijden en vlak voor zijn sterven sprak hij tot Hem, die Zich in de natuurlijke

wereld in dezelfde situatie bevond: 'Jezus, gedenk mijner, wanneer Gij in uw Koninkrijk komt'. Wat moet die bede van deze gehangen misdadiger de Meester bemoedigd en getroost hebben.

Te midden van het woeden der demonen in de hemelse gewesten en van de hoon en de spot van zijn vijanden in de zichtbare wereld sprak een medegekruisigde over 'de vreugde die voor Hem weggelegd was'. Hij zou opstaan uit de doden en Zich daarna zetten aan de rechterhand van God, waar Hem alle macht in hemel en aarde toebedeeld zou worden. Het blijde antwoord voor de gelovige rover was: 'Voorwaar, Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn'. Bij het betreden van de hemelse hof van Eden zou Jezus dus vergezeld worden door deze volgelings, die op het laatste ogenblik verlost werd van al zijn overweldigers, die hem zovele jaren hadden doen zondigen.

Natuurlijk geeft deze uitspraak van Jezus onoverkomelijke moeilijkheden aan allen die de zogenaamde zieleslaap leren. Zij loochenen deze uitspraak van Jezus en geven de volgende gekunstelde vertaling: 'Voorwaar, Ik zeg u heden: gij zult met Mij in het paradijs zijn' (Lucas 23:43). De vraag van de misdadiger was evenwel: gedenk mij wanneer, dat is op het tijdstip, dat gij uw Koninkrijk binnenkomt. Het antwoord erop was: je hoeft geen eeuwen te wachten of te slapen, maar het gebeurt direct, in deze periode, op korte termijn.

Zij menen dat sterven ophouden met leven betekent in elke vorm, dus dat de inwendige mens naar geest en ziel ook deel heeft aan de dood. Zou dit waar zijn, dan zou de gelovige die eeuwig leven bezit, dit leven weer verliezen, terwijl de Heer sprak: 'Wie in Mij gelooft, zal leven, ook

al is hij gestorven, en een leder, die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven', dus naar de inwendige mens de dood niet zien (Joh.11:25,26).

We wijzen erop dat Jezus het beeld 'slapen' voor sterven, niet verbindt met de dood. Van het kind van Jäirus sprak de Heer: 'Het dochtertje is niet dood, maar slaapt' (Matth. 9:24 St. Vert.). Wie zijn begrippen ontleent aan de inzichten van de oudtestamentische schrijvers, begrijpt niets van de leer over het Koninkrijk der hemelen die Jezus bracht.

Voor hem houdt alle voortbestaan na het sterven op en het is geen wonder dat na de opmerking van Jezus, dat het dochtertje sliep, de omstanders Hem uitlachten. Zij waren zich wel bewust dat Jezus hier bedoelde, dat dit kind niet opgehouden had te bestaan. In de geestelijke wereld leefde het voort en Jezus was gekomen om het op te wekken of wakker te maken.

Slapende mensen zijn onttrokken aan het leven in de zichtbare wereld, maar in de onzichtbare wereld leven zij wel. Zij zijn dan in hun dromen vaak zeer actief. Zouden ze opgehouden hebben te bestaan, dan kon men ze ook niet meer wekken.

Wie in Jezus gelooft, gaat bij zijn wedergeboorte over van de dood in het leven. Hij komt in het Koninkrijk van Jezus Christus of in het hemelse paradijs. Hij heeft dan eeuwig leven! Er staat: 'Hij heeft ons verlost uit de macht der duisternis - dat is uit de dood - en overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde' (Col.1:13).

De zielelaaptheorie ontkent dat er nu reeds een paradijs zou zijn, of dat er een Koninkrijk is, waar Jezus Zich thans bevindt. Vandaar de verwrongen tekstvertaling: 'Ik zeg u heden', waarbij 'heden' betrekking zou hebben op 'zeggen'

en niet op de ogenblikkelijke in gang in het paradijs. Men beweert dat Jezus nu nog niet in zijn Koninkrijk zou gekomen zijn.

Tot Pilatus sprak onze Heer evenwel: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld'. Dat begreep ook de misdadiger aan het kruis. Hij zocht een geestelijk koninkrijk, hetzelfde waarover Paulus in zijn ouderdom schreef: 'De Here (Jezus) zal mij beveiligen en behouden in zijn hemels Koninkrijk brengen' (2 Tim. 4:18). Wanneer er nu geen Koninkrijk van Jezus zou zijn, dus ook geen hemels paradijs, hoe kan dan Johannes op Patmos schrijven: 'Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens - beeld van Jezus Christus -die in het paradijs Gods is', en niet die daar bij zijn wederkomst komen zal (Openb. 2:7).

Toen Jezus uit de dood verrees, ontving ook de gelovige medegekruisigde een volmaakte gerechtigheid. Toen onze Heer zijn plaats als boom des levens in de hemelse hof van Eden innam, werd de inwendige mens van de voormalige rover als plant - misschien ergens in de border - overgeplaatst. Voortaan is iedere christen tijdens zijn leven naar de inwendige mens in het paradijs, want er staat: 'En heeft ons mede opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus (zijnde)' (Ef.2:6).

Bij zijn sterven wordt hij niet weggerukt uit de levenstuin, of met een ander beeld: uit het lichaam van Christus, maar hij blijft waar hij zich geestelijk naar de inwendige mens bevond. Wie eenmaal met Christus opgewekt is uit de doden, keert niet opnieuw naar de dood terug. Jezus sprak: 'Hij zal de dood in eeuwigheid niet aanschouwen' (Joh.8:51). Onze God is niet een God van doden, maar van levenden, want voor Hem leven zij allen (Luc.20:38). Wij

nemen deze waarheid aangaande onze gestorven broeders en zusters over. Bij hun graf zeggen ook wij: 'Zij zijn hier niet, want voor God en voor ons leven zij in de onzienlijke wereld'.

Gekocht en betaald

We zullen nu trachten het verlossingsplan van de Vader door middel van zijn Zoon, duidelijk uiteen te zetten, opdat de lezer de heilsweg naar zijn inwendige mens door de vernieuwing van zijn denken kan gaan.

Op welke wijze verwierf de mens weer het recht om het hemelse paradijs binnen te gaan? De verdrijving uit de hof van Eden was immers een beeld, dat 'de weg door de hemelse gewesten naar de troon van God was afgesloten. In Openbaring 5:9 lezen we, dat de vertegenwoordigers van de levende schepping, de vier dieren, met de vertegenwoordigers van de gemeente van Jezus Christus, de vierentwintig oudsten, het loflied van het nieuwe verbond zingen: het Lam is waardig het plan van God uit te voeren, 'want Gij zijt geslacht en Gij hebt hen voor God gekócht met uw bloed, uit elke stam en taal en volk en natie; en Gij hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters, en zij zullen als koningen heersen op aarde'.

De zaak van de verlossing is er een van kopen en betalen. 'Wij zijn gekocht en betaald' (1 Cor. 6:20 en 7:23). Er zijn valse profeten en dwaalleraars, die 'de Heerser, die hen gekocht heeft, verloochenen' (2Petr.2:1). Om hierin enig inzicht te verkrijgen, geven wij eerst een beeld uit het natuurlijke leven. Veronderstel dat een vrouw een wasautomaat nodig heeft.

Dan kunnen bij de koop ervan zes elementen worden genoemd: de vrouw die dit apparaat graag wil hebben, haar man die dit voor haar gaat afhandelen, het benodigde geld, de wasautomaat, de verkoper en de winkel waar de transactie plaatsvindt.

Door de zondeval werd de duivel de overste dezer wereld, want de schepping is aan de vruchteloosheid en wetteloosheid onderworpen 'om de wil van hem (Adam), die haar daaraan onderworpen heeft' (Rom.8:20). Van de mens staat dat hij dood is door zijn overtredingen en zonden. Hij is van nature, dat is krachtens zijn ontwikkeling, een kind des toorns. In hem werkt de geest van de god dezer eeuw. Hij is van God gescheiden, dus in een doodstoestand, ook al leeft hij biologisch. Naar zijn innerlijke mens is hij dus in leven en sterven in het dodenrijk. Hij gaat daarnaar niet toe, maar hij bevindt zich erin. Deze situatie is het verdiende loon der zonde.

In het verlossingsplan merken wij nu ook zes elementen op: God, die de verloren en van hem vervreemde mensheid weer terug wil hebben; Jezus Christus die Zichzelf voor God beschikbaar stelde en Zich aanbood om met zijn bloed de prijs te betalen, die ons onttrekken zou aan de claim die de boze op ons heeft; de duivel die het geweld des doods bezat en het dodenrijk waarin wij ons bevonden.

Velen menen dat Jezus onze zondesschuld bij God betaalde. De catechismus zegt in zondag 5: 'God wil, dat aan zijn gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten wij aan haar, òf door onszelf, òf door een ander, volkomen betalen. Maar kunnen wij door onszelf betalen? in generlei wijze, maar wij maken onze schuld nog dagelijks

meerder'. Dit laatste is dan wel een droevige zaak voor een kind van God, die beweert met lichaam en ziel het eigendom te zijn van Jezus Christus (zondag 1). Wij missen hierin uiteraard dat ook de geest het eigendom is van Jezus Christus, terwijl het juist onze geest is die met de Heilige Geest en daardoor met de Vader en de Zoon verbonden is. De leer van de catechismus wijst dus geen uitweg en brengt niet tot overwinning.

Heeft God zijn Zoon 'overgeleverd' aan Zichzelf teneinde aan zijn gerechtigheid te voldoen? Een dwaze voorstelling. Wanneer een schuldeiser een rekening wil vereffenen met een schuldenaar die onmachtig is te betalen, scheldt hij haar kwijt. Hij doet niemand onrecht, indien hij haar niet toerekent, maar hij betaalt nimmer aan zichzelf. Er staat: 'Gij hebt hen voor God gekocht' bij degene die ons in bezit had, die een claim op ons had.

De apostel schreef: 'Weet gij niet, dat gij hem, in wiens dienst gij u stelt als slaven ter gehoorzaamheid, ook moet gehoorzamen als slaven, hetzij dan van de zonde tot de dood, hetzij van de gehoorzaamheid tot gerechtigheid? Maar Gode zij dank: gij wáárt slaven der zonde' (Rom.6:16,17). Als slaven van de zonde hadden wij recht op ons 'verdiende' loon, namelijk de dood. Wij verzamelden 'schatten des toorns' (Rom.2:5 St. Vert.), omdat wij als slaven het eigendom waren van de boze.

Jezus werd vanwege onze zonden aan de duivel en de dood overgeleverd. In de zichtbare wereld stortte Hij zijn bloed, maar in de onzienlijke wereld werd bewaarheid: 'Omdat Hij zijn leven heeft uitgegoten in de dood' (Jes. 53:12).

Hij bevrijdde ons uit de macht van de dood door Zichzelf over te geven aan deze vijand. Reeds in Gethsemané werd Hij omgeven door de doodsmachten, want Hij sprak dat zijn ziel geheel bedroefd was tot de dood toe. Op Golgotha werd Hij bovendien gescheiden van zijn lichaam en kwam Hij dus naar de innerlijke mens geheel in het dodenrijk, terwijl zijn lichaam in het donkere graf was gelegd. De dood voerde heerschappij over Hem (Rom.6:9).

Wanneer in Efeziërs 4:9 meegedeeld wordt dat Jezus 'nederdaalde naar de lagere, aardse gewesten', is dit een beeld, want in de antieke wereld meende men dat het dodenrijk zich als een ruimte onder de aarde bevond. Hij liet Zich dus meevoeren door de doodsmachten teneinde de volle prijs te betalen, namelijk zijn leven, in ruil voor allen die door zonde-, ziekte- of leugenmachten in de greep der duisternis waren gebracht. Daarom kan gezegd worden: 'God hééft ons verlost uit de macht der duisternis en overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde' (Col.1:13).

De bijbel leert ons dat God één is en niet gedeeld. Hij is nooit gespleten in zijn denken. Hij is zuiver licht en geen duisternis, alleen barmhartig en nooit wraakgierig, enkel waarheid en nimmer leugen. Eeuwen lang hebben de christenen evenwel een God gehad, die zegen gaf maar ook vloek, die voorspoed schonk maar ook tegenslag, die leven gaf maar ook dood. Hij zou dan de liefdevolle Vader zijn maar tevens de op straffen beluste rechter.

Zo meende men dat zijn gerechtigheid bloed wilde zien als betaling op de zonde, maar zijn liefde schonk ons zijn eigen Zoon. Een bekend lied luidt: 'Gerechtigheid hield aan om straf. Genade dong om vrijgeleide. Toen kwam Gods liefde tussenbeide, die ze allebei voldoening gaf.

God zou dus in een innerlijke tweestrijd gewikkeld zijn geweest en tot de schizofrene oplossing gekomen zijn dat Hij tevreden zou zijn met het bloed van zijn eigen Zoon.

Hij zou dan Zichzelf straffen! Jacobus 1:17 doet ons echter zien: 'Iedere gave, die goed is, en elk geschenk, dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer'. Nooit komt uit het licht de duisternis of uit de wetmatigheid de wetteloosheid. Uit Gods bron welt niet tegelijkertijd zoet en bitter water op. 'Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen'.

Om kinderen te zijn van de Vader die in de hemelen is, zullen wij Hem navolgende, onze vijanden lief moeten hebben en bidden, dat is bezigzijn in de hemelse gewesten, voor wie ons vervolgen, zoals ook de Vader in de hemel bezig is geweest een verlossingsplan uit te denken voor hen die zondaars waren. De christenheid ontheiligt de naam van God door deze in verband te brengen met het kwade, met hetgeen in werkelijkheid uit het rijk der duisternis komt.

Wij willen evenwel de vijand die zich achter dwaalleringen camoufleert, ontmaskeren en zowel de Christus als de Vader heiligen in ons hart (1 Petr.3:15). Dat de boze geestenwereld hierdoor direct of indirect, dat is door mensen heen, tegen ons in het geweer komt, is vanzelfsprekend, maar wij houden aan de waarheid vast, dat Hij die in ons woont, meerder is dan die tegen ons is.

Maar er is toch sprake dat wij vergeving van zonden van God ontvangen? Hij vergeeft toch onze schuld. Wij mogen zelfs bidden: 'Vergeef ons onze schulden'. We merken op dat wij hier de keerzijde van de medaille zien.

Natuurlijk hebben wij schuld bij God, maar zij is niet het loon der zonde. Wanneer een ongehoorzame zoon door zijn wangedrag in de gevangenis raakt, kan hij zijn vader bijvoorbeeld in een brief om vergiffenis vragen. Door zijn slechte levenswandel heeft hij zijn vader bedroefd en diens naam te schande'gemaakt. De goede vader zal zijn zoon van harte vergeven en zich met hem verzoenen.

Hij zal hem dit kwaad niet meer toerekenen, maar vraagt daarvoor van de zoon geen betaling. Integendeel zal hij trachten zijn zoon uit de gevangenis te krijgen door deze vrij te kopen. Hij betaalt dus diens boete en schulden, de losprijs, zodat hij zijn jongen ook weer reëel als zoon in huis kan opnemen. Zo'n vader is in geen enkel opzicht onrechtvaardig. Hij demonstreert alleen goedertierenheid en barmhartigheid.

Zijn gerechtigheid demonstreert hij daarin, dat hij zijn zoon niet uit de gevangenis met list of geweld ontvoert, maar op rechtvaardige wijze hem loskoopt voor de gevraagde prijs. Zo heeft God de ongehoorzame

mensheid die bij de duivel diep in de schuld stond, vrijgekocht met het kostelijkste dat Hij bezat. Hij offerde hiertoe het leven van zijn geliefde Zoon in wie Hij een welbehagen had.

Ook was het niet onrechtvaardig dat de Zoon opstond uit de doden. Als een slaaf verkocht wordt en overgeleverd aan een nieuwe eigenaar, is de vorige heer niet meer verantwoordelijk voor hem. Wanneer de slaaf bij de nieuwe meester wegloopt, moet deze maar zorgen dat hij hem in zijn macht houdt. Zo werd Jezus aan de dood prijsgegeven, maar deze kon Hem niet houden.

Petrus sprak: 'Jezus, de Nazoreeër ... naar de bepaalde raad en voorkennis van God uitgeleverd, hebt gij door de

handen van wetteloze mensen aan het kruis genageld en gedood. God evenwel heeft Hem opgewekt, want Hij verbrak de weëen van de dood, naardien het niet mogelijk was, dat Hij door hem werd vastgehouden' (Hand.2:22-24).

De Vader schonk Jezus bij zijn sterven opnieuw de Heilige Geest, die Hem tijdens zijn lijden had verlaten. Jezus riep immers: 'Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest'. Op dat ogenblik werd zijn menselijke geest verbonden met de handen van de Vader, die een beeld zijn van de Heilige Geest. Met deze Geest was Jezus in het dodenrijk en daarom kon de dood Hem niet houden. De Heilige Geest heeft Jezus uit de doden doen opstaan (Rom.8:11).

De kostbare parel

In Mattheüs 13 maken we in een gelijkenis kennis met een koopman die schone parels zocht. Zijn begeerte om zoveel mogelijk van deze kleinoden in zijn bezit te krijgen, is onverzadigbaar. Wanneer hij evenwel een kostbare parel ontdekt, die van onschatbare waarde en onvergelykelijke schoonheid is, gaat hij met de eigenaar een transactie aan. Hij ruilt al zijn parels in teneinde dit dure sieraad in zijn bezit te krijgen (zie: 'De geestelijke wereld in gelijkenissen').

De vergelijking dat mensen parels zijn die in het slijk liggen, geeft een juiste uitdrukking van hun situatie. De mens is goed, maar ligt verloren in de modder, dit wil zeggen in de sfeer van het dodenrijk, waar de duivel macht over hem had (Hebr. 2:14). De kostbare parel stelt dan Jezus voor, die overgeleverd werd aan de boze teneinde ons vrij te kopen. Zoals een gouden tientje gewisseld kan

worden voor duizend en meer vuile centen, zo raakte de duivel zijn claim op het menselijk geslacht kwijt door deze transactie in de onzienlijke wereld.

Jezus was de volmaakt geestelijke mens, die als smetteloos lam voor onze verlossing werd ingezet. Toen Hij bij de wateren van de Jordaarr de Heilige Geest ontving, klonk een stem uit de hemel: 'Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb' (Matth. 3:17). God had in zijn Zoon een welgevallen, omdat deze aan zijn gedachten beantwoordde. In zijn eeuwig voornemen had Hij zo'n mens begeerd, om in hem te wonen en met deze gemeenschap te hebben. Vandaar dat de Heilige Geest in Jezus woning had gemaakt.

Ook was Jezus de volmaakte medearbeider van God. Aan het einde van zijn aardse loopbaan sprak Hij: 'Ik heb U verheerlijkt op aarde door het werk te voleindigen, dat Gij Mij te doen gegeven hebt. En nu, verheerlijk Gij Mij, Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.

Ik heb uw naam geopenbaard aan de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt' (Joh.17:4-6). Door zijn prediking en werk had Jezus getoond wie de Vader werkelijk was. Door zijn evangelie kreeg de luisteraar inzicht in de geestelijke wereld. Hij schonk eeuwig leven door de gedachten Gods te openbaren. Zijn woorden waren immers geest en leven. Petrus erkende dit, toen hij uitriep: 'Gij hebt de woorden van eeuwig leven!' Wie van zijn woorden afwijkt in gedachten en daden, komt op een dwaalspoor.

Let erop dat Jezus ogenblikkelijk na zijn arbeid op aarde recht liet gelden op de troon. Hij beantwoordde immers volkomen aan de eeuwige, gedachten van God met de

mens. Daarom vroeg Hij: 'Verheerlijk Mij met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was'. In Johannes 12:28 lezen we dat Jezus reeds voor zijn lijden en sterven verheerlijkt werd, want hier staat: 'Vader, verheerlijk uw naam! Toen kwam een stem uit de hemel: Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem nogmaals verheerlijken! 'Voordat de Zoon des mensen als de graankorrel in de aarde viel en veel vrucht voortbracht, was de ure gekomen dat Hij door de Vader verheerlijkt werd (Joh.12:23).

In zijn afscheid van de discipelen sprak de Heer: 'Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt'(Joh.13:31). De verheerlijkte Zoon die alle troonrechten had verworven, de allerkostbaarste en schoonste parel, werd als ruilmiddel ingezet. Daarom kon gezegd worden: 'Gij zijt waardig! ' Door zijn lijden en sterven heen verheerlijkte Hij nogmaals de Vader door Zich als een volwaardig rechtvaardige te geven 'tot een losprijs voor allen' (1 Tim. 2:6). Hij zou hierdoor velen tot heerlijkheid leiden.

Projectie op aarde

De transactie tussen God en de satan speelde zich af in de hemelse gewesten. De taak van de Heer op aarde was afgelopen en Hij sprak: 'Ik ben niet meer in de wereld... en Ik kom tot U' (Joh.17:11). Allen die deelnamen aan de overeenkomst, bevonden zich in de onzienlijke wereld: God, Jezus Christus, het leven dat Hij uitstortte, de duivel, het dodenrijk en de verloren mensheid. Paulus schreef later: 'Ter plaatse (dus in de hemelse gewesten) waar tot hen gezegd was: gij zijt mijn volk niet, daar zullen zij genoemd worden: zonen van de levende God'(Rom.9:26).

De duivel had zijn doel gemist en hij stond met de rug tegen de muur. De troon van God die hij delen wilde, was toegefallen aan de Zoon des mensen.

Er was geen andere uitweg dan het aanbod van de Vader te accepteren. 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft' en één voor allen' (Joh.11:50,51).

Wanneer de satan Jezus in de dood kon voeren en Hem daar vasthouden, zouden de anderen die hij moest vrijlaten toch nimmer het doel van God bereiken. Dan zou er geen parlement kunnen gevormd worden om de wereld te regeren. Daarvoor waren de kneuzingen en kwetsuren bij de mensen te groot en was hun geestelijke ontwikkeling te miniem. Bovendien zou er geen verhoogde Heer zijn uit wiens handen zij de Heilige Geest zouden ontvangen, die hen maken kon tot koningen en priesters.

Op aarde zien wij de weerspiegeling van hetgeen in de hemelse gewesten plaatsvond. Op cynische wijze bootst de overste dezer wereld op zijn terrein het gebeuren in de hemelse gewesten na. Hij bedient zich daarbij van de tussenpersoon judas, een metgezel en discipel van Jezus. Aan hem geeft Jezus Zich over. Wanneer de Heer het brood, beeld van zijn lichaam, aan Judas toereikt, symboliseert dit dat Hij Zich vrijwillig beschikbaar stelt. In een demonisch en huichelachtig begeren aanvaardt deze discipel dat brood en dan lezen we: 'Toen voer de satan in hem'. Hij identificeert zich geheel met de gedachtenwereld van de vijand, ja hij wordt een duivel (Joh.6:70,71).

Hij aanvaardt zijn rol als tussenpersoon in de transactie. De Heer zegt hem: 'Wat gij doen wilt, doe het met spoed'. Na de overeenkomst met de mannen van het sanhedrin te

hebben gesloten, gaat hij heen en verraadt de Zoon des mensen die hem aanspreekt met 'vriend', met de kus der liefde. Hier doet de duivel die hem in bezit had genomen, zich wel voor als een engel des lichts.

De invalspoort van de satan bij judas was diens begeerte naar geld. Judas wordt nu ook nog een moordenaar en komt dan overeen met zijn meester, van wie Jezus sprak dat deze een dief en een moordenaar is. Onze Heer wordt door zijn discipel overgeleverd aan de vertegenwoordigers van de kerk, en de overpriesters, dienaars van God, die in Jezus de Rechtvaardige hadden moeten waarderen, verklaren bij monde van de hogepriester: 'Hij is des doods schuldig'.

De duivelse spot blijkt ook wanneer men Jezus de doornenkroon op het hoofd drukt en de purperen koningsmantel omdoet. Ook de prijs die door de valse kerk wordt betaald, is niet die van een kostbare parel, maar van een slaaf: dertig zilverlingen. Hiermee was dan tegelijkertijd de waarde van de mensheid getaxeerd, want wat zou God ooit met haar kunnen beginnen. Zij zou immers nooit het doel van God kunnen bereiken.

In een profetisch vergezicht voorspelde Zacharia deze transactie. In hoofdstuk 11:12 laat hij de goede herder zeggen: 'Indien het goed is in uw ogen, geeft mijn loon, maar indien niet, laat het'. Nog kon het sanhedrin zich bekeren en op het laatste ogenblik met jeruzalem verstaan wat tot zijn vrede diende (Luc.19:42). Maar de leidslieden wogen het loon af, waarbij smalend opgemerkt wordt, dat zij die 'heerlijke' dat is de minderwaardige slavenprijs, waarop de Zoon van God geschat was, maar de pottenbakker moesten toewerpen.

Overwinning op de dood

Tijdens zijn leven op aarde werd Jezus menigmaal door de duivel verzocht, maar Hij kon door de kracht van de Heilige Geest in Hem, steeds weerstand bieden aan iedere verleiding en pressie. Hij was niet alleen gedoopt in de Heilige Geest maar ook de vuurdoop was Hem bekend. In Gethsémane begon Jezus ook deel te krijgen aan het stervensproces, dus aan 'de doop in de dood'.

De doods machten voerden toen heerschappij over Hem. De heilige engelen, die steeds zijn gewillige dienaren waren, snelden Hem daar niet te hulp. Voor een korte tijd werd Hij beneden de wetteloze machten en de doodsengelen gesteld vanwege het lijden des doods (Hebr. 2:9). De Heilige Geest was daar van Hem geweken en zo werd Hij van God verlaten.

Ontegenzeglijk was het dieptepunt van het overgegeven zijn aan de heerschappij van de doods machten, het lijden van Jezus aan het kruis. Daar werd tenslotte zijn lichaam gescheiden van zijn inwendige mens. Zo vernederde Hij Zich en werd gehoorzaam aan de wil des Vaders tot de dood, ja tot de dood des kruises. Toen Hij zijn leven uitstortte in de dood, had Hij daarmee de prijs betaald en kon Hij zeggen: 'Het is volbracht'.

Daarna kwam ogenblikkelijk zijn verheerlijking. Jezus legde stervende zijn geest in de hand van zijn Vader, dus werd Hij weer verbonden met de Heilige Geest, van wie deze hand een beeld is. Toen vervulde de Vader zijn belofte dat Hij zijn naam of zijn wezen nogmaals in de Zoon zou verheerlijken (Joh.12:28). De macht, glorie en kracht van de Schepper van hemel en aarde werden met Jezus verbonden.

Het tijdsbestek van drie dagen dat Jezus Zich tussen de doodsmachten bevond, viel dus in tweeën uiteen. De eerste helft was er een van vernedering en ondergang, terwijl de tweede er een was van verhoging en overwinning. Jezus was daarbij de eerste en laatste mens, die verbonden met de Heilige Geest, het dodenrijk binnenging. Daarom wist de koning des doods niet wie in zijn domein binnenkwam, namelijk de Christus of de Gezalfde met de Heilige Geest.

Deze alléén had macht zijn leven af te leggen en weer op te nemen. Hij kon Zich vrijelijk in het dodenrijk bewegen, want Hij is alle hemelen doorgegaan, terwijl bijvoorbeeld Abraham beperkt was in zijn bewegingsvrijheid en zich niet kon verplaatsen over de onoverbrugbare kloof die in de hades Lazarus van de rijke man scheidde. Jezus proclameerde op elk terrein van deze gevangenis aan de geesten zijn overwinning.

Door met zijn leven te betalen ontnam onze Heer aan de duivel de claim die deze op de mens had. Daarom kan de gelovige zich een absoluut rechtvaardige noemen, zoals er staat: 'Gelijk de zonde als koning heerste in de dood, zo ook de genade zou heersen door rechtvaardigheid ten eeuwigen leven door Jezus Christus, onze Here' (Rom.5:21).

Jezus bezit de sleutels, dat is de macht over dood en dodenrijk. Indien wij zijn woorden en gedachten overnemen, hebben wij eeuwig leven. Dan kunnen wij zeggen- 'Ik ben een volmaakt rechtvaardige en ik zal naar de inwendige mens de dood nimmer zien of smaken'. Wanneer in Hebreeën 2:14 opgemerkt wordt, dat de duivel die de macht over de dood had, ontroond is, betekent dit de overwinning van Jezus op de eerste dood. Hij

zegevierde niet over de tweede dood, het onuitblusselijke vuur, want daarin is Hij nimmer neergedaald. Wie dáár ingeworpen zijn, kunnen niet bevrijd of verlost worden. Wie evenwel deel heeft aan de overwinning op de eerste dood, over hem heeft de tweede dood geen macht. Zo'n christen heeft immers zijn intrek bij Jezus Christus genomen (Openb. 20:6).

Allen die geen deel hebben aan Christus, blijven in de eerste dood. Zij worden daar bewaard naar de inwendige mens tot het laatste oordeel. Dan moeten de dood en het dodenrijk hun gevangenen aan de Overwinnaar teruggeven. Dit geestenrijk moet ze voor Hem zolang bewaren, tot Hij zijn parlement waarmee Hij de ganse schepping regeren zal, heeft gevormd. Dan worden de doden van elkaar gescheiden, 'want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn (beeld van het dodenrijk), naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel'(Joh.5:28,29).

Paulus deelt ons in Romeinen 8:11 mee, dat de Heilige deed opstaan. De Vader wekte Hem op, dus gaf hiertoe het sein. De Geest stelde Hem dus in staat het dodenrijk te verlaten en het is opmerkenswaard, dat het vernederde lichaam van Jezus, dat niet tot ontbinding was overgegaan, aan deze verheerlijking deel kreeg. Jezus is niet alleen een voorbeeld van allen die met hun geestelijk lichaam zullen opstaan, maar ook van hen die nog lichamelijk levend, de Heer tegemoet zullen gaan bij zijn wederkomst en wier lichamen in een punt des tijds zullen veranderd worden. Hun sterfelijk lichaam is dan verzwolgen in de overwinning van het geestelijke lichaam (1 Cor. 15:54).

Van Christus wordt gezegd, dat al de volheid der godheid, dus de Heilige Geest, lichamenlijk in Hem woont. Hij heeft nu alle macht in hemel en op aarde, omdat Hij alleen deze Geest dirigeert. Hij schenkt deze volheid aan allen die Hem erom bidden.

De doop in vuur

Het loon dat onze Heer voor zijn lijden en sterven ontvangt, is een schare volgelingen die niemand tellen kan uit alle stam, taal, volk en natie. Zij zijn gerecruteerd uit het menselijk geslacht dat onder de claim van de boze is weggerukt. Wat moet Hij evenwel aanvangen met deze beschadigde en aangetaste zielen, die wel hongeren en dorsten naar de gerechtigheid en naar het leven, maar die onmachtig zijn uit zichzelf het rijk der duisternis te weerstaan en te overwinnen? Eenmaal sprak de Horoniet Sanballat spottend tot de herstellere van de stad Gods: 'Zullen zij de stenen uit de puinhopen, verbrand als ze zijn, weer tot leven wekken?' (Neh. 4:2).

Is het mogelijk dat door demonen geschonden mensen aan de bedoeling van God gaan beantwoorden? Kan met hen als met levende stenen de tempel Gods gebouwd worden? Zullen dezen op de troon van God zitten en bekwaam zijn om met Jezus te heersen over al de werken van Gods handen? Het enorme vernieuwingswerk dat daarvoor nodig is met zijn voltooiing heeft de Vader in de handen van zijn Zoon gelegd. Deze kocht ons immers met de prijs van zijn bloed en daarom weten wij door het geloof, dat wij volmaakt rechtvaardigen zijn.

Het aanvaarden van deze blijde evangelische waarheid moet dan gevolgd worden door de tekenen: de gelovigen zullen in zijn naam boze geesten uitdrijven, in nieuwe tongen spreken, slangen (beeld van onreine geesten) opnemen, de gifbekers van dwalingen en valse leringen zullen hen niet schaden en zij zullen hun handen op zieken leggen ter genezing (Marc.16:17,18). Wat God van Zerubbabel sprak ten aanzien van de aardse tempel, geldt ook voor onze Heer Jezus ten aanzien van het hemelse huis Gods: 'De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voltooien' (Zach.4:9).

De vraag kan gesteld worden: hoe bereiken de geopenbaarde zonen Gods, die in de naam van Jezus de zuchtende schepping zullen herstellen, hun hoog niveau?

Hoe worden zij gevormd tot koningen en priesters die met hun Heer voor eeuwig zullen regeren? Om deze vraag te beantwoorden, willen wij eerst letten op welke wijze Jezus zelf naar het koningschap toegroeide. Wij weten dat Hij terstond na zijn doop in water de Heilige Geest ontving. Deze verbinding met zijn volmaakt menselijke geest en ziel schonk Hem de kracht het door de Vader voorgestelde doel te bereiken. In Hem woonde de ganse volheid lichamelijk.

Na deze doop dreef de Geest Hem terstond uit naar de woestijn, teneinde veertig dagen lang verzocht te worden door de satan. Zo werd Hij op bijzondere wijze getest en beproefd. Hij onderging hierdoor een doop in vuur, dit wil zeggen dat de Vader toestond dat de machten der duisternis zijn Zoon benaderden met de bedoeling deze te doen zondigen, te verleugenen, te beangstigen of te verzieken. Wie de weg van Jezus gaat en ook deel wil

hebben aan het koningschap, zal eveneens beproefd worden.

Daarom sprak Johannes de Doper aangaande Jezus: 'Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur'. In de wereld zal ieder die het goddelijk doel tracht te bereiken, verdrukking hebben, want de overste dezer wereld zal hem direct, of indirect door mensen heen, trachten te overweldigen. Hoemeer men de voetstappen van de Meester drukt, des te meer zal men moeten strijden in de onzienlijke wereld 'tegen de overheden, tegen de machten, tegen de, wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten' (Ef.6:12).

Zo sprak de Meester tot zijn discipelen: 'De beker, die Ik drink, zult gij drinken en met de doop, waarmee Ik gedoopt word, zult gij gedoopt worden' (Marc. 10:39). Juist zij die de hoogste posten in het Koninkrijk Gods bezetten zullen, moeten ermee rekening houden dat zij in het bijzonder 'met vuur gezouten worden' (Marc. 9:49). Bij dit verbrandingsproces verteert dan alles wat niet tegen het vuur bestand is.

In de transactie tussen God en de duivel werd de mensheid wel vrijgekocht, maar zij verkeerde in zo'n desolate toestand, dat de taxatie niet hoger ging dan dertig zilverlingen. Het zilver vertegenwoordigt dus het ganse menselijke geslacht. In de Septuagint staat in Zacharia 11:12,13 de volgende tekstvariant: 'En zij wogen voor mijn prijs dertig zilverlingen. En de Heer zei tot mij: Werp ze in de smeltoven, en Ik zal zien of het (metaal) goed is, zodat Ik ten aanzien van hen zekerheid heb. En ik nam de dertig zilverlingen en wierp ze in de smeltoven in het huis des Heren'.

Velen denken dat een tempeldienaar een oven bezat, waarin hij aardewerk voor het huis Gods vervaardigde. De smeltoven is hier beeld van de verdrukking. De demonen worden ingeschakeld om een nieuw mensenras van koningen en priesters tevoorschijn te brengen. Op overeenkomstige wijze werden ook de afkeer en de verharding van het volk Israël gebruikt om de volkenwereld te redden, zoals Paulus schreef: 'Zij zijn naar het evangelie vijanden om uwentwil' (Rom.11:28).

Het zilver gaat geen fusie aan met het vuur, maar door de verhitting worden schuim en slakken afgescheiden. In het edele metaal zelf vindt het vuur evenwel geen enkel voedsel, Nadat het zilver gelouterd is, wordt het dan ook uit het vuur genomen, want het is niet bestemd om daar steeds in te blijven.

Paulus schreef in 1 Corintiërs 3:13: 'Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, dat zal het vuur uitmaken'.

De verrader judas behoorde tot hen die tegen het vuur der beproeving niet bestand zijn. Hij bezweek voor de verleiding en werd als schuim afgescheiden van het zilver. Hij wierp zijn 'loon' in de tempel en wel zoals er letterlijk bedoeld wordt, vanuit de voorhof in het eigenlijke tempelgebouw. In de geestelijke wereld werd dit 'zilver' door de hemelse Vader geaccepteerd, maar in de zienlijke wereld weigerden de verdorven 'vrome' leidlieden dit besmette geld in de offerkist te doen. Daarna ging judas heen en verhing zich.

Met het verradersgeld werd een begraafplaats voor vreemdelingen gekocht, dus voor elders wonende joden, die bij hun bezoek in jeruzalem zouden sterven zonder dat hun bloedverwanten daar een familiegraf bezaten. Daar de

man uit Kariot een vreemdeling was, 'wijdde' hij als eerste deze dodenakker in. 'Hij ging heen naar zijn eigen plaats', merkte Petrus later op. Deze met bloedgeld gekochte akker was waarschijnlijk een uitgeputte kleigroeve van de pottenbakker van Jeruzalem in het dal Hinnom (vergelijk Jer.18:2 en 19:2).

Wij zullen later zien dat de naam van dit dal in verband gebracht wordt met het woordje 'hel'. In de onzienlijke wereld ging Judas ook naar zijn eigen plaats om tenslotte geworpen te worden in de poel des vuurs, zoals er staat: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is' en 'iedere boom, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen (Matth. 25:41 en 7:19).

Zacharia voorspelde ook dat een dode, afvallige kerk zou worden uitgeroeid en de geest geven, maar dat een rest in het vuur zou gebracht en gesmolten worden, zoals men zilver smelt (Zach. 13:8,9). Dit werd eenmaal vervuld aan het natuurlijke volk Israël, dat geestelijk dood bleek. Het werd 'uitgeroeid', want het verloor zijn plaats als volk van God. Petrus waarschuwde deze verbasterde kerk met de woorden: 'Het zal geschieden, dat alle ziel, die naar deze profeet (Jezus Christus) niet hoort, uit het volk zal worden uitgeroeid'(Hand. 3:23).

De ongehoorzame takken van het natuurlijke Israël werden weggekapt uit de edele olijfboom. Het overblijfsel zou evenwel behouden worden, hoewel dit zwaar werd verdrukt en wreed vervolgd. Zo lezen we in Handelingen 8: 1: 'En er ontstond te dien dage een zware vervolging tegen de gemeente te Jeruzalem; en allen werden verstrooid over de streken van Judéa en Samaria'.

Het overblijfsel uit de afvallige kerk wordt steeds in het vuur gebracht en gelouterd. Daarom schreef de apostel: 'Geliefden, laat de vuurgloed, die tot beproeving dient, u niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwame. Integendeel, verblijdt u naarmate gij deel hebt aan het lijden van Christus, opdat gij u ook met vreugde zult mogen verblijden bij de openbaring zijner heerlijkheid' (1Petr.4:12,13).

In Maleachi 3:3 staat dat de zonen van Levi zullen gereinigd worden en dat zij gelouterd zullen zijn als zilver. Deze zonen vormen het koninklijk priesterschap, de heilige natie, van wie 1 Petrus 2:9 spreekt. Laten we dan niet aan struisvogelpolitiek doen, alsof het de ware christen in onze tijd naar den vleze zal gaan.

Zonder strijd is er geen kroon. Daarom beleed Paulus aan het einde van zijn loopbaan: 'ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden; voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid, welke te dien dage de Here, de rechtvaardige rechter, mij zal geven, doch niet alleen mij, maar ook allen, die zijn verschijning hebben liefgehad' (2 Tim. 4:7,8).

Wie zullen regeren?

Het is duidelijk dat in het duizendjarige vrederijk en op de nieuwe aarde niet allen koningen en priesters kunnen zijn. Wanneer van een bepaalde categorie gelovigen meegedeeld wordt dat zij als koningen zullen heersen op aarde, is het vanzelfsprekend dat er ook eenmaal een grote schare zal zijn die door hen geregeerd wordt. Uit het

voorgaande concluderen wij dat er aan twee voorwaarden moet voldaan worden om priester-koning te zijn. De gelovige moet gedoopt zijn met de Heilige Geest en de vuurdoop hebben doorstaan. Hij moet dus in alles aan Jezus gelijkvormig zijn geworden.

Nu zijn de heiligen uit het oude verbond nimmer met de Heilige Geest gedoopt. In Johannes 7:38,39, wordt beloofd, dat wie op schriftuurlijke wijze zou geloven, naar de inwendige mens de Heilige Geest zou ontvangen.

Uitdrukkelijk voegde Johannes erbij: 'Want de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was'. Natuurlijk is de Heilige Geest er van eeuwigheid, want Hij behoort aan de Schepper van hemel en aarde. Zoals een schilder met zijn hand uitvoert, wat hij in de onzienlijke wereld ziet, zo voert God met zijn Geest zijn raadsplan uit. De Heilige Geest is dus een goddelijk orgaan. In het oude verbond was Hij evenwel nog niet in het binnenste van de mens. In onze bedéling wil de Heilige Geest de stromen van levend water door middel van de Geestvervulde mens in deze wereld brengen.

In het oude verbond was niemand met de Heilige Geest gedoopt. Daarom is de minste in het Koninkrijk der hemelen meerder dan Elia, David, Jesaja of Johannes de Doper. Een doop in vuur was toen ook niet mogelijk, daar er absoluut geen kracht bestond om de onzichtbare machten te overwinnen. Daarom kenden de oudtestamentische gelovigen alleen een strijd tegen aardse vijanden en tegen vlees en bloed, maar niet tegen de demonen in de hemelse gewesten. Natuurlijk was er wel beproeving, maar deze was voor het bewustzijn niet verbonden met de geestelijke wereld. Sprak Job niet: 'Heeft niet de mens een strijd op áárde?'

In het duizendjarige vrede-rijk daarentegen hoort de mens wel een volle-evangelieprediking, maar de satan is dan gebonden. In die tijd is er dus wel een doop in de Heilige Geest, maar niet in vuur. Het is dan onmogelijk om in de oorlog sterk te worden, zoals toch voor een koning een vereiste is. De volken die zich op de nieuwe aarde bevinden en die de poorten van het hemelse Jeruzalem moeten binnengaan, worden eveneens vervuld met de Heilige Geest, maar ook zij missen de doop met vuur.

Alleen in onze bedeling geldt, dat de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid van God bekend maakt (Ef.3:10). Zij alleen drukt de voetsporen van Jezus in alle facetten en zij wordt gedoopt met de doop, waarmee ook de Heer gedoopt is. Voor een koninklijke opleiding worden uiteraard ook zwaardere eisen gesteld dan aan die voor een onderdaan. De gemeente kent een strijd in de hemelse gewesten.

Het accent voor haar opleiding ligt in de onzienlijke wereld. Paulus schreef: 'Indien wij delen in zijn lijden, is dat ook om te delen in zijn verheerlijking' (Rom.8:17). Wanneer wij de boodschap van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen aanvaarden, hebben wij onze wandel in de hemel.

Daar strijden wij, daar overwinnen wij en daar vergaderen wij onze schatten.

Het laatste bijbelboek toont ons de grote geestelijke worsteling als een zee van glas vermengd met vuur, waar het volk van God doorheen moet. In de eindtijd zullen de overwinnaars hier doortrekken. Aan de overzijde heffen zij dan het lied van Mozes aan, de man Gods, waarin zij de zegepraal op de vijand bezingen.

Eenmaal werden de drie jongelingen in de vurige oven geworpen. Zwaar werden zij beproefd, maar toen zij het vuur overwonnen hadden en voor de koning met zijn machthebbers gevoerd werden, moesten dezen erkennen dat zelfs geen brandlucht aan hen gekomen was. Fel kan de vijand het kind van God aanvallen en benauwen, maar dit heeft de belofte dat het als overwinnaar mag tevoorschijn komen en dat het gaaf en ongeschonden zijn God hiervoor mag danken.

OVERWINNING VAN DE ZONEN GODS

De openbaring van de antichrist

In het einde van deze bedéling verheft zich in de hof van het Koninkrijk der hemelen opnieuw een gruwelijke Libanon-ceder. Deze is het beeld van de antichrist, aan wie de draak zijn kracht, zijn troon en zijn grote macht overdraagt. Zoals de satan zich opstelde te midden van de zonen Gods, zo zal de antichrist en de zijnen zich bewegen te midden van de kinderen Gods op deze aarde.

Johannes schreef: 'Zij zijn van ons uitgegaan' (Job 1:6 en 1Joh.2:19). De allereerste taak van deze grote misleider zal zijn om de afgevallen kerk te elimineren. Deze heeft immers haar beschermende functie verzaakt, geen zonen Gods voortgebracht, maar ze heeft dit juist belet door haar leden naar de aarde terug te voeren. Daarom is zij ten ondergang gedoemd en prijsgegeven aan de satan.

In Jesaja 45 wordt geprofeteerd over Kores de Perziaan. Deze was als 'gezalvde des Heren' geroepen om het oordeel over Babel uit te voeren. Op oudtestamentische wijze klinkt het daar: 'Ik ben de Here, en er is geen ander, die het licht formeer en de duisternis schep, die het heil bewerk en het onheil schep; Ik, de Here, doe dit alles'. Deze koning is dan een gezalfde of messias, hoewel hij God niet kent! In het Oude Testament wordt al het goede en het kwade dat uit de onzichtbare wereld kwam, aan God toegeschreven: koning Saul had aanvallen vanwege 'een boze geest des Heren' en God zei dat David het volk moest tellen, terwijl er ook staat dat de satan de koning aanporde (2Sam.24:1 en 1Kron.21:1).

Het Nieuwe Testament evenwel doet ons door de leer van het Koninkrijk der hemelen duidelijk zien dat God te allen tijde de Vader der lichten is, van wie iedere goede gave en volmaakt geschenk neerdalen. God heeft zijn wezen geopenbaard in Jezus Christus, die alleen gezonden was om de wereld herstel en leven te geven.

De koning van Perzië ontvangt dan van God volgens Jesaja 45:3 'de schatten der duisternis en de rijkdommen der verborgen plaatsen'. Dit heeft profetisch diepere betekenis dan het natuurlijke feit dat de enorme schatten van Croesus, de koning van Lydië, in de handen van Kores vielen.

Het boek van de Openbaring toont ons wie deze gezelfde in de geestelijke wereld in werkelijkheid is, namelijk de antichrist, die al zijn occulte 'schatten' van de draak ontvangt. Zijn geest is rechtstreeks verbonden met het machtscentrum van de duivel, want hij is 'gedoopt' met de grootvorst uit het rijk der duisternis, het beest uit de afgrond.

Wanneer de antichrist met zijn paladijnen de afhoererende kerk uitroeit, blijft alleen de ware kerk over. Dan is er geen verwarring meer, want er wordt gezegd: 'En de tien horens die gij zaagt, en het beest, dezen zullen de hoer haten, en zij zullen haar berooid maken en naakt, haar vlees eten en haar met vuur verbranden. Want God heeft in hun hart gegeven zijn zin te volbrengen' (Openb.17:16,17). De geest van de antichrist, het beest uit de afgrond, is ver verheven boven de gewone onreine geesten en het 'verfoeilijke gevogelte', die in Babylon resideren. Deze grootvorst duldt geen kleinere machten naast zich.

Merk op dat de val van Babylon oorzaak is, dat de zonen Gods geopenbaard worden. Het onkruid is dan verzameld en het rijpe graan ligt gereed om geborgen te worden. De zonde van de antichrist is niet, dat hij de valse kerk vernietigt, want dit stemt overeen met 'de zin' des Heren, maar dat hij zich daarna keert tegen de geopenbaarde zonen Gods. 'Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam'.

Paulus schreef: 'Want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien dat hij een god is' (2Thess.2:3-4). Wij weten dat een god een inspirator is en een voorwerp van aanbidding. De geest van de antichrist is zo groot in zijn soort, dat deze alle andere boze geesten terzijde schuift, zodat hij alleen inspireert en hij alleen aanbidding eist.

De openbaring van de zonen Gods

De eerste belofte in het boek van de eindtijd is: 'Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens, die in het paradijs Gods is' (Openb.2:7). Wie overwint of liever: wie overwinnende is, heeft gebroken met elke vorm van ongerechtigheid en zich laten reinigen van zijn schuld door het bloed van het Lam. Hij ontvangt dan de belofte om deel te krijgen aan het eeuwige leven door middel van de boom des levens, Jezus Christus. Deze sprak: 'Die Mij eet, zal leven door Mij' (Joh.6:57).

Alleen door volhardend vasthouden aan en gebruik van zijn woorden is er victorie over de boze geesten in de hemelse gewesten. Wanneer wij de uitspraken van onze Heer met het hart geloven en met de mond belijden, zijn

wij behouden of zalig (Rom.10: 10). Op deze wijze verdrijven wij de machten der duisternis in ons en buiten ons. Het is immers zo dat het geloof van de demonen ook opgewekt en gericht wordt door middel van het horen. Wanneer zij onze positieve belijdenissen vernemen, dat Jezus redt, geneest, bevrijdt en herstelt, geloven zij deze uitspraken en vluchten sidderend weg (vergelijk Jac.2:19).

Daarom staat er: 'Zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en het woord van hun getuigenis'.

Alleen door gehoorzaamheid aan het zuivere woord overwinnen wij. Dit woord is 'het zwaard des Geestes' of 'de adem des monds', waardoor de wetteloze geestenwereld machteloos gemaakt wordt. Dit geschiedt niet door allerlei spectaculaire wonderen en fantastische, bedrieglijke tekenen, want die komen maar al te dikwijls uit de occulte wereld.

Met de Pinksterdag is er een nieuwe vloed gaan stromen door de hemelse hof van Eden. Door de doop in de Heilige Geest werd de mogelijkheid geschapen dat de geweldigsten uit de volken zich manifesteerden in het Koninkrijk der hemelen en dezen begonnen de gruwelijke ceder en zijn helpers om te houwen.

Zij dreven duivelen uit en weerstonden de aanvallen van de onreine geesten.

Zij waren de 'waterdrinkers', wier ziel dorstte naar de levende God en die zo met Hem verbonden waren, dat een stroom van levend water uit hun binnenste vloeide. God formeerde eikebomen der gerechtigheid in de hemelse hof van Eden, die verbonden waren met de Geest van God. In de eindtijd zullen zij hemel en aarde reinigen van alle ongerechtigheid. Wij zien nog niet hun volle machtsontplooiing, maar wij zien Jezus, de eerste boom

des levens, met eer en heerlijkheid gekroond (Hebr. 2:8,9). Hij wees de weg tot overwinning en verleende door zijn Geest de kracht ertoe.

De apostel Paulus sprak vanuit zijn visie op het Koninkrijk der hemelen in Efeziërs 6:10-12, dat onze worsteling niet tegen bloed en vlees is, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten. Deze strijd neemt niet af, maar toe, hoemeer de dag van de wederkomst des Heren nadert. Hij vindt zijn hoogtepunt in de slag bij Harmágedon, dat niet op aarde gesitueerd is en waar niet met aards wapengeweld gestreden wordt, maar in de geestelijke wereld. Daarom neemt de pressie van de machten op de christenen zo toe.

Daarom ondervinden zij zoveel tegenstand. Jezus had het in zijn Olijfbergrede over een verdrukking, zoals er niet geweest is sinds het begin der wereld totnutoe en ook nooit meer wezen zal. Het gaat dus om een essentieel geheel andere worsteling dan in vorige tijden. Het vuur der verdrukking betekent een rechtstreekse aanval uit het rijk der duisternis, in het bijzonder uit dat van het dodenrijk. Slechts zij die met de Heilige Geest gedoopt zijn en onderscheiding hebben van geesten, kunnen bestand zijn tegen de enorme misleiding en druk van de zich ontwikkelende antichristelijke macht.

Het beeld dat Johannes van de kamp in de eindtijd geeft, vinden wij onder andere in Openbaring 11. Het Israëls Gods dat het Jeruzalem dat boven is, bewoont, wordt van alle zijden benauwd. Wie van de inwoners niet meer bezit dan 'het verzoenend bloed' is niet bestand en delft het onderspit. Er staat: 'Sta op en meet de tempel Gods en het altaar en hen, die daarin aanbidden.

Maar laat de voorhof, die buiten de tempel is, erbuiten, en meet die niet; want hij is aan de heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden, twee en veertig maanden lang'. Het geestelijke Israël dat niet gedoopt is met Gods Geest en geen kennis heeft van de onzienlijke wereld, mag alleen het buitenste deel van de tempel, de voorhof, betreden, waar het brandofferaltaar der verzoening is. Deze wordt echter met de stad zelf bij de invasie der 'heidenen', de machten uit de afgrond, verwoest.

Alleen het eigenlijke huis Gods in de hemel houdt stand. Dit is onaantastbaar. Het wordt gevormd door een schare mannen en vrouwen die vervuld zijn met de Heilige Geest, die aanbidden, dat wil zeggen bezig zijn om de Schepper te eren en te verheerlijken in de geestelijke wereld. Hun denken is 'boven' en hun strijd en overwinning zijn in de hemelse gewesten.

Zo worden in de tijd van de antichrist de pilaren gesteld, zoals er staat in Openbaring 3:12 in verband met 'de ure der verzoeking die over de gehele wereld komen zal': 'Wie overwint, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan'.

In Romeinen 8:19 lezen we dat de schepping met reikhalzend verlangen wacht op het openbaar worden van de zonen Gods. Het geschapene is aan de vruchteloosheid onderworpen, aan zinloosheid, wetteloosheid, misdadigheid, vergankelijkheid en leegheid. Zij kon niet juist functioneren om de wil van Adam die haar overgaf aan de heerschappij van de boze en haar daardoor aan al deze ellende onderwierp. Zij was bestemd om door haar bestaan de Schepper te verheerlijken, maar de wetteloze geesten van haat, wreedheid, ziekte en pijn beletten dit. Zij legt zich er evenwel niet bij neer en aanvaardt deze

wetteloosheid niet als vanzelfsprekend. Haar oog is daarbij vol hoop gericht op de openbaring van de zonen Gods.

Het herstel van de mensheid en verder van al het geschapene in de zichtbare wereld geschiedt niet door geestelijke 'kinderen', maar door volwassen 'zonen', die de boze weten te overwinnen. Alleen door hen kan de Heer de schepping tot haar ware bestemming terugbrengen, tot een aardse luthof. Dan zal de aarde vol zijn van de kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken. De schepping heeft lang moeten wachten, doordat er vóór Pinksteren nog nimmer geheel met de Geest vervulde christenen zijn geweest, die het beeld van Jezus gelijkvormig waren. Het rijk der duisternis werd op eigen terrein nooit aangevallen en teruggedreven. Jezus begon ermee en beval zijn volgelingen dit ook te doen.

Het woord 'zonen' ziet op een groeiproces en op volwassenheid. Nu weten wij dat wij alleen naar de mannelijke rijpheid groeien, wanneer wij ons aan de waarheid vasthouden, wanneer wij dus voortdurend de gedachten Gods overnemen en trachten te realiseren. Dit is nu de oorzaak van onze strijd, want de vijand wil dit met alle middelen die hem ter beschikking staan, beletten.

Hij komt met zijn verzoeken, zijn misleidingen, leugens en pressie zowel rechtstreeks als door middel van mensen, om ons te beletten het doel te bereiken. Tijdens de beproevingen vermenigvuldigt zich evenwel de kracht van de Heilige Geest in ons, zodat we sterker worden en overwinnaar kunnen zijn.

Daarom gaat aan de grote verdrukking in het einde der dagen eerst de verzegeling der dienstknechten Gods vooraf. Op deze wijze ontwikkelt Gods volk en is het tegen de verdrukking bestand. Hoe groter het lijden, hoe

groter de uitkomst en hoe zwaarder de verdrukking, hoe heerlijker de overwinning en hoemeer de mens naar het beeld van Jezus toegroeit. Dit is de winst die hij al strijdende behaalt en wij weten dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet te vergelijken is met de heerlijkheid die over ons zal geopenbaard worden.

In de laatste dagen staan tegenover de 'zonen des verderfs' die vervuld zijn met de geest van de antichrist, de 'zonen Gods' die vol zijn van de Heilige Geest. Deze laatsten zullen in de slag van Harmagedon de vijandelijke legers van de antichrist verslaan in de hemelse gewesten. Zij zijn de eikebomen der gerechtigheid, het geboomte des levens.

In hun twijgen nestelt al het gevogelte des hemels en onder hun takken werpt al het gedierte des velds zijn jongen, in hun schaduw wonen al de grote volken. Schoon is dit geboomte door zijn grootte, door de lengte van de takken, door de heerlijkheid van zijn vrucht, want zijn wortel reikt tot aan een overvloed van water. Ceders in Gods hof evenaren het niet, cypressen zijn niet te vergelijken met zijn twijgen en platanen halen niet bij zijn takken. Geen boom in Gods hof is te vergelijken met dit geboomte des levens (verg. Ez.31:5-8).

De bijbel bepaalt ons bij twee grote openbaringen in de hemelse gewesten, waarvan de gevolgen op aarde merkbaar zullen zijn.

In 2 Thessalonicenzen 1 wijst de apostel op de openbaring van de zonen Gods die het beeld van Jezus gelijkvormig zijn geworden. Hij spreekt van een tijdperk waarin de Heer verheerlijkt wordt in zijn heiligen en met verbazing aanschouwd wordt in allen die tot geloof gekomen zijn. De mogelijkheid van deze grandioze manifestatie ligt in het Woord van God dat in al zijn facetten geloof vindt.

Door de Geest hebben deze heiligen hun roeping vastgemaakt, omdat hun innerlijk geheel is toegerust tot alle goed werk en ze zijn daarom bekwaam dit in de zichtbare wereld te manifesteren. Deze zonen Gods komen in de onzienlijke wereld onder verdrukkingen te voorschijn, want de machten maken zich op, deze ontwikkeling te beletten. Daarom staan zij ook bloot aan vervolgingen, smaad en diskwalificatie van een velselijk gezinde christenheid die door die geesten geleid wordt.

Daarnaast spreekt 2 Thessalonicenzen 2 over de openbaring van de mens der zonde. Wanneer het werk Gods zijn vrucht opbrengen gaat, wordt de boze als nooit tevoren actief teneinde de zonen des verderfs te verwekken. Hij recruteert zijn elitekorps uit allen die hun hoge roeping verzaakten en afvielen. De apostel schreef: 'En gelijk gij gehoord hebt, dat er een antichrist komt, zijn er nu ook vele antichristen opgetsaan, en daaraan onderkennen wij, dat het de laatste ure is. Zij zijn van ons uitgegaan. . .' (1Joh.2:18,19).

De openbaring van de zonen Gods en die van de zonen des verderfs zijn synchroonische verschijnselen, dus die op dezelfde tijd plaatsvinden. Een verbasterd christendom richt allereerst de aandacht op de aarde: op de begeerte van het vlees, op de begeerte der ogen en op de grootheid van het leven. Met de ziel beweegt het zich volledig in het domein van de overste dezer wereld en het past zich aan bij diens wetten en regels.

Zijn godsdienst houdt zich bezig met de aarde, of met een geestelijke wereld die geïnspireerd wordt door leringen van de antichrist, die zijn leugenachtige woorden bevestigt met bedrieglijke tekenen en wonderen

De verwijdering van de slang

Wanneer ons in 1 Thessalonicenzen 4:13-18 door de apostel de wederkomst des Heren geschilderd wordt, is deze parousia beslist niet het liefelijke tafereel zoals vele christenen zich voorstellen. Het gaat daar over een beschrijving van het hoogtepunt van de strijd in de hemelse gewesten, waarin de gemeente met haar Hoofd en ondersteund door de heilige engelen, de uiteindelijke zegepraal forceren. Uit de zonen Gods heeft de Heer Zich op aarde een legerschare gevormd: dapper, onversaagd. Allen die niet geestelijk toegerust waren, die niet ijverden naar de geestelijke begaafdheden, die geen examens met goede afloop gedaan hadden, zijn in de grote verdrukking afgevallen.

Een onoverwinnelijke rest schiet over, zoals er in de Statenvertaling staat: 'wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heren'. De ware kerk, de vrouw, heeft dan de zonen Gods voortgebracht welke alle machten, die de volken van God vervreemdden, met een ijzeren roede zullen hoeden. De geopenbaarde zonen Gods verrichten dan hetzelfde werk als Jezus Christus eenmaal op aarde deed. Zo wordt Hij dan door zijn Geest in zijn heiligen verheerlijkt.

Bij de zevende of laatste bazuin trekt Jezus als vorst van het heer des hemels uit, om de satan als overste dezer wereld te ontronen. De laatste Adam, de Zoon des mensen, zal zelf deze titel dragen. Alle heil wordt immers bewerkt door de mens Jezus Christus en allen die Hem toebehoren. Dezen worden in het herstelplan van God oversten van deze wereld of koningen der aarde genoemd.

Bij zijn wederkomst verzamelt Jezus zijn legerscharen om de vijand een verpletterende nederlaag toe te brengen. Een schetterende klarenstoot wordt vernomen en zijn legers sluiten zich aaneen van het ene einde des hemels tot het andere einde. Met het ene uiterste worden aangeduid degenen die ontslapen zijn en die met hun geestelijk lichaam hun plaats hebben in de tempel Gods. Zij bereikten het uiterste of het hoogste wat de mens in de onzienlijke wereld kan bereiken. Het andere uiterste van de hemel wordt gevormd waar de onzienlijke wereld verbonden is aan de zienlijke.

De volmaakte zonen Gods die op aarde overgebleven zijn, bevinden zich met hun inwendige mens in de geestelijke wereld en naar de uitwendige mens in de natuurlijke. Zij vormen het uiterste of het hoogste wat de aarde voor God kan voortbrengen. Zij worden in een ondeelbaar ogenblik, in een punt destijds, bij de laatste of zevende bazuin, losgemaakt van hun aardse bestaan en verenigen zich met hun medestrijders, hun opgewekte en opgestane broeders. Deze ontmoeting is 'in de lucht', het beeld van de hemelse gewesten, van de onzichtbare wereld. Vervuld wordt: 'Dan zal Hij zijn engelen uitzenden en zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels' (Marc.13:27).

Bij de laatste fase van de strijd in de hemelse gewesten, die van Harmagedon, daalt Jezus neer 'op een teken'. Het Griekse woord dat hier door 'teken' vertaald is, kan ook weergegeven worden door 'oorlogsroep' of 'commandowoord'. Ook « de aartsengel, waarschijnlijk Michaël, die volgens Daniël 12:1 steeds de zonen van het geestelijke Israël terzijde gestaan heeft, maakt zich gereed om oorlog te voeren tegen de antichrist, de vertegenwoordiger van de draak.

In Openbaring 19:11-16 worden deze verenigde legers beschreven. We lezen daar: 'En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard; en Hij, die daarop zat, wordt genoemd Getrouw en Waarachtig, en Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid'. Hier is sprake van het einde van de strijd tegen 'de overheden, de machten, de wereldbeheersers dezer duisternis, de boze geesten in de hemelse gewesten'. Deze duivelse krachten zijn dan allen geconcentreerd in het leger van de antichrist.

Het witte paard is beeld van de Heilige Geest, die het Woord Gods draagt. Woord en Geest werken altijd samen. Ook die Hem volgen worden gedragen door deze Geest, want 'de heerscharen, die in de hemel zijn, volgden Hem op witte paarden, gehuld in wit en smetteloos fijn linnen'. De strijd beweegt zich niet op het natuurlijke terrein, maar in de geestelijke wereld. Zo heeft Jezus het tijdens zijn leven gedaan, zo drukt zijn volk in de eindtijd volkomen zijn voetstappen en zo zal ook de eindoverwinning tot standkomen.

'En uit zijn mond komt een scherp zwaard, om daarmee de heidenen te slaan. En Hijzelf zal hen hoeden met een ijzeren staf en Hijzelf treedt de persbak van de wijn der gramschap van de toorn Gods, des Almachtigen. En Hij heeft op zijn kled en op zijn dij geschreven de naam: Koning der koningen en Here der heren'.

Duidelijk wordt hier een geselecteerde legerschare getekend, die Jezus vergezelt bij zijn strijd tegen het antichristelijke heer. Zij zijn de koningen en de heren van de nieuwe schepping. Jezus zelf is de voornaamste koning en de grootste heer. Ieder van hen wordt natuurlijk vergezeld door zijn engel en te zamen door de engelen van

de gemeenten, die als dienende geesten meehelpen de overwinning te behalen.

Het moet ook wel vanzelfsprekend zijn dat een christen die zich nooit om een strijd in de hemelse gewesten heeft bekommerd, die nooit een goed werk in de geestelijke wereld heeft verricht in de bevrijding van een door de duivel overweldigde, ongeschikt is voor deze laatste kamp. De opdracht is immers dat het occulte leger van de antichrist moet worden verslagen, want dat trekt uit tijdens de grootste spiritistische seance van alle tijden om te verhinderen dat onze Heer zijn rijk op aarde zal vestigen. Wanneer de antichrist de strijd verliest en hij gegrepen wordt met de in hem wonende macht van het beest uit de afgrond, is de duivel machteloos geworden. Deze stond toch zijn kracht, zijn troon en grote macht af aan dit beest (Openb.13:2).

Dan kan Michaël, de aartsengel, die in dienst staat van het nieuwtestamentische volk van God, deze bewerker van alle ziekte, gebondenheid, zonde en onheil, grijpen. 'En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en hij bond hem duizend jaren, en hij wierp hem in de afgrond' (Openb.20:2). De slang wordt geketend door het woord van God en dan is er vanbuitenaf geen verleiding, geen pressie en geen overweldiging meer van de mens. Wanneer de hemelse wereld bevrijd is van de slang, volgt de sabbatsrust op aarde voor de ganze schepping. Het Koninkrijk van Jezus Christus strekt zich dan uit over de gehele geestelijke wereld en over de aarde, waar het herstel van de schepping een aanvang neemt.

Wanneer de zevende bazuin heeft geklonken, zal het koningschap over de wereld komen aan onze Heer en aan zijn gezalfde, dat is de gemeente. Zijn wederkomst wordt

in Openbaring 11: 19 in beeld uitgedrukt met de woorden: 'En de tempel Gods, die in de *hemel is, ging open en de ark van zijn verbond werd zichtbaar in zijn tempel, en er kwamen bliksemstralen en stemmen en donderslagen en aardbeving en zware hagel'. De tempel Gods is de gemeente van Jezus Christus en zij die de stenen ervan vormen, zijn degenen die gedoopt zijn in de Heilige Geest, die de leer van Jezus Christus aangaande het Koninkrijk der hemelen hebben aanvaard en ernaar hebben geleefd.

Wanneer Jezus wederkomt met al zijn heiligen, wordt de ganse tempel zichtbaar en wordt Hijzelf als ark des verbonds gezien temidden van zijn volk. De bliksemstralen, stemmen, donderslagen en verdere natuurverschijnselen wijzen op de zware slag die in de geestelijke wereld woedt. De afloop wordt vermeld in Openbaring 19:19,20 waar staat: 'En ik zag het beest en de koningen der aarde en hun legerscharen verzameld om oorlog te voeren tegen Hem, die op het paard zat en tegen zijn leger. En het beest werd gegrepen en met hem de valse profeet'.

De wederkomst des Heren te midden van de zijnen heeft een bedoeling. Het gaat erom een zuchtende schepping te bevrijden en te herstellen. Alleen zij die geleerd hebben met geestelijke wapenen te strijden tegen de boze geesten in de hemelse gewesten zijn hiertoe geschikt en worden hiervoor ingezet.

Deze zonen Gods werken op dezelfde wijze als Jezus dit op aarde eenmaal deed. Zijn methode is niet veranderd en ook niet verouderd. Hij sprak: 'Maar indien Ik door de Geest Gods de boze geesten uitdrijf, dan is het Koninkrijk Gods over u gekomen' (Matth.12:28).

Onze aarde wordt nooit een paradijs, indien de christenen onbekend blijven met de wijze waarop zij het rijk der duisternis moeten overwinnen. Door de doop in de Geest kunnen nu reeds de geestelijke begaafdheden worden ontwikkeld en mogen wij ook nu werken met de krachten van de toekomstige eeuw. Hierin zijn wij te vergelijken met jongens op een technische school, die zich theoretisch op de hoogte stellen van het gebruik van gereedschap en materialen en die zich hierbij ook oefenen. Ze zullen in de schoolperiode nog wel vele fouten maken, maar wanneer de leertijd achter de rug is, mogen ze iedere dag van hun leven profiteren van het genoten onderwijs.

Er staat: 'Zalig en heilig is hij, die deel heeft aan de eerste opstanding: over hen heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en van Christus zijn en zij zullen met Hem als koningen heersen, die duizend jaren' (Openb. 20:6). Het gaat niet over een christenheid die de troon bestijgt om wat muziek te maken en wat te zingen, maar om machthebbers van wie gezegd wordt: 'Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen' (Openb.3:21).

Slechts koningen en priesters zullen zijn troon beklimmen, want zij hebben gestreden en overwonnen op dezelfde wijze als hun overste leidsman dit deed. Door hen wordt de aarde weer een paradijs. Wie het evangelie van Jezus Christus verwerpt, wie meent dat de strijd in de hemelse gewesten overbodig is, is ongeschikt om met Jezus in het duizendjarige rijk te regeren.

Wij leven in een tijdsbedeling dat we volop geconfronteerd worden met de boze, wetteloze geesten. Wij kunnen dus de strijd leren en ook overwinnaars worden. In het duizendjarige rijk worden geen

overwinnaars meer gevormd, evenmin als iemand na zijn sterven nog omgevormd wordt tot overwinnaar. Dan is immers de strijd voorbij.

Nu moeten wij het met Jacobus zeggen: 'Houdt het voor enkel vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt, want gij weet, dat de beproefdheid van uw geloof volharding uitwerkt. Maar die volharding moet volkomen doorwerken, zodat gij volkomen en onberispelijk zijt en in niets tekort schiet' (Jac.1:24).

De bedekking van het geestelijke lichaam

In het paradijs waren de mens en zijn vrouw beiden naakt. Zij schaamden zich voor elkaar niet. Dit gemis aan bedekking was een beeld van de gesteldheid van hun innerlijke wezen. Adam en Eva waren vrije mensen die geen besef van schuld kenden en daarom ook geen schaamte. Zij hadden niets te verbergen voor God en voor elkaar. Dit was de reden dat God hen in het paradijs plaatste om tot geestelijke mensen op te groeien, die met hun Schepper gemeenschap konden hebben. God begeerde immers de geest die Hij in hen deed wonen met jaloezie.

Door de zonde werd het aanvankelijke contact van Adam en Eva met God verbroken, want hun inwendige mens werd bedekt met schuld. We zouden deze zondeschuld kunnen vergelijken met de vieze neerslag die een damp achterlaat op een edel metaal. De profeet sprak erover dat de ongerechtigheden scheiding aanbrengen tussen God en de mens. Onze schuld wordt vergeleken met een 'bezoedeld kledingstuk' of zoals de oude vertaling had, een 'maandstondig of wegwerpelijk kledingstuk'. Het was immers in de wet verboden dat een man met een vrouw gemeenschap

had tijdens haar maandstonden of menstruatie. Zo kon God geen gemeenschap hebben met de mens wiens 'hart' bedekt was met het kleed der ongerechtigheid.

Ondanks de gebrachte offers kon het oude verbond de zondeschild niet volkomen wegnemen. Paulus schreef zelfs dat bij het voorlezen van Mozes een bedekking over het hart van het volk Israël lag (2 Cor. 3:15).

De wet neemt immers geen schuldgevoelens weg, maar bepaalt de mens juist bij zijn overtredingen. Wie de wet hoort lezen, moet telkens opnieuw belijden: 'Och, of wij uw geboon volbrachten! Gena, o hoogste Majesteit!' De apostel vervolgt evenwel: 'Maar telkens wanneer iemand zich tot de Here bekeerd heeft, wordt de bedekking weggenomen'.

Onze zondeschild was het voorhangsel, dat ons van God scheidde, maar dit kleed werd door Jezus van ons weggenomen, omdat Hij de schuld overnam. Toen Hij stierf, werd het voorhangsel gescheurd, want er staat: 'Daar wij dan, broeders, volle vrijmoedigheid bezitten om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg, die Hij ons ingewijd heeft, door het voorhangsel, dat is, zijn vlees' (Hebr. 10:19,20).

Wie dit gelooft, is een volmaakt rechtvaardige, dit wil zeggen dat hij weer in dezelfde staat van onschuld verkeert als Adam en Eva voor de val. Daarom ligt door deze verzoening de toegang tot het paradijs weer open en kan God weer gemeenschap hebben met de mens.

Het gaat hier dus om de reiniging van de hemelse dingen, dit wil zeggen van de onzichtbare inwendige mens en om een binnentreden in het hemelse paradijs. Tot ieder die gelooft dat Jezus zijn schuld heeft weggenomen, klinkt het: 'Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn'.

God kan weer gemeenschap hebben met de geest van de mens waarop geen onreine bedekking meer ligt. Daarom volgt na de wedergeboorte ook de doop in de Heilige Geest, want dan komen de Vader en de Zoon woning in ons maken.

Wanneer bij de christen deze doop niet volgt, blijft hij wel met God verzoend, is dus zijn kleed der ongerechtigheid wel weggenomen, maar hij kan zich niet geestelijk ontwikkelen. Hij kan ergens een plant zijn in de hof van Eden, maar hij behoort niet tot het geboomte des levens dat aan de wateren des levens staat.

Om een ander beeld te gebruiken: hij behoort wel tot de inwoners van het hemelse Jeruzalem, maar heeft geen plaats in de tempel, want daarvoor moet men gezalfd zijn tot priester, dat is dus gedoopt zijn in de Heilige Geest. De oudtestamentische heiligen als Abraham, Izak en Jacob en de profeten zijn wel na de opstanding van Jezus Christus het paradijs binnegaan, maar zij hadden nog geen deel aan het geboomte des levens, omdat zij de doop in de Geest misten.

Door de schuldvergeving is dus de inwendige mens, het geestelijk lichaam, naakt geworden. De bedekking der zonde is weggenomen. De christen is dan geestelijk als een pas geboren kind. In 2 Corinthiërs 5:1,2 spreekt Paulus over een geestelijk huis dat wij bezitten. Dit behoort tot de onzienlijke wereld en het is daarom eeuwig.

Hij zegt: dit gebouw hebben wij nu reeds en wij blijven dit bezitten, ook al wordt onze zichtbare aardse tent afgebroken. Dit geestelijk lichaam wordt gevormd door onze geest en ziel. De apostel wijst er evenwel op, dat deze woonstede uit de hemel nog bekleed moet worden, want anders blijft zij naakt. Hij schrijft zelfs: 'Als wij maar

bekleed en niet naakt zullen bevonden worden'. Er moet dus opnieuw een kleed over, nu niet van de ongerechtigheid, maar van de gerechtigheid. Deze bedekking ontstaat door de rechtvaardige daden die wij doen, zoals in tegenstelling hiermee het kleed der ongerechtigheid ontstond door de boze werken die wij verrichtten.

In Openbaring 19:7,8 lezen we over de gemeente van Jezus Christus in haar eindstadium: 'Zijn vrouw heeft zich gereed gemaakt; en haar is gegeven zich met blinkend en smetteloos, fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de rechtvaardige daden der heiligen'. Het gaat daar niet over de goede werken die de mens in de natuurlijke wereld kan verrichten, maar het betreft in de eerste plaats een wandel in gerechtigheid naar de wetten Gods en dan om de werken die Jezus deed en waarvan Hij sprak: 'Ik zeg u, wie in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal hij ook doen'.

Deze daden kan de christen alleen volbrengen door de begaafdheden van de Heilige Geest, want God is het die door zijn Geest in ons werkt, belde het willen en het werken om zijn welbehagen. Dan doen wij dus wat Jezus deed, die als Hij gescholden werd niet terugschold, als Hij leed niet dreigde, maar die Zich voortdurend bezighield met de redding en het herstel van de mens.

Het witte geestelijke kleed vormt onze statuur in de hemelse gewesten.

Degenen die met Jezus wederkomen, hebben over hun geestelijk lichaam allen zo'n smetteloos fijn linnen kleed. Zonder zo'n gewaad kan niemand deel hebben aan de tempel Gods, want het is een priesterlijk kleed. Zonder deze bedekking kan men niet plaats nemen op de troon van Jezus Christus, want het is een koninklijk kleed.

De oudtestamentische gelovigen konden het niet weven, want zij misten de Heilige Geest en er zijn ook nu nog vele christenen die deze eerste gave niet hebben ontvangen en daarom naakt blijven. Belet deze bedekking ons dan niet om gemeenschap te hebben met God en zijn Zoon? Neen, want Zij wonen door de Geest in ons en dit fijne linnen versluiert naarbuiten slechts deze intieme verhouding, zoals ook in een aards huwelijk de gemeenschap tussen man en vrouw een 'verborgenheid' is.

Ten slotte merken we op, dat wanneer bij de eerste opstanding de beklede koningen en priesters verrijzen, niet hun natuurlijk lichaam opstaat, want dat is bij de meesten reeds lang teruggekeerd naar de aarde. De apostel zegt evenwel in 1 Corinthiërs 15:44 duidelijk, dat ons geestelijk lichaam opgewekt wordt. Dit betekent dat geest en ziel bekleed met de mantel der gerechtigheid in staat worden gesteld zich in de natuurlijke wereld te manifesteren, maar zich ook weer in de onzienlijke gewesten kunnen terugtrekken.

VI

HERSTELLERS EN HERSTELDEN

De ware hof van Eden

In Genesis 2:8 staat: 'Voorts plantte de Here God een hof'. Deze tuin was beeld van de ware lusthof die God in de hemelse gewesten zou aanleggen. Bij de aanvang van het nieuwe verbond maakte de Here een begin met de beplanting van het eigenlijke paradijs. De eerste boom die daarin geplaatst werd, was Jezus Christus, de boom des levens. Hij droeg kostelijke vruchten en zijn wijd vertakte kroon had een rijkdom van bladeren, waaronder beschutting en genezing te vinden was voor ieder die tot Hem kwam. Hierdoor wordt dus uitgedrukt de volheid van geestelijke begaafdheden waarmee Hij Zich ten dienste stelde om de mens te herstellen en om een gemeente te vormen zonder vlek of rimpel.

Nadat onze Heer uit het dodenrijk verrezen was, werd Hij door de Vader geplant als de boom des levens in het paradijs Gods. Ook allen die tot geloof in Hem kwamen en wedergeboren werden, zoals bijvoorbeeld de discipelen en de vrouwen, kregen vanaf de opstanding een plaats in deze onzienlijke lusthof. Hoemeer er gereinigd werden door het bloed van het Lam en zich kinderen Gods wisten, hoemeer planten overgezet werden uit de duisternis in het licht van de hemelse hof van Eden en hoe rijker de schakering werd en hoe uitgebreider de planting des Heren. Alleen rechtvaardigen hebben daar een plaats hun van God toegewezen.

Wanneer een mens buiten Christus om door middel van een valse religie zich in de hof van Eden, dat is in het rijk

van God, een plaats denkt te verwerven, gelden voor hem de woorden van Jezus: 'Elke plant, die mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden', want 'niets vervloekts zal er meer zijn', dus niets wat de duivel toebehoort, zal daar gevonden worden, maar alleen rechtvaardigen die aan God toebehoren (Matth.15:13 en Openb.22:3).

De vraag is: wat was de toestand van hen die vóór de komst van Jezus leefden? Het antwoord luidt dat zij allen naar het dodenrijk gingen, zowel onrechtvaardigen als rechtvaardigen, zowel ongelovigen als gelovigen. De rijke man was daar, maar ook Abraham en de arme Lazarus, hoewel tussen hen een diepe kloof was.

Onder de rechtvaardigen in het dodenrijk bevonden zich evenwel ook mensen, die tijdens hun leven uitgezien hadden naar de geestelijke wereld, die daar voortdurend over nadachten en die door het 'getuigenis' dat zij van God ontvingen, ook enig inzicht hadden in de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen.

We denken aan Abel die peinsde over de verzoening van zijn schuld en tot het inzicht kwam, dat dit slechts door middel van bloedstorting kon teweeg gebracht worden. Ook aan Henoeh die bezig was met een ander onderdeel van het fundament des geloofs, namelijk met dat van het eeuwig oordeel tussen goed en kwaad. Verder aan Abraham die een onzienlijke stad zocht, gebouwd op de fundamente van het geloof en waarvan God de ontwerper en bouwmeester is. Ook de profeten zochten en vorsten ernaar, wie toch wel die geestelijke mensen waren naar wie hun profetieën heenwezen.

Door dezen zou immers 'het einddoel des geloofs' bereikt worden, 'dat is de zaligheid der zielen' (1Petr.1:9,10). Al

die zoekers naar het Koninkrijk Gods zouden als eersten hun plaats innemen in het hemelse paradijs. Deze geestelijk ingestelde heiligen werden na de opstanding van Jezus uit het dodenrijk overgeplant in Gods hof.

We ontlene dit inzicht onder andere aan Mattheüs 27:52, waar in een beeld over deze migratie van heiligen gesproken wordt. Bij het sterven van Jezus gebeurden vele tekenen op aarde, maar ook in de hemelse gewesten. Toen het voorhangsel in de tempel van boven tot beneden scheurde, was dit zoals we eerder zagen, een uitdrukking van het wegnemen van de bedekking der schuld, welke de mens van God scheidt. Deze hemelse ingreep vond plaats toen bij Jezus de voorhang of zijn vlees, waarin Hij de schuld der wereld droeg, tijdens zijn sterven 'gescheurd' werd, dus gescheiden werd van zijn innerlijke mens.

Ook het opengaan der graven is evenals het uiteenrijten van het tempelgordijn, een beeld. Het drukt uit dat er iets gebeurde met vele ontslapen heiligen. Dezen die met hun inwendige mens, dus met hun geestelijk lichaam in het dodenrijk vertoefden, werden opgewekt, dit wil zeggen: ontvingen een teken dat de tijd was gekomen om op te staan teneinde een nieuwe levensperiode aan te vangen. Nadat Jezus verrezen was, verlieten zij de hades en werden zij overgezet 'in de heilige stad', dat is volgens Openbaring 21:2 het nieuwe Jeruzalem.

In de Nieuwe Vertaling lezen we- 'Waar zij aan velen verschenen'. Dit is echter een tendentieuze overzetting, als zou 'de heilige stad' het aardse Jeruzalem zijn. In het oorspronkelijke staat het voegwoord 'waar' niet, maar alleen 'zij zijn aan velen verschenen', zoals ook de Statenvertaling heeft. Als inwoners van het nieuwe Jeruzalem manifesteerden deze 'heiligen' zich op aarde in

een verschijningslichaam evenals onze Heer dit deed. 'De heilige stad' is een verzamelnaam voor het volk Gods, zoals ook het paradijs een gelijkenis is van het Koninkrijk des Vaders.

Zo stond dus na de verrijzenis van Jezus in de geestelijke hof een boom des levens met nog vele andere planten. Jezus onderscheidde Zich immers als mens van het volk Gods uit de oude bedéling door zijn volkomen heerlijkheid, want de Heilige Geest woonde in deze volmaakt rechtvaardige. Hij was daarom de boom aan de rivier van het water des levens, dat helder is als kristal (Openb.22:1).

Op de Pinksterdag daalde de Heilige Geest neer en maakte toen ook woning in de harten van vele gelovige rechtvaardigen in het nieuwe verbond. Ook allen die later in Jezus geloofden, daarvan getuigenis gaven en zich uitstrekten naar de doop in de Heilige Geest, ontvingen deze. Zij waren degenen van wie Jezus eenmaal tot de Vader sprak: 'Ze behoorden U toe en Gij hebt hen Mij gegeven' (Joh.17:6).

Zij hebben nu ook een plaats aan de stroom van levend water. Om het beeld vast te houden: zij die met de Heilige Geest gedoopt zijn, worden door de hemelse Landman in het paradijs overgeplant naar de boorden van de rivier des levens. Daar groeien zij verder en ontplooiën zij zich naar het beeld van Jezus Christus. Zij vormen dan het geboomte des levens of zoals er letterlijk staat 'het hout des levens', dat dezelfde vruchten oplevert als de eerste boom des levens en evenals deze door de rijke bladerdos dient tot beschutting en genezing van de volkeren.

Het herstel voor nu

In het laatste hoofdstuk van de bijbel worden in een gelijkenis het wezen en de taak van de gemeente van Jezus Christus voor het heden en voor de toekomstige eeuw getekend. In Openbaring 22:1,2 staat: 'En hij toonde mij een rivier van water des levens, helder als kristal, ontspringende -uit de troon van God en van het Lam.

Midden op haar straat en aan weerszijden van de rivier staat het geboomte des levens, dat twaalf maal vrucht draagt, iedere maand zijn vrucht gevende; en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volkeren'. Hier is dus een beschrijving van de werkzaamheid der gemeente, waartoe de kracht van de Heilige Geest bezig is zich te ontplooien.

In zijn laatste visioen ziet Johannes het paradijs Gods en 'in het midden van de hof' staat de boom des levens. Daar in het centrum van Gods heerschappij, de troon van God en van het Lam, ontspringt de rivier van het water des levens. Deze is een beeld van de Heilige Geest die van de Vader en van de Zoon uitgaat. Aan haar oevers staat het geboomte des levens, dat zijn kracht ontleend aan het water dat door deze rivier stroomt. De eerste en grootste van deze koninklijke bomen is dus beeld van Jezus Christus.

Daarna volgen aan weerszijden van de stroom een lange rij van 'waterdrinkers' en hun aantal neemt voortdurend toe. Het heldere water wordt in hen tot een fontein, vreugdevol opspringende en vol van leven. Aan hen wordt bewaarde dat zij het beeld van de Zoon gelijkvormig zijn geworden' In slechte en goede jaargetijden, in iedere maand brengen zij de vrucht van de Geest voort: liefde,

blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing (Gal.5:22).

Voor het laatst wordt in de bijbel door middel van dit paradijsvisioen de ontzaglijke opdracht van de gemeente van Jezus Christus als heilbrengend instrument in deze wereld genoemd. Alle genade, alle zegen, alle herstel en alle overwinningen op het rijk der duisternis worden bewerkt door deze eikebomen der gerechtigheid, deze geopenbaarde zonen Gods naar wie de zuchtende schepping reikhalzend uitziet. Door middel van het exclusieve heilsorgaan, de gemeente van Jezus Christus, zal uit de schepping datgene voortkomen wat God van eeuwigheid bedoelde. Door haar wordt zijn raadsplan geconcretiseerd en zijn gedachte gerealiseerd. Gered om te redden is in zijn diepste wezen de grote opdracht voor de gemeente.

De engel van Jezus, de voornaamste onder de engelen der gemeenten, spreekt: 'De bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volkeren'. Onder hun schaduw breken de tijden van verkoeling of verademing aan, waarvan Petrus op het tempelplein sprak, toen God 'zijn knecht Jezus verheerlijkte' door de verlamde man volledig te herstellen. Paulus schreef in Efeziërs 3:10 over deze verblijdende en hoge opdracht: 'Opdat thans door middel van de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid Gods bekend zou worden, naar het eeuwig voor nemen, dat Hij in Christus Jezus, onze Here, heeft uitgevoerd'.

Er is veel kennis en hemelse wijsheid nodig om van een door de duivel overweldigd mens die dood is in overtredingen en zonden, een rechtvaardige te maken. Er is ook veel wijsheid nodig om zo'n vernieuwd mens zover

te brengen dat hij als koning met Jezus Christus te zamen kan zitten op de troon van de Vader om mee te regeren over alle werken van diens handen. Deze reddende wijsheid en kracht werden allereerst geopenbaard in de mens Jezus en worden thans bekend gemaakt door middel van zijn gemeente, die het werk voortzet van , al wat Jezus begonnen is te doen en te leren, tot de dag dat Hij werd opgenomen' (Hand. 1:1,2).

Het herstel aller dingen werkt allereerst door in de leden van de ware gemeente Gods. Door gewone mannen en vrouwen komt de volledige overwinning, want zij zijn geroepen om de werken des duivels te verbreken, eerst in eigen leven en daarna ook in dat van anderen die hun hulp inroepen. Zij nemen daarbij de methode van hun Meester over, want zijn werkwijze is de enig juiste en blijft gisteren en heden dezelfde. Zij wederstaan de aanvallen van de boze vanbuitenaf door de kracht van de Heilige Geest die in hen woont en in de naam van Jezus drijven deze gelovigen boze geesten uit, bevrijden gebonden en leggen op zieken de handen tot genezing.

Zo worden de demonen op wettige wijze overwonnen met de wapenen der gerechtigheid en met de toerusting van de begaafdheden van de Heilige Geest. In de gemeente groeit men naar de mannelijke volwassenheid onder leiding van de ware herders, leraars en profeten, die zich vast houden aan de gezonde leer, dus aan de waarheid. Alleen de leer van Jezus Christus, het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, is in staat het denken zodanig te vernieuwen, dat de overwinning in het leven van de christen een feit wordt. Waarom spreekt de Heer eigenlijk over de sleutels van het Koninkrijk der hemelen en over Schriftgeleerden, die discipelen geworden zijn in de geestelijke wereld?

Omdat men langs deze weg tot volle wasdom kan komen en het werkelijkheid wordt dat men de volmaaktheid bereikt.

Wij weten dat de aarde het domein is van de overste dezer wereld. Met zijn zondemachten dringt hij binnen door middel van de zintuigen en door gebruik te maken van de begeerte van het vlees, de begeerte der ogen en een hovaardig leven. Ook de ziektedemachten bepalen de mens maar al te zeer bij de aarde. Daarom is volgens Romeinen 8:10 het lichaam dood vanwege de zonde, want het moet zich bewegen op het terrein van de overste dezer wereld, maar indien Christus door zijn Heilige Geest in ons woont, is de geest leven vanwege de gerechtigheid en heeft hij dus gemeenschap met God.

Wie in een wit pak neerdaalt in een kolenmijn, ontkomt er niet aan dat zijn kleren bezoedeld worden. Zo zal de christen bemerken dat hij ondanks de vergeving der schuld toch weer in zonden valt, wanneer hij een leer aanhangt die hem niet losmaakt van de aarde. Al zijn inspanningen, zijn onthoudingen, zijn vasten, zijn nachtelijke gebeden, zijn worstelingen en het zich terugtrekken achter dikke kloostermuren, zijn tevergeefs en waardeloos. Omdat het christendom eeuwenlang de leer van Jezus aangaande het Koninkrijk der hemelen niet verstaan heeft, kon het ook het zondeprobleem niet oplossen.

Men leefde en leeft nog steeds in de 'heilige' overtuiging dat de christen zondaar blijft tot de dood en men zingt: 'De zonde kleeft ons altijd aan'.

Het antwoord dat in het nieuwe verbond op het zondeprobleem gegeven wordt, is: 'Zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan de rechterhand

Gods. Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Want gij zijt gestorven en uw leven is verborgen met Christus in God' (Col. 3:1-3).

Met onze doop in water hebben wij beleden dat wij gestorven zijn. Iemand die begraven wordt, is onttrokken aan deze wereld, hij heeft haar verlaten. Hij leeft alleen nog voort in de hemelse gewesten. Paulus schreef: 'Zolang wij in het lichaam ons verblijf hebben, zijn wij ver van de Here in de vreemde'. De doop als beeld van een begrafenisis is duidelijk: de christen moet met zijn inwendige mens zich losmaken van het terrein van de boze. Zijn uitwendige mens blijft evenwel op diens terrein, maar houdt zich dood voor de zonde. Hoe komt hij nu in de hemelse gewesten in het Koninkrijk Gods waar Christus is? Omdat zijn denken vernieuwd is. Met zijn gedachtenwereld 'stijgt' hij op en komt zo buiten het gezicht van de slang.

Hij wordt, indien hij daar blijft, onaantastbaar en onkwetsbaar. De duivel kan hem alleen naar de uitwendige mens, dat is zijn bestaansvorm op aarde, aantasten en deze vervalt dan ook (2Cor.4:16). Ook zijn eer bij mensen, zijn invloed, zijn prestige raakt hij spoedig kwijt, maar zijn inwendige mens, dus zijn ziel en geest, zijn vrij. Daarom is hij langs deze weg 'onttrokken' aan de zonde.

De geloofsstrijd bestaat hierin, dat een christen ondanks de aanvallen van de machten der duisternis op zijn uitwendige mens: zijn lichaam, zijn gezin, zijn werk, enzovoorts, toch met zijn inwendige mens, dus met zijn gedachtenwereld aan Christus vasthoudt.

Allen die de sleutels van het Koninkrijk der hemelen ontvingen, hebben de belofte van hun Heer: 'Als Ik van de

aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken'. Vanuit deze positie kan een christen heersen over de vijanden, hen binden en uitdrijven en door de kracht van de Heilige Geest ook herstel bewerken, want hij is toegerust tot dienstbetoon. Van zulk een medearbeider Gods spreekt onze Heer: 'De werken die Ik gedaan heb, zal hij ook doen'.

Herstellers van de aarde

De vaste zekerheid en de grote troost voor allen die tot de gemeente van Jezus Christus behoren, is, dat voor hen niet het graf het einde is, maar de troon van God. Het eeuwige voornemen van de Schepper wordt immers door hen ten uitvoer gebracht. Na het volledige herstel van de gemeente bij de openbaring van de zonen Gods, volgt bij de wederkomst des Heren de vernieuwing van de ganse aarde. Wanneer de duivel in de afgrond geworpen is, wordt deze boven hem afgegrensd en verzegeld, als beeld dat hij onmachtig wordt gemaakt en niet meer kan verleiden of verslinden, totdat onder de toelating van God zijn isolement wordt opgeheven.

In het duizendjarige rijk is het voor de boze dus niet mogelijk in de hemel of op aarde enige activiteit tot verleiding of pressie te ontplooiën. De verleugening van de mens vanbuitenaf heeft dan opgehouden. Wel blijven op aarde nog de machten achter die een schuilplaats in de mensen en in de verdere levende schepping hadden gezocht. In het vreedrijk zullen deze boze geesten evenwel niet straffeloos kunnen manifesteren. Zodra zij de mens bij wie ze inwonen, gaan gebruiken en hem in de zichtbare wereld tot zondaar maken, wordt zo'n persoon die zich niet heeft laten bevrijden, prijs gegeven aan de vloek, dit wil

zeggen aan de doodsmachten (Jes.65:20). Verkeerde beïnvloeding door mensen is dan niet meer mogelijk.

Na de slag van Harmagedon bleven op aarde nog vele miljoenen mensen over. Zij waren wel door demonen gebonden en overweldigd, maar niet gedoopt in de geest van de antichrist. Zij vormden geen legermacht die welbewust in de hemelse gewesten tegen de Ijeer en zijn gezalfden streed. Deze achterblijvenden waren veelal slachtoffer of bezet gebied, maar geen strijdbare krijgers die de satan kon gebruiken om oorlog te voeren. Bij de aanvang van het duizendjarige rijk lezen we in Openbaring 20:4: 'Ik zag tronen, en zij zetten zich daarop, en het oordeel werd hun gegeven'. De aandacht valt op de vele tronen; waarop de overwinnaars van het beest en de antichrist gezeten zijn. De gemeente van Jezus Christus ontvangt dus na de eerste opstanding en na de slag van Harmagedon, de autoriteit op de aarde.

Haar wordt het oordeel geschonken, dit wil zeggen dat 'zij onderscheiding van geesten bezit en het goede van het kwade kan separeren. Door middel van de beproefde methode van Jezus bevrijdt en geneest zij in de naam van de Heer en door de kracht van de Heilige Geest de gebonden en geschonden.

Haar leden vormen met elkaar een feestelijke en algemene vergadering van eerstgeborenen, die ingeschreven zijn in de hemelen, dus het parlement door wie Jezus regeert en dat bestaat uit louter koningen en priesters (Hebr.12:23). Wanneer zij de zuchtende schepping bevrijden, dus scheiden van de wetteloze geesten, wordt nog steeds vervuld: 'Weet gij niet, dat wij over engelen zullen oordelen?' (1Cor.6:3). Als geboomte des levens volvoert de gemeente van Jezus Christus in het duizendjarige rijk

opnieuw haar opdracht om het zieke te genezen en het beschadigde en overweldigde te herstellen en te bevrijden. Nu is haar werkterrein evenwel niet beperkt tot een klein deel van de mensheid, maar het is wereldwijd.

Het is duidelijk dat slechts zij die in de huidige bedéling gewerkt en gestreden hebben met 'de krachten der toekomende eeuw' ook dan ingezet zullen worden met de hoge roeping om de gehele aarde te bevrijden van de vloek. Dan wordt vervuld: 'Verlossers zullen de berg Sion bestijgen (beeld van de gemeente van Jezus Christus die vervuld is met de Geest van God) om over het gebergte van Ezau (beeld van de vijandige machten) gericht te oefenen en het koningschap zal zijn aan de Here' (Obadja 21).

Alleen wie nu het voorbeeld van Jezus volgen wil, wordt later ingeschakeld. Alleen wie nu de strijd voert tegen de onzienlijke, boze geesten in de hemelse gewesten, wordt dan geschikt verklaard tot de hoge roeping van het koningschap over deze aarde. In deze bedéling openbaren de gelovigen zich als koningen en priesters in een vernederd en vergankelijk lichaam. In het duizendjarige rijk heersen zij in een verheerlijkt en onvergankelijk lichaam met Christus een door God bepaalde tijd, teneinde de schepping tot herstel te brengen.

Want Christus moet met de gemeente als koning heersen, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd. Als priesters volvoert deze heilige natie een reinigend, verzoenend en onderwijzend werk, en als koningen geeft dit volk van God leiding aan de schepping. Het brengt alles wat tot vruchteloosheid was gedoemd, weer tot zijn oorspronkelijke staat. Daarmee nemen deze overwinnaars de vloek weg, die door de gevallen mens over de aarde

gekomen was. Opnieuw is dan het menselijk geslacht 'overste dezer wereld'.

Het Oude Testament spreekt over het duizendjarige rijk als over een tijdperk van grote wereldvrede. Geprofeteerd werd: 'De woestijn en het dorre land zullen zich verblijden, de steppe zal juichen en bloeien als een narcis; zij zal welig bloeien en juichen, ja, juichen en jubelen. De heerlijkheid van de Libanon is haar gegeven, de luister van de Karmel en van Saron; zij zullen aanschouwen de heerlijkheid des Heren, de luister van onze God' (Jes.35:1,2).

Naar aanleiding van Jesaja 11:6-10 dichtte Da Costa: 'In zijne dagen dauwt het vrede; in zijne schaduw lofzingt de aard! 't Gedierte zelve jubelt mede, weer onder Edens wet geschaard. Een jongske zal de leeuw beheren! de wolf zal met het lam verkerenen de engelen Gods weer met de mens! Het zijn de lang verwachte dagen van 't aangekondigd welbehagen, en aller hemelingen wens!'

De herleefde gemeente van Jezus Christus regeert dan met Hem vanuit Sion. Zij predikt 'het eeuwige evangelie' van redding en vervulling. Het ligt evenwel voor de hand om te denken dat allen, die in het duizendjarige rijk de volkomenheid bereiken, wel overgezet worden in het hemelse paradijs, maar toch nimmer behoren tot de selecte groep van overwinnaars of tot het geboomte des levens, want er is geen strijd meer in de geestelijke wereld.

Alleen in onze bedéling wordt uit het volk van God een legerschare gevormd dat heeft leren strijden en overwinnen op dezelfde wijze als Jezus dit deed. Alleen voor ons geldt: 'Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met mijn Vader op zijn troon' (Openb. 3:21).

Alleen zij die in de strijd sterk geworden zijn, zullen met Christus heersen als koningen 'duizend' jaren lang.

Zij die tot de gemeente behoren, zouden wij stedehouders van God willen noemen. Zij zullen de volkeren besturen en over hen regeren. Aan het einde van het duizendjarige rijk is dan over de gehele aarde een paradijstoestand voor mens en dier, die evenwel nog wel aan de vergankelijkheid onderworpen zijn. De laatste vijand is de dood en deze wordt pas na het laatste oordeel in de poel des vuurs geworpen.

De bevrijding en de verlossing van de mens in het vreedrijk verschillen in wezen niet met die in onze bedéling. Ook wordt niemand tegen zijn wil verlost en het is zelfs mogelijk dat ook dan de Heilige Geest wordt gelasterd, want er staat: 'Spreekt iemand tegen de Heilige Geest, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomst' (Matth.12:32).

Er is dus altijd geloof nodig in het werk van de Heilige Geest. De gaven die nu reeds in het midden van de gemeente geopenbaard worden, zijn een onderpand van onze erfenis in de toekomst. Dan functioneren zij onbelemmerd en in volle kracht. Ze worden genoemd: de krachten van de toekomstige eeuw. Slechts aan een volk dat het werk van Jezus navolgt, heeft God de toekomstige wereld onderworpen (Hebr.2:5).

Het regeren, onderwijzen, bevrijden en onder controle houden van een toegewezen gebied wordt voor deze koningen en priesters zeer vergemakkelijkt, omdat zij een geestelijk lichaam hebben, dat evenals dat van Jezus na zijn opstanding, niet aan tijd en plaats gebonden is. Wij zien dus dat de gemeente van onze Heer, welke in onze tijd gevormd wordt, dán ook als geboomte des levens

fungeert, want zijn bladeren of begaafdheden zijn ook in het duizendjarige rijk tot genezing der volkeren.

Het laatste oordeel

Bij de beschrijving in Openbaring 20 van het laatste oordeel ziet Johannes een grote, schitterende troon, teken van heerschappij en oordeel.

Ongetwijfeld bevindt Zich behalve de eeuwige God ook het Lam in het midden ervan. In verband met deze autoriteit sprak de Heer immers: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'. Aangaande het oordeel werd door Hem gezegd: 'Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft het gehele oordeel aan de Zoon gegeven' (Joh.5:22).

In Handelingen 17:31 staat: 'Omdat God een dag heeft bepaald, waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen dooreen man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken'. Onze Heer zit op de troon als 'koning, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd. De laatste vijand die onttroond wordt, is de dood' (1Cor.15:25,26). In het laatste oordeel waar de dood in de poel des vuurs geworpen wordt, moet onze Heer dus een werkzaam aandeel hebben.

De troon is evenwel groot, want naast Jezus heeft ook de gemeente deel aan het oordeel, zoals Paulus schreef: 'Of weet gij niet, dat de heiligen de wereld zullen oordelen?' Niet alleen de zichtbare, maar ook de onzichtbare wereld wordt door de zonen Gods berecht, want de apostel vervolgt: 'Weet gij niet, dat wij over engelen oordelen zullen?' (1Cor.6:2,3). Zij die de goede strijd gestreden

hebben, zijn ook in staat om een rechtvaardig en barmhartig oordeel te vellen, evenals van Jezus gezegd wordt, dat Hij 'kan medevoelen met onze zwaklieden' (Hebr.4:15).

Johannes zag hoe de gestorvenen van alle eeuwen, met uitzondering van hen die deel hadden aan de eerste opstanding en van hen die overgeplant waren in het paradijs, uit het dodenrijk verrijzen. Dan wordt vervuld: 'De ure komt, dat allen die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel' (Joh.5:28,29).

Daniël schreef aangaande de tweede opstanding: 'Velen van hen die slapen in het stof der aarde, zullen ontwaken, dezen tot eeuwig leven en genen tot versmading, tot eeuwig afgrijzen' (Dan.12:2). Er is sprake van 'velen' en niet van 'allen', omdat talrijke gestorvenen deel zouden krijgen aan de eerste opstanding, of de dood nimmer zouden zien (Joh.8:51). Let op de tegenstelling tussen: eeuwig leven en eeuwig afgrijzen. Deze zelfde aanduiding van eindeloosheid gebruikte ook Jezus, toen Hij sprak: 'Dezen zullen heengaan naar de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen naar het eeuwige leven' (Matth.25:46).

In het dodenrijk bevinden zich dan verschillende categorieën gestorvenen:

- a. De goddelozen wier geweten met een brandijzer was toegeschroeid en die onlosmakelijk verbonden waren met de boze geesten die zij dienden.
- b. Degenen uit het oude verbond die tijdens de opstanding van Jezus niet werden overgezet in het hemelse paradijs en die toch God hadden gediend.

c. Allen die nimmer kennis hadden kunnen maken met de ware God en die nimmer het evangelie van Jezus Christus hoorden, maar toch rechtvaardige daden deden en het goede hadden gezocht.

In Openbaring 20:12 wordt ook vermeld dat bij het laatste oordeel boeken worden geopend en er ook een boek des levens aanwezig is. De doden worden dan geoordeeld op grond van hetgeen in de boeken geschreven stond, een ieder naar hun werken. Het boek des levens wijst erop, dat niet allen naar de poel des vuurs worden verwezen.

Wanneer de duivel aan het einde van het duizendjarige rijk in de tweede dood geworpen wordt, laat hij nog wel iets achter, namelijk zijn boekhouding.

Nauwkeurig heeft hij tot zijn einde bijgehouden wie tijdens zijn leven op aarde, voor hem arbeidde. Hij moet immers de mens voor elke wetteloze daad die deze voor hem verricht, belonen. Dit 'verdiende loon' dat hij uitkeert, brengt de mens in de dood. Er staat: 'Het loon der zonde is de dood' en 'als de zonde volgroeid is, brengt zij de dood voort'.

De hemelse Vader houdt deze boekhouding niet bij, want hiervoor is geen enkele grond. Waarom zou Hij de loonstaat moeten bezitten van mensen die het kwade deden en dus voor zijn vijand werkten? Job kende de boeken van de boze wel, maar hij wist dat hij een rechtvaardige was en zijn werken niet vermeld stonden op de loonstaat van de boze. Hij sprak vrijmoedig: 'Ook het stuk, dat mijn tegenpartij heeft geschreven.

Voorwaar, ik zal het op mijn schouder nemen, het mij als een diadeem ombinden. Van al mijn schreden zal ik hem (de duivel) rekenschap geven, als een vorst hem naderen'. Het woordje 'hem' zetten wij dus hier niet met een

hoofdletter, zoals de Nieuwe Vertaling dit doet. Het komt immers zelfs voor een rechtvaardige niet van pas om God als een vorst te naderen (Job 31:35-37).

Wat gebeurt er nu met de genoemde categorieën?

a. De bijbel spreekt over mensen die welbewust de zijde van de boze kiezen, zoals in Johannes 3:19 staat: 'Dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is en de mensen de duisternis liever gehad hebben dan het licht, want hun werken waren boos'. Deze goddelozen vluchten in de dag des oordeels met de geestenwereld waarmee zij verbonden zijn, ver weg van het aangezicht des Heren. Zij storten zich dan in de poel des vuurs of in de buitenste duisternis, dat betekent de concentratie van alle machten der hel.

b. Ook noemden we de rechtvaardigen van het oude verbond die wel God dienden, maar die zich nimmer bezighielden met de onzienlijke wereld. Hun gebrek aan kennis werd verwoord door de Prediker, die schreef: 'Want het lot der mensenkinderen is gelijk het lot der dieren, ja, eenzelfde lot treft hen: gelijk deze sterven, zo sterven genen, en allen hebben enerlei adem, waarbij de mens niets voor heeft boven de dieren; want alles is ijdelheid, alles gaat naar één plaats, alles is geworden uit stof, en alles keert weder tot stof. Wie bemerkt dat de adem der mensenkinderen opstijgt naar boven en dat de adem der dieren neerdaalt naar beneden in de aarde?' (Pred.3:19-21).

De Prediker was een man die alleen geloofde in wat hij met zijn zintuigen waarnam. Hij diende God met betrekking tot dit leven, opdat het hem wel zou gaan en hij een lang leven zou hebben en zijn kinderen in deze zegen zouden delen. Hij behoorde niet tot de rechtvaardigen zoals Abraham, Izak en Jacob en de profeten, want hij liet

zich niet in met de hemelse zaken. Voor hem was er geen onzienlijke wereld, waar hij zich op oriënteerde. Degenen die leefden en dachten als hij, ontvingen geen plaats in het paradijs. Zij worden op één lijn gesteld met de laatst genoemde groepering.

c. Bij het laatste oordeel is sprake van 'het boek des levens, waarin de namen zijn opgetekend van hen die niet in de poel des vuurs worden geworpen, maar die deel hebben aan het leven dat uit God is. Reeds vóór de geboorte van Jezus wordt dit boek in het Oude Testament reeds genoemd. Toen Mozes het voor zijn ongehoorzaam volk opnam, sprak hij: 'Delg mij dan uit het boek dat Gij geschreven hebt' (Ex.32:32).

David bad aangaande zijn onrechtvaardige vijanden: 'Laten zij uit het boek des levens worden uitgedelgd, met de rechtvaardigen niet worden opgeschreven' (Ps.69:29). Hier vinden wij dus al een aanwijzing dat de mens slechts door zijn begane zonden voorgoed wordt afgesneden van het leven en niet bij zijn geboorte reeds verworpen is. In het Nieuwe Testament vinden wij dezelfde gedachte, als gezegd wordt, dat zij die het kwade overwinnen, geenszins zullen worden uitgewist uit het boek des levens (Openb.3:5).

In het boek des levens staan dus de namen van hen die rechtvaardige daden deden. Het is dan wel duidelijk dat hier nief bedoeld wordt op een volmaakte rechtvaardigheid, zoals alleen Jezus schenkt. De doden zullen geoordeeld worden 'een ieder naar zijn werken'. Wat de volmaakt rechtvaardigen betreft, zij bevinden zich in het nieuwe Jeruzalem en komen niet in het dodenrijk of in de dood. Van hen wordt gezegd dat zij geschreven zijn in 'het boek des levens van het Lam' (Openb.13:8 en

21:27), terwijl voor hen die de dood wel zien, kortweg geldt dat een aantal geschreven is 'in het boek des levens'.

Vele christenen geloven dat alle mensen die niet in Jezus geloven, voor eeuwig verloren gaan. Het is evenwel duidelijk dat men deze uitspraak moeilijk kan handhaven ten opzichte van hen, die voor de geboorte van onze Heer leefden. Aangaande hen die wel 'in Jezus' geloofden, komt ogenblikkelijk de vraag op: in hoeverre is de voorstelling van de hun gepredikte Jezus overeenkomstig de Schriften?

In welke Jezus geloofde men in de duistere middeleeuwen? Wat voor diep verschil van opvattingen is er niet tussen rooms-katholieken, gereformeerden, oud-gereformeerden, evangelischen en volleevangeliëgelovigen, om de cirkel nog maar niet verder uit te breiden tot Jehova's getuigen, Zevende-Dagsadventisten of Mormonen. Het gaat toch immers niet over een magische naam die ons zalig maakt, maar over het geloof in zijn Naam en dat moet inhoud hebben. Hoevelen kennen Jezus als de verlosser, geneesheer, hersteller en doper met de Geest?

Bij het laatste oordeel gaat het in deze derde categorie over mensen die nimmer het zuivere 'Woord Gods' aanvaardden, omdat dit, hun niet gepredikt werd. Toch deden zij wat de wet van God gebod en functioneerde hun geweten ondanks 'lek en gebrek' veelal nog zuiver. Paulus sprak over een soort 'heidene', dat van nature doet wat de wet gebiedt (Rom.2:14).

Dit zijn toch geheel andere mensen dan die hij in Romeinen 1 opsomt en van wie hij sprak, dat God hen had 'overgegeven aan een verwerpelijke denken', dus losgelaten had, zodat zij volkomen een prooi werden van onreine demonen. Er staat: 'Wie in de Zoon gelooft, heeft het

eeuwige leven; doch wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien' (Joh. 3:36). Deze uitspraak geldt echter hun, die bij het horen van het ware evangelie, dit aanvaarden of verwerpen.

Wij kunnen ons voorstellen dat een redelijk denkend mens een bepaalde evangelieverkondiging verwerpt, omdat deze niet strookt met de eenvoudigste principes van recht en gerechtigheid. Denk alleen al aan een uitverkiezingsleer, waarbij men ervan uitgaat dat bepaalde mensen tot een eeuwig verderf zijn bestemd, voordat zij nog iets goeds of kwaads hebben gedaan. Petrus schreef hierover, dat sommige uitspraken van Paulus door mensen verdraaid worden tot eigen verderf.

In de laatste perikoop van Mattheüs 25 lezen we van mensen die deelhebben aan de zegeningen van de hemelse Vader, terwijl ze toch weinig of in het geheel niet op de hoogte waren van het evangelie van Jezus Christus. In hun leven openbaarde zich evenwel een goddelijke trek, namelijk die van de barmhartigheid. Bij de opening van het boek des levens wordt een oordeel geveld over mensen in wie het ingeschapen beeld van God nog niet geheel was verloren gegaan. Hun gedachten functioneerden nog zuiver en hun geweten was niet toegeschoeid.

Zij waren niet met haat, maar met liefde vervuld jegens hun medemens en zij beoogden hetzelfde doel als God, namelijk behoud en herstel. Zij waren dus niet verbonden met de onbarmhartige demonen en worden daarom in het oordeel ook niet prijsgegeven aan de poel des vuurs. De apostel jacobus schreef: 'Barmhartigheid roemt tegen het oordeel' (Jac.2:13). De vertaling Brouwer luidt: 'Maar de barmhartigheid behaalt de zege over het oordeel'.

De ontferming aan de minste naaste bewezen, rekent de Heer toe alsof deze aan Hemzelf was geschied. Zijn evangelie rust immers op de liefde en genade Gods, en Paulus schreef in verband met de goede werken der heidenen, dat God het in de mensen verborgene oordeelt volgens zijn evangelie (Rom.2:16). Wij denken aan de Ethiopiër Ebed-Melech, die aan jeremia barmhartigheid bewees, toen hij deze voorzichtig uit de kuil haalde. Ook aan de barmhartige Samaritaan, die zijn '9naaste' en 'een van deze minsten' wél liefde bewees en voorthielp. Zijn mededogen was niet vahbuitenaf opgelegd, maar kwam vanbinnenuit en kenmerkte deze man.

Waarom sloeg de rijke man in het dodenrijk de ogen op onder pijnigingen? Alleen vanwege het feit dat hij Lazarus niet had vertroost, diens honger niet had gestild en omdat hij dus geen acht had geslagen op een van de minsten en geringsten onder de mensenkinderen. Wie barmhartigheid bewijst, beweegt zich in de lijn van het evangelie van Jezus Christus. Dit wordt immers verkondigd, opdat de navolgers van de Meester hun mededogen zouden betonen zowel in de zienlijke als in de onzienlijke wereld. De ware barmhartigheid kan slechts geopenbaard worden door de met de Heilige Geest vervulde christen, want de liefde Gods en de gaven des Geestes maken hem bekwaam zich metterdaad te ontfermen over de medemens in de natuurlijke en in de geestelijke wereld.

Bij de opening van het boek des levens gaat het over mensen die hun goede werken niet in verband konden brengen met Jezus Christus. Zij vragen immers: 'Wanneer hebben wij U gezien?' Deze vraag stellen zowel 'de gezegenden des Vaders' als 'de vervloekten'. Hier worden dus vaneengescheiden de goeden en de kwaden die vóór

de komst des Heren hebben geleefd, of zij die nimmer het ware evangelie hadden gehoord.

Ook onder de 'heidenen' die Jezus niet kenden, zijn te allen tijde goede mensen geweest. Voor zijn bekering werd van een Romein het volgende getuigenis gegeven: 'Cornelius, een hoofdman van de zogenaamde Italiaanse

afdeling, een godvruchtig man, een vereerder van God met zijn gehele huis, die vele aalmoezen aan het volk gaf en geregeld tot God bad' (Hand.10:1,2).

Hij was een voorbeeld van 'een gezegende des Vaders', die goed bekend stond in zijn omgeving. De 'vrome' Jood mocht echter wel uit zijn beker met wijn de vieze vlieg met de vinger weghalen en dan drinken, maar hij mocht hem niet ledigen, indien deze Romein hem had vastgehouden, want dan was hij verontreinigd. Ook herinneren wij ons de hoofdman te Kapernaüm van wie gezegd werd, dat hij het waard was dat Jezus hem een gunst bewees. En de Heer verrichtte daar dan ook een machtig werk tot behoud.

Duidelijk wordt in het laatste vers van de Olijfbergrede over de eindbestemming van de rechtvaardigen en van de barmhartigen in de natuurlijke wereld, gesproken. Zij ontvangen het eeuwige leven. Dit heil werd ook voor hen mogelijk gemaakt doordat Jezus voor de zonde van de gehele wereld als Lam Gods stierf. Bij het laatste oordeel staan wij bij de horizonten van de grenzeloze barmhartigheid van God, die niet wil dat enig mens verloren gaat, indien deze hongert en dorst naar de gerechtigheid.

Sprekend wij dan over een tweede kans voor de mens? Neen, want het gaat hier over hen die nooit één kans gehad hadden, omdat hun het ware evangelie nimmer gepredikt

werd. Wat wisten bijvoorbeeld onze gerechtigheid en waarheid zoekende ouders van de heerlijkheid van de volle boodschap? Indien zij het werkelijke ware evangelie van Jezus vernomen hadden, zouden zij het met beide handen aanvaard hebben, omdat deze verkondiging hun dan de mogelijkheid had geschonken, niet alleen in de natuurlijke wereld wel te doen, maar hun naaste ook goed te doen in de geestelijke wereld. Zij zouden daardoor niet alleen zelf verlost zijn van hun onzienlijke vijanden, maar zij zouden ook anderen van zonde, ziekte en gebondenheden hebben kunnen bevrijden.

Zij die geschreven zijn in het boek des levens en naar hun werken geoordeeld worden, vinden na het laatste oordeel hun bestemming op een nieuwe aarde.

Zij vormen met elkaar en met de kinderen die geen goed en geen kwaad konden onderscheiden, de grote categorie van wie gezegd wordt, dat de eer der volken nog moet worden gebracht binnen de poorten van het nieuwe Jeruzalem.

Herstellers van de heilige stad

Wanneer de apostel Johannes de Openbaring afsluit, gebruikt hij in een van de laatste verzen twee kostelijke beelden: het geboomte des levens en de heilige stad. Beide verzamelnamen zijn in dit bijbelboek voorstellingen van het volk Gods, zowel uit het oude als uit het nieuwe verbond. Hoofdstuk 21 beschrijft de nederdaling van het nieuwe Jeruzalem uit de hemel op de aarde.

Deze stad kan nergens gelocaliseerd worden, want zij bestaat uit zuiver geestelijke mensen, die vergeleken kunnen worden met stenen waaruit de stad opgebouwd

werd. Het 'inwonerschap' verwerft men, indien men isgeschreven in het boek des levens van het Lam'. Hierin staan dus de namen opgetekend van allen die volmaakt rechtvaardigen zijn door het geloof in de verzoening door het bloed van Jezus.

In het nieuwe Jeruzalem kunnen wij dan drie categorieën 'burgers' onderscheiden:

a. De rechtvaardigen uit het oude verbond, die bij de opstanding van Jezus uit het dodenrijk overgeplaatst werden in de heilige stad. Zij misten toen de inwoning van de Heilige Geest, omdat in het oude verbond van een doop in de Heilige Geest nog geen sprake was.

b. Allen die door het aanvaarden van de prediking van het kruis van Jezus Christus wel de volmaakte gerechtigheid ontvingen, maar die niet gedoopt werden met de Heilige Geest en die geen kennis bezaten van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Zij staan dus op één lijn met de oudtestamentische 'heiligen'.

c. Zij die gereinigd zijn door het bloed des kruises en ook gedoopt werden in de Heilige Geest en in wie deze Geest zijn begaafdheden kon ontplooiën, zodat zij ook de sleutels van het hemelse Koninkrijk hanteerden.

Deze laatste categorie vormt in het beeld van het nieuwe Jeruzalem de tempel Gods. In het beeld van het paradijs vormt zij het geboomte des levens.

Wij wijzen er nogmaals op dat men de heilige stad of het paradijs Gods niet als een plaats in de kosmos moet beschouwen, evenmin als het dodenrijk. Zij worden gevormd uit zuiver geestelijke wezens, die dus niet aan ruimte of tijd gebonden zijn. De stad Gods bestaat niet uit doden, maar uit levenden, want allen die ertoe behoren

zijn overgegaan van de dood in het leven. Wij schreven dat bij het ontslapen van een wedergeboren mens, zijn lichaam wel tot stof vergaat en ontbonden wordt, dus aan de wetteloosheid prijsgegeven, maar dat zijn inwendige mens in een geestelijk lichaam voortleeft in de onzienlijke wereld.

Deze geestelijke woning ontvangt hij niet bij de wederkomst des Heren, maar hij bezit deze nu reeds en bouwt eraan door het doen van goede werken. De apostel schreef immers: 'Want wij weten, dat, indien de aardse tent, waarin wij wonen, wordt afgebroken, wij een gebouw van God hebben, in de hemelen (onzienlijke wereld), niet met handen gemaakt, een eeuwig huis' (2Cor.5:1). Terwijl Paulus schreef: 'wij weten', zullen velen vandaag aan de dag moeten erkennen, dat zij over dit geestelijke huis dat zij bezitten, weinig of niets weten.

In de stad Gods is geen dood, maar alleen leven, en waar leven is, zijn activiteit, groei en ontwikkeling. Wat is nu de taak van hen die 'in Christus' ontsliepen, van hen die gedoopt waren in de Heilige Geest, die tot de tempel behoren en het werk van Jezus op aarde hadden voortgezet? Hebben zij na hun sterven nog een taak? Staat er in de bijbel dat zij rusten van hun werken? Neen, maar Johannes schreef in Openbaring 14:13: 'Zij rusten van hun moeiten, want hun werken volgen hen na'.

Hun 'moeiten' waren de tegenstand en de aanvallen van de machten der duisternis, die onder aanvoering van 'de óverste dezer wereld' hen trachtten te verdrukken, te'beschadigen en te kwellen. Bij hun sterven is deze strijd voorbij, want de boze staat,buiten de muren van de heilige stad en de christen is daar voor hem onbereikbaar.

De werken of de daden volgen de christen evenwel naar het hemelse Jeruzalem.

Hij mag daar voortzetten, wat hij op aarde begonnen was te doen. Nu is het uiteraard in de heilige stad niet meer nodig om zielen te bevrijden van de boze geesten, maar wel moeten allen nog komen tot de vervulling met de Heilige Geest, opdat zij óók deel zullen krijgen aan de heerlijkheid Gods. Van de gelovigen die in het oude verbond leefden, wordt vermeld dat zij het beloofde, dus de doop in de Heilige Geest, niet verkregen, 'daar God iets beters met ons voor had, zodat zij niet zonder ons tot de volmaaktheid konden komen' (Hebr. 11:40).

Wij zien dus dat de gemeente van Jezus Christus opnieuw instrument is om de schepping bij te staan, te herstellen en te vervolmaken, maar nu niet op het aardse terrein, maar zuiver in de geestelijke wereld. Zij zullen ook de gelovigen uit het nieuwe verbond die niet gedoopt waren met de Heilige Geest, hetzij uit onkunde, of ' omdat zij verleid waren door de dwaling dat een christen bij zijn bekering automatisch de Heilige Geest ontvangt, in het nieuwe Jeruzalem tot deze doop leiden. De gemeente zet daarmee het werk voort, dat zij op aarde was aangevangen. Ook in onze eeuw heeft zij immers de taak om de gelovigen uit kerken en kringen op te wekken hun pinksteren te beleven en bezig te zijn in de hemelse gewesten.

Het geboomte des levens blijft actief, want het gaat voort met vruchten te dragen en het is zonder ophouden bezig bladeren te ontwikkelen, waaronder de volken bescherming en genezing vinden. Hoewel het nieuwe Jeruzalem door middel van de gemeente vol maakt wordt en vervuld wordt met de Heilige Geest, blijft het lichaam

van Christus een aparte positie innemen. Omdat in de stad Gods geen strijd meer is, worden geen koningen en overwinnaars meer gevormd. Het voorrecht om geestelijk te lijden, te strijden en te overwinnen en zo een koninklijk priesterschap te vormen, is alleen voor hen die in onze bedéling de voetsporen van hun Meester drukken.

Zij die in het nieuwe Jeruzalem door middel van de gemeente gedoopt worden met de Heilige Geest en tot volmaaktheid komen, zullen nooit meer zullen worden in de tempel Gods, maar wel zal door deze ontwikkeling de majesteit van de Almachtige de hele stad vervullen, zodat Johannes van haar kon getuigen: 'En zij had de heerlijkheid Gods'. In deze luister kan zij nederdalen uit de hemel naar de aarde om daar een heerlijke taak te gaan vervullen.

De moederstad

Wanneer er op de nieuwe aarde volken zullen zijn, die bij het licht van het Lam en zijn gemeente moeten leren wandelen, houdt dit in dat ook dan nog het eeuwige evangelie zal worden gebracht. Ook zij moeten immers door de poort van de godstad binnengaan. Hoewel er dan, evenals in het vrederijk, geen sprake meer is van béinvloeding en pressie door de machten der duisternis, zullen allen die na de grote opstandingsdag de nieuwe aarde bevolken, onderricht moeten ontvangen om tot algehele geestelijke ontwikkeling te komen. Het 'wederherstel aller dingen' zal zolang voortgaan, totdat het tijdstip aanbreekt dat 'God zal zijn alles in allen'.

Wanneer in dit verband sprake is van 'een nieuw Jeruzalem', hebben wij de taak na te speuren waarom dit beeld aan Johannes getoond wordt. Wat is de betekenis

van dit visioen? Wat is de reden dat bij de aanvang van deze heerlijke tijdsruimte in dit grandioze vernieuwingsproces plotseling de heilige stad wordt getoond, die nederdaalt van de hemel naar de aarde en die gelegen is op een grote en hoge berg? Wij willen trachten deze verborgenheid te ontsluiëren en ons bezighouden met de opdracht van Jeruzalem als 'moederstad'.

Wij willen zien hoe het parlement Gods met het ganse bestuursapparaat gereed gemaakt wordt om een ontelbare schare, die uit de zuchtende schepping is voortgekomen, te herstellen en tot haar bestemming te brengen. Daarna willen wij nagaan wie deze nieuweaardebewoners eigenlijk zijn en op welke wijze zij geregenereerd worden. Meestal wordt aan* deze uit het dodenrijk verlore volken weinig aandacht geschonken. Wanneer in dit gezicht door Hem die op de troon zit, gezegd wordt: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw', dan willen wij ons nu bezighouden met hen door wie Hij zijn plan volvoert.

Niet alleen de apostel Johannes maar ook Paulus spreekt over de hemelse metropolis of moederstad. In Galaten 4:26 staat: 'Maar het hemelse Jeruzalem is vrij; en dat is onze moeder'. Dit dan in tegenstelling met 'het tegenwoordige Jeruzalem, want dat is met zijn kinderen in slavernij. Dat is dus de moeder van de gebondenen en de geketenden, die een religie van de aarde hebben.

Waarom moederstad? Omdat Jeruzalem het middelpunt was van de kerk van het oude verbond. Daar bevonden zich de godsdienstige leiders, daar waren de opleidingsscholen en daar stond de tempel. Daar werden de priesters en de schriftgeleerden gevormd en daar gaven beroemde rabbijnen hun lessen in de uitleg van de wet en de profeten. Vanuit deze stad kreeg het gehele joodse volk

over de gehele wereld instructies hoe het zijn leven moest inrichten. -De voorschriften die hier gedicteerd werden, zetten hun stempel op het ganse jodendom tot in de uiterste hoeken van de diaspora. Uit Sion ging de wet uit en des Heren woord uit Jeruzalem!

Zo vonden jozef en Maria Jezus in de tempel, waar Hij zat te midden der leraren, terwijl Hij naar hen hoorde en hun vragen stelde, want ook Hij was 'geboren onder de wet'. Deze rabbijnen waren geroepen om het volk op te voeden en geestelijk te verzorgen zoals een moeder haar kinderen vormt. Aan hen was de taak toebedeeld om de ware betekenissen uit te leggen van de talrijke ceremoniën, van de offers, van de wassingen, van de besnijdenis en van de sabbatten. Zij moesten verklaren waarom het volk voorgeschreven was op te trekken naar de tempel, niet om daar van elkaar gezien te worden, niet om handel te drijven, maar om met de onzienlijke God in het reine te komen en door gebed bezig te zijn in de hemelse gewesten.

Reeds vanmeetafaan was het evenwel fout gegaan. In plaats van de zuivere bedoeling Gods na te speuren, waren reeds in de tijd van de tempelbouwer Salomo heidense invloeden werkzaam. Later zette koning Achaz in het huis Gods een altaar naar Damascener model. Uit de omringende volken werden allerlei religieuze elementen overgenomen en ingevoerd in de dienst van de enige en waarachtige God.

In Hosea 2:1 lezen we: 'Klaagt uw moeder aan, klaagt haar aan, want zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet'. Haar Maker was haar man niet meer. De moeder van het volk Gods was verbasterd en gedegeneerd en bracht haar kinderen in aanraking met allerlei gruwelen der heidenen.

Daarom vervolgde de profeet In hoofdstuk 4:4-6: 'Laat maar niemand een aanklacht inbrengen en laat maar niemand een terechtwijzing uiten, aangezien mijn aanklacht u geldt, o priester! Gij zult struikelen bij dag, en met u zal ook de profeet struikelen bij nacht, en verdelgen zal Ik uw moeder. Mijn volk gaat te gronde door gebrek aan kennis'. Het ging onder omdat haar moeder een gebondene was en een overspelige vrouw. De gruwelijke leringen der heidenen misvormden het.

In Ezechiël 16:3,4 lezen we aangaande Jeruzalem: 'Uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hethietische. Wat uw geboorte aangaat: toen gij geboren waart, werd uw navelstreng niet afgesneden'. Oorspronkelijk was Jeruzalem een heidense stad, maar later werd het de hoofdstad van het Davidische koningshuis. Deze plaats werd middelpunt van de godsdienst van jahwe, maar haar leiders hadden nooit de 'navelstreng' met het heidendom doorgesneden. Zij hadden gedachten uit de godsdiensten der afgodendienaars overgenomen en niet ermee gebroken.

Na de ballingschap ging men de wet van God opnieuw bestuderen. Men brak met de afgoderij en de daarmee gepaard gaande leringen en handelingen, maar toch lag er een bedekking op het hart 'telkens wanneer Mozes voorgelezen werd' (2Cor. 3:15). Men nam alles van de wet en de profeten in natuurlijke zin en zag niet de diepe betekenis, hoewel de wet toch geestelijk is en de profeten over een geestelijk volk profeteerden.

Men ontleende de vele voorschriften aan de wet van de Sinäi, maar deed dit op dezelfde wijze als vele dwalende kerken en kringen hun geloofsbelijdenissen menen te kunnen gronden op de bijbel. Zo voerde men door de

duizenden verordeningen het volk in dienstbaarheid. Jeruzalem baarde slaven. Het volk werd gedwongen geboden en leringen van mensen te onderhouden en kwam er niet toe iets van de onzienlijke wereld te begrijpen. De sleutel van de rechte kennis was weggenomen. Daarom sprak onze Heer 'het wee u' uit over de kaste der leidseiden. Zij bonden zware lasten bijeen en legden die op de schouders der mensen, maar zelf wilden zij die niet met hun vinger aanraken.

De rijke leidseiden hadden geld en tijd genoeg om voor zichzelf de lasten licht te maken. Zij maakten hun gebedsriemen breed, maar waren niet in staat het volk te leren bidden, zoals Johannes de Doper dit bijvoorbeeld wel kon. Hun lange gebeden en het geven van hun tienden, zelfs van munt en dille, berustten op uiterlijk vertoon, waardoor zij slechts de buitenzijde van de beker en de schotel reinigden, maar het binnenste ervan was vol roof en onmatigheid.

Als jongeman was Paulus naar dit godsdienstig centrum gegaan om zijn leven aan God te wijden en onderwezen te worden door beroemde leraren. In Galaten 1:14 merkt hij dan op, dat hij het als hartstochtelijk ijveraar voor zijn voorvaderlijke inzettingen verder had gebracht dan een van zijn leeftijdsgenoten. Hij was een briljante leerling van Gamaliël, die spoedig nieuwe paden bewandelde, een zelfstandig denker in het judaïstische systeem. Hij verwerkte de opvoeding van zijn 'moeder' zo goed en zo origineel, dat hij 'de gemeente Gods vervolgde en trachtte uit te roeien'.

Dan komt de grote ommekeer. In Galaten 1:15 staat: 'Maar toen het Hem, die mij van de schoot mijner moeder aan afgezonderd en door zijn genade geroepen heeft, behaagd

had, zijn Zoon in mij te openbaren'. Letterlijk staat er dat Paulus gesepa reerd of afgescheiden werd van de moederschoot. Het bijwoord 'aan' hoort er dus niet bij. In vele vertalingen vindt men dit woord dan ook niet.

In de Galatenbrief gebruikt Paulus tweemaal het woord 'moeder' in verband met het godsdienstige onderwijs en wel in 1:15 en 4:26. De apostel werd 'afgezonderd' uit de begrenzing waarin hij zich bevond. Hij werd buiten de scheidsmuur gebracht van 'het tegenwoordige Jeruzalem'. Op de weg naar Damascus werd de navelstreng met zijn 'moeder' doorgesneden. Daar werd hij 'wedergeboren' of vernieuwd in zijn denken door het woord van Jezus, die sprak: 'Saul, Saul, waarom vervolgt gij Mij?' Vanaf dat ogenblik verdiepte hij zich in de leer van Jezus, die van het Koninkrijk der hemelen.

Op deze wijze werd de Zoon of het Woord Gods in hem geopenbaard. Hij kon later getuigen dat hij was 'genaderd tot de berg Sion, tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem' (Hebr.12:22). Hij was de heilige stad binnengegaan, namelijk de onzienlijke wereld van het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde. Dit betekende voor hem de -volkomen breuk met het natuurlijke Jeruzalem. Deze vernieuwing van denken ging niet van de ene dag op de andere, maar hij had er wellicht zeventien jaar voor nodig: drie in Arabië en later nog veertien jaar in de streken van Syrië en Sicilië.

Vanuit deze verandering van denken zag hij tevens, dat ook Abraham, Izak en Jakob op grond van de beloften niet alleen bezig waren geweest met het beërven van een aards Kanaän, maar dat zij de stad met fundamenten hadden verwacht, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is (Hebr.11:9,10). Iemand met zulke inzichten was daarom in

staat zijn medeapostel Petrus te corrigeren, toen deze aan tafel at met de heidenen en zich later afzonderde uit vrees voor de besnederien, omdat hij het verschil niet zag tussen de oude en de nieuwe moeder. Ook Petrus moest leren om alles wat 'het tegenwoordige Jeruzalem' betrof, 'schade en drek' te achten, teneinde in het hemelse Jeruzalem te kunnen blijven.

Vernieuwing van denken

Nicodémus kan als een collega van Paulus aangemerkt worden. Hij was een Farizeeër en ook lid van het sanhedrin. In zijn nachtelijk gesprek met Jezus merkt hij op: 'Hoe kan een mens geboren worden, als hij oud is? Kan hij dan voor de tweede maal in de moederschoot ingaan en geboren worden?' Zijn woorden komen voor velen infantiel over, maar Nicodémus spreekt niet over de schoot van 'zijn' moeder, maar over 'de' moederschoot.

Hij stond voor ontzaglijke problemen. Hij erkende dat Jezus een leraar was van God gezonden. Hij moest toegeven dat de Meester een leer bracht die volkomen verschilde van wat hij altijd had onderwezen. Zij was geen variatie op het oude, geen aanvulling ervan, maar een totaal vernieuwde visie. Nicodémus was geestelijk misvormd door een vleselijk denken. Zijn leer eiste trouwe stiptheid aan de voorvaderlijke inzettingen.

Nu werd hij geconfronteerd met een leer uit de hemel. Hem werd voorgehouden: Nicodémus, mijn leer en de jouwe kunnen niet samengaan. Er is geen synthese mogelijk. je moet wederom geboren worden, dus alles loslaten en hervormd worden in je denken. je moet scheiden van je oude moeder, anders kun je het Koninkrijk Gods niet zien en dus ook niet binnengaan. Zijn antwoord

omvatte het probleem van het religieuze establishment: hoe kan een gebonden man dit doen als hij oud is? Hoe kan ik nu nog volkomen anders leren denken?

Vele orthodoxe en fundamentalistische christenen zitten vandaag met dezelfde moeilijkheid. Zij houden vast aan het oude, lezen wat er staat, maar verstaan niet wat ze lezen. Hoe dikwijls hebben wij zulke mensen later horen zeggen: 'Ik heb een nieuwe bijbel gekregen, sinds ik de leer over het Koninkrijk der hemelen heb gegrepen'. Zij lieten zich dopen en ruimden hun oude mens met zijn natuurlijke inzichten op.

De kinderbesprenging continueert namelijk het oude, voorvaderlijke gedachtensysteem, maar de doop op geloof is beeld van een breuk met het oude. Daarom klinkt het ook nu nog: 'Wat aarzelt gij nog? Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen, onder aanroeping van zijn naam' (Hand. 22:16). Men wordt een geestelijk mens als men 'uit water en geest geboren wordt'. Het kind van God dat in het nieuwe Jeruzalem geboren is, wordt vernieuwd in zijn denken, want het aanvaardt het evangelie van het Koninkrijk der hemelen.

Hoe aangrijpend zijn de woorden van de apostel, die hij ogenblikkelijk doet volgen op zijn uiteenzetting, dat het hemelse Jeruzalem onze moeder is: 'Want er staat geschreven: Verheugt u, gij onvruchtbare, die niet baart, breek uit en roep, gij die geen weeën kent; want talrijker zijn de kinderen der eenzame dan van haar, die een man heeft'. Voor de komst van Jezus had het hemelse Jeruzalem nimmer kinderen voortgebracht. Het was steeds het tegenwoordige Jeruzalem dat kinderen baarde.

Men omreisde hiervoor zelfs zee en land teneinde een jodengenoot te maken. Dan verging het zo'n bekeerling als

eenmaal Paulus, die vanwege zijn inzichten een vervolger werd van de gemeente, 'een kind der hel'. Nu was voor Paulus en voor velen met hem de grote verandering gekomen. Vervuld werd het woord van de profeet aangaande Jezus: 'Als zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien' (j es. 53: 10). Zijn nakomelingen zouden over de ganse wereld gevonden worden en talrijk zijn als de sterren des hemels.

De stad Gods is ook onze moeder. Door haar leer zijn wij voortgebracht. In haar worden wij geestelijk gevoed. In haar is het brood des levens, het manna dat eeuwenlang verborgen was. Door de onderwijzingen van de oude 'moeder'-kerken vergaarden wij geen enkele kennis aangaande de onzienlijke wereld en daarom gingen wij verloren, dat wil zeggen werden wij een speelbal van de boze machten. Wij deden wat wij niet wilden, namelijk het kwade, en tot het goede dat wij wel wensten, waren wij niet in staat.

Wij waren gedoemd zondaar te blijven tot de dood. De geschiedenis van het oude bondsvolk. heeft zich immers herhaald. Leringen van boze geesten kregen de overhand en zij brachten de christenheid terug naar de natuurlijke wereld. Het Koninkrijk Gods werd niet meer gezien. Wat afvalt, richt zich naar de aarde: religieuze inspanningen, activiteiten, organisatieproblemen, sociale en politieke vraagstukken, het dragen van een hoofdbedekking voor de vrouw, het bezigzijn met het natuurlijke volk Israël en met 'het tegenwoordige Jeruzalem'.

Eenmaal werd de Heer door een vrouw, Martha geheten, in haar huis ontvangen. Deze had een zuster, genaamd Maria, die, aan de voeten van haar Heer gezeten, naar zijn evangelie over het Koninkrijk der hemelen, luisterde.

Martha had hier evenwel geen tijd voor. Zij was geïrriteerd en sprak: 'Here, trekt Gij het u niet aan, dat mijn zuster mij alleen laat dienen? Zeg haar dan, dat zij mij komt helpen. Maar de Here antwoordde en zei tot haar: Martha, Martha, gij maakt u bezorgd en druk over vele dingen, maar weinige zijn nodig of slechts één, want Maria heeft het goede deel uitgekozen, dat van haar niet zal worden weggenomen' (Luc.10:38-42).

Maria zocht in de eerste plaats het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. Jezus maakte het Martha duidelijk dat de dingen die niet gezien worden, belangrijker zijn dan die men ziet. Het ware christendom strekt zich uit naar het blijvende of het eeuwige.

Vanuit het hemelse Jeruzalem klinkt de nodiging tot allen die in de talrijke denominaties van 'het tegenwoordige Jeruzalem' zijn: 'Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht' en doorsnijdt de band met uw moeder (Hand.2:40). Tot degenen die door vernieuwing van denken de heilige stad zijn binnengegaan om daar onderwezen te worden door een geestelijk priesterschap, klinkt de oproep: 'Laat u als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis'.

De prediking over het Koninkrijk der hemelen kan niet meer gestuit worden. Zij is weer herontdekt in deze laatste dagen, nadat ook zij een tijd lang als een schat in de aarde begraven was. Jezus sprak: 'Dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken en dan zal het einde gekomen zijn' (Matth.24:14).

Dan zal openbaar worden wat voor vernieuwende kracht in de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus

verborgen ligt daar waar het in geloof wordt aanvaard. Het hemelse Jeruzalem, onze moeder, ligt immers op een hoge berg, symbool van de Heilige Geest. Het wordt gedragen en vervuld door de kracht Gods. Er zal een gemeente komen, niet bestaande uit zondaars tot de dood, maar uit heiligen zonder vlek of rimpel.

De juiste leer vormt mensen Gods en de dwaling misvormt mensen. De apostelen vervulden Jeruzalem met de leer van Jezus van Nazareth, hoewel de prediking ervan verboden was (Hand.5:28). Wij begeren dezelfde leer te brengen aan allen die in onze tijd nog inwoners zijn van 'het tegenwoordige Jeruzalem', ondanks het felle verzet van de vijand.

VII

DE ONDERGANG VAN DE SLANG

De strik des duivels

Voordat wij ons bezighouden met het einde van dood en dodenrijk en met de heerlijkheid van de nieuwe hemel en van de nieuwe aarde, zullen we nog voor het laatst onze aandacht richten op de grote tegenstander van het eeuwige plan van God en op de kernzonde die hem naar zijn ondergang voert.

In 1 Timotheüs 3:6,7 schrijft de apostel, dat een opziener van een gemeente geen pas bekeerde mag zijn, opdat hij niet door opgeblazenheid, hoogmoed of trots in het oordeel des duivels zal vallen. Verder moet hij naarbuiten een goede reputatie bezitten, opdat hij niet in opspraak komt en in de strik des duivels gevangen wordt. In 2 Timotheüs 2:25 gaat het over het bestraffen van dwarsdrijvers die terecht gekomen zijn in de strik des duivels. Zij zijn niet tevreden met de plaats die door hen in de gemeente wordt ingenomen.

Hoewel er niet toe geroepen of toe bekwaam gemaakt, willen ze toch hogerop komen.

In zijn scheppingsplan heeft God aanwijsbare gezagsverhoudingen gegeven, zowel voor de zienlijke als voor de onzienlijke wereld. Er zijn ordenende wereldgeesten en gezagdragende autoriteiten op aarde, maar ook tronen, overheden en machten in de hemelse gewesten. Voor alle menselijke geesten, maar ook voor de hemelgeesten geldt, dat zij zich zullen onderwerpen aan de overheden die boven hen staan, 'want er is geen overheid dan door God en die er zijn, zijn door God gesteld. Wie

zich dus tegen de overheid verzet, wederstaat de instelling Gods, en wie dit doen, zullen een oordeel over zich brengen' (zie hierover verder onze aantekeningen bij de brief aan de Romeinen, hoofdstuk 13).

Reeds zagen wij dat de duivel viel, omdat hij in de waarheid, dat is in het eeuwige plan van God, niet is blijven staan. Als hoogste autoriteit onder de engelen weigerde hij door hoogmoed gedreven, de mens als zijn meerdere in de geestenwereld te erkennen. Hij viel 'in de strik' en werd de grote querulant en 'dwarsdrijver' in de ganse schepping. Hij is voortaan de wetteloze, die er altijd opuit is om de ordeningen van God te verbreken, de gezagsverhoudingen te verstoren en revolutionaire gedachten te inspireren.

In het paradijs kon de slang de vrouw niet verleiden door haar een positie voor te stellen die nog hoger was dan haar naar de gedachte van God rechtens toekwam. Het was immers Gods bedoeling dat de mens als zijn beeld en als zijn gelijkenis zou zijn. Hij viel evenwel in de strik des duivels, toen hij voortijdig en buiten een geestelijke ontwikkelingsproces om naar de hoogste macht greep. De slang hield Eva voor: 'Ten dage dat gij daarvan eet, zullen uw ogen geopend worden en zult gij als God zijn'. Het is immers een onmogelijke zaak dat een ongeestelijk mens gemeenschap kan hebben met God die geest is, en diens troon kan delen.

Later zou de apostel schrijven: 'Ik bedoel dit: zolang de erfgenaam onmondig is, verschilt hij in niets van een slaaf, al is hij ook eigenaar van alles; maar hij staat onder voogdij en toezicht tot op het tijdstip, dat door zijn vader tevoren bepaald was' (Gal.4:1,2).

Met verschillende voorbeelden toont de bijbel ons aan, hoe de mens onder een zwaar oordeel komt, indien hij in de strik des duivels valt. Zo sprak Mirjam met Aäron over hun veel jongere broer Mozes: 'Heeft de Here soms uitsluitend door Mozes gesproken, heeft Hij ook niet door ons gesproken?' Het bijbelverhaal vermeldt dan in Numeri 12, hoe de toorn van God tegen deze beiden ontbrandde. Mirjam viel ten prooi aan wetteloze ziektemachten die haar melaats maakten. Alleen met de middelaar van het oude verbond sprak de Here rechtstreeks, zonder dromen en zonder visioenen, want Mozes aanschouwde de gestalte des Heren, had dus inzicht en kennis van de geestelijke wereld.

Dezelfde opstandige geest tegen de door God gegeven leiding voer ook in Korach, Dathan en Abiram en in de tweehonderdvijftig stamhoofden. Zij tastten het gezag van Mozes aan met de woorden: 'Want de gehele vergadering, zij allen zijn heiligen, en de Here is in hun midden. Waarom verheft gij u dan boven de gemeente des Heren?' (Num.16).

Zo openbaart deze geest zich ook in samenkomsten, waar men onder het motto: 'Heeft ieder iets' de door God ingestelde ambten minacht en zelfs nieuwelingen en pas bekeerden toestaat door hun spreken de gemeente te beïnvloeden. Het vonnis dat aan de opstandigen in de woestijn voltrokken werd, was, dat zij levend naar het dodenrijk voeren en dat vuur uit de hemel de tweehonderdvijftig mannen die het reukwerk geofferd hadden, verteerde.

Ook Absalom, de kroonpretendent, viel in de strik des duivels toen hij tegen zijn vader opstond, evenals Siméï, die de van God gestelde koning vervolgde met zijn

vervloekingen (2Sam.16). Zij zagen niet in dat David 'op de troon des Heren' zat en dat zij in opstand kwamen tegen God zelf (1Kron.29:23).

Daarom was hun einde het verderf. Paulus sprak waarschuwend: 'Want krachtens de genade, die mij geschonken is, zeg ik een ieder onder ti: koestert geen gedachten, hoger dan u voegen, maar gedachten tot bedachtzaamheid,- naar de mate van het geloof, dat God elkeen in het bijzonder heeft toebedeeld' (Rom.12:3).

Hoe frappeert ons daarentegen de houding van Johannes de Doper. Toen men deze godsgezant erop attendeerde dat Jezus door middel van zijn discipelen doopte en meer aanhangers- kreeg dan hijzelf, was zijn antwoord: 'Zo is dan deze mijn blijdschap vervuld. Hij moet wassen, ik moet minder worden' (Joh.3:29,30). De allergrootste uit het oude verbond beleed met vreugde zijn ondergeschiktheid aan Jezus en betuigde daarmee zijn instemming met het plan en met de raad van God. Hij viel niet in de strik des duivels.

Welk een waarschuwing ligt in deze voorbeelden niet voor allen, die in de gemeente van Jezus Christus iets willen zijn, zonder hiertoe een roeping te hebben ontvangen. Zij handelen dan naar het vlees en niet naar de geest. Zo is een goede maatschappelijke positie nog geen reden om iemand in de gemeente een leidende functie toe te vertrouwen. Predikanten en priesters die naar onze volle-evangeliegemeenten overkomen, moeten evenals jong bekeerden nog geheel vernieuwd worden in hun denken.

Hiervoor is tijd nodig en tot zolang zijn ze onbekwaam voor enig ambt. Er staat dat God zelf apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars gegeven heeft teneinde de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon en het lichaam van

Christus op te bouwen (Ef.4:11,12). Ieder lid in de gemeente zal zich moeten onderwerpen aan de overheden die boven hem staan, want 'God heeft sommigen aangesteld' (1Cor.12:28).

Een geroepene heeft altijd een bepaalde taak en wanneer hij zich daartoe bepaalt en zich niet beweegt buiten de cirkel van zijn bevoegdheid, zullen er in de gemeente onder de broeders geen strubbelingen behoeven te zijn.

Soms zien we hoe een broeder op een bepaalde plaats een samenkomst begint onder duidelijke zegen van de Heer. Dan komen later broeders met meer capaciteiten en meer intellect en zij drukken zo'n eenvoudige arbeider weg.

Dit is niet naar de wil van God, want indien een dienstknecht des Heren faalt, zal God die hem aanstelde, hem ook elimineren of terzijde stellen. In de brief van Judas wordt gewaarschuwd voor hen die in de gemeente van Jezus Christus binnengeslopen zijn en die zichzelf opwerpen als leraar en profeet.

Zij spreken wel heel vroom 'dat de gehele vergadering uit heiligen bestaat en dat de Heer in het midden is', maar in wezen 'verwerpen zij wat heerschappij heet'. Hun oordeel is, dat zij 'door het verzet van Korach ten onder zullen gaan'.

De laatste

De eerste leugen die in de wereld gemanifesteerd werd, verleidde een onschuldig mensenpaar in de hof van Eden. Adam en Eva waren beiden natuurlijke mensen, die geen inzicht hadden in de geestelijke wereld en nooit geleerd hadden weerstand te bieden aan de boze geesten. De vraag

rijst nu wat de inhoud is van de laatste leugen waarmee de satan de mensen verleidt.

Na het duizendjarige rijk toont de aarde bijzonder veel overeenkomst met het paradijs waarover het boek Genesis spreekt. In de duizend jaren, een symbolische lange tijdsduur, wordt de schepping geheel vernieuwd door de gemeente van Jezus Christus, die bij zijn wederkeer en na de slag van Harmagedon met haar hoofd de heerschappij over de aarde aanvaardt. De machten die zich nog schuilhouden, worden uitgedreven en naar de afgrond verwezen. Wie niet bevrijd wil worden en tot een boze daad overgaat, wordt al is hij nog zo oud, door de vloek getroffen (Jes.65:20).

De verscholen machten willen toch niet altijd werkeloos blijven en vroeg of laat worden zij actief. De zondaar komt dan buiten de bescherming en de omtuining van het volk van God, zodat de inwonende macht hem volkomen in zijn greep krijgt. Het loon op de zonde blijft de dood, een situatie, die al tijdens het leven op aarde merkbaar is (Ef.2:1).

Temidden van een herboren en herschapén mensheid die in het licht wandelt, kan de zondaar zich niet handhaven, want hij verkoos de duisternis. In dit voor hem onhoudbare klimaat zal hij vluchten voor het aangezicht des Heren en de dood verkiezen boven het leven, teneinde zoals de verrader judas naar zijn eigen plaats te gaan. Het is ook mogelijk dat het de zondaar vergaat als Ananias en Saffira die ook een prooi van de doodsmachten werden. In het duizendjarige rijk worden verder alleen kinderen geboren die geen kennis bezitten van boze geesten, die niet bedreigd worden en ook geen bevrijding meer nodig hebben.

Dezen groeien allen op in de onschuldige staat van het eerste mensenpaar.

Toch wijzen we op een kenmerkend verschil tussen het begin zoals Genesis dit beschrijft en de toestand zoals deze zich tijdens het duizendjarige rijk ontwikkelt. Dan wordt de aarde geregeerd door de zonen Gods, die naar lichaam, ziel en geest hun volmaaktheid en voltooiing hebben bereikt en die allen verheerlijkt zijn, dus hun Heer gelijkvormig geworden zijn.

Dezen onderwijzen de volkeren met het eeuwige evangelie en na de wedergeboorte, dus na de vernieuwing van denken, volgen dan ogenblikkelijk de doop en de vervulling met de Heilige Geest. Hierdoor wordt ieder als geestelijk mens overgeplaatst in het nieuwe Jeruzalem. In deze stad zijn immers geen heiligen meer, die niet vervuld zijn, want de zonen Gods herstellen eerst de hemel en dan de aarde. Allen die op de vernieuwde aarde tot geloof komen en gedoopt worden met de Heilige Geest, behoren dus wel tot de stad Gods, maar zij komen niet tot het niveau van de gemeente van Jezus Christus, want 'zijn huis zijn wij, indien wij de vrijmoedigheid en de hoop, waarin wij roemen, tot het einde onverwikt vasthouden' (Hebr.3:6).

In Openbaring 21:23 staat dat de heerlijkheid Gods de stad verlicht en haar lamp is het Lam, in wie ook de gemeente als zijn lichaam, begrepen is.

Niemand van hen die in het duizendjarige rijk leven, kan meer overwinnaar worden, omdat er geen strijd meer is. Daarom kunnen zij ook geen koningen meer worden. Iedere verleiding of druk van de vijand is dan verdwenen. Wel wordt deze herschapen mensheid onderwezen in alles

wat de eeuwen tevoren gepasseerd is. Zij heeft dus kennis en is vervuld met de Geest van God.

Bovendien merkt zij het werk op dat de zonen Gods verrichten en zij moet erkennen dat de heerlijkheid van de gemeente die van ieder ander schepsel in hemel en aarde, overtreft.

Wij zien dat de satan na zijn loslating als een onttroonde koning op aarde terugkeert. Al zijn heerlijkheid, zijn macht en zijn troon zijn immers met het beest en de antichrist in de poel des vuurs geworpen. Van enige wezensverandering is bij de duivel na een duizendjarige gevangenschap, geen sprake. Hij blijft gisteren en heden dezelfde, heeft nimmer berouw en is niet te bekeren. Hij is de grote leugenaar vanaf het begin en ook die van het einde. In zijn ontluisterde staat kan hij evenwel geen enkele pressie meer op de mensen uitoefenen. Hij kan ze niet meer onderwerpen en onderdrukken, doch alleen maar verleugenen en verleiden.

Aan het einde van de duizend jaren benadert de oude slang geen natuurlijke mensen, zoals Adam en Eva waren, die geen weet hadden van een geestelijke wereld, maar hij verleidt de met de Heilige Geest gedoopte volken die allen onderricht ontvingen van de volmaakte zonen Gods. Met welke geraffineerde leugen kan hij dan de menigte misleiden, zodat de paradijsval zich bij miljoenen gaat herhalen?

In de hof van Eden spiegelde de duivel de mens voor om langs een wetteloze weg de plaats als vrouw van God in te gaan nemen. Zelf viel hij, omdat hij weigerde de mens te dienen. De leugen die in hem ontstond, was de volgende gedachte: als engel ben ik een zoon van God en ook de mens heet een zoon van God. Ik ben de oudste zoon, dus

heb ik meer rechten dan deg~ne die later geschapen werd. Daarom sprak hij volgens Jesaja 14:14 de volgende woorden: 'Ik wil opstijgen boven de hoogten der wolken (beeld van de ware geestelijke mensheid), mij aan de Allerhoogste gelijk stellen'.

Hoewel God aan het eerstgeboorterecht veel waarde hechtte, hield Hij bij het roepen tot een geestelijke taak geen rekening met de volgorde in de natuurlijke afstamming. Hij verkoos niet Ismaël maar Izak, niet Ezau maar Jakob, niet Ruben maar Juda, niet de oudste zoon van Isaï maar David de jongste. Zo stelde God ook Mozes, de jongste broer, boven Aäron en Mirjarn.

Met dezelfde valse voorstelling waardoor de duivel zelf misleid werd, benadert hij aan het einde van de duizend jaren nu ook de herschapen mensheid om haar in zijn strik te laten vallen. Hij inspireert de dwaling: wij zijn allen zonen Gods en waarom zouden wij dan de minderen zijn van de zonen Gods die als gemeente van Jezus Christus ons regeert? Waarom moeten zij voor eeuwig koningen zijn op de aarde, terwijl ook wij toch vervuld zijn met Gods Geest?

Eenmaal liepen Korach, Dathan en Abiram met de tweehonderdvijftig familiehoofden te hoop tegen Mozes en Aäron en ze zeiden tot hen: 'Laat het u genoeg zijn, want de gehele vergadering, zij allen zijn heiligen, en de Here is in hun midden. Waarom verheft gij u dan boven de gemeente des Heren?' In deze strik valt nu een groot deel der mensen, zelfs een menigte ontelbaar als het zand der zee. De opstandige legerscharen verzamelen zich dan tot de oorlog en omsingelen de legerplaats der heiligen, beeld van de gemeente van Jezus Christus, en de geliefde stad,

het hemelse Jeruzalem waar alle overige heiligen zich bevinden, ook de getrouwen uit het duizendjarige rijk.

Hier valt dus een vervulde christenheid in een zonde, welke overeenkomt met het oorspronkelijke kwaad van de duivel. Allen zijn ze verlicht geweest, allen hebben de hemelse gave genoten, want zij ontvingen de Heilige Geest. Allen hebben deelgehad aan het goede woord van God en allen zagen de krachten der toekomende eeuw machtig werken in en door de zonen Gods. Daarna vielen zij af (Hebr. 6:4). Het is onmogelijk om zulke zondaars nog tot bekering te brengen, want zij kenden het eeuwige evangelie en verwierpen het. Buiten dit zijn er geen mogelijkheden om iemand tot verandering te brengen.

Zal de gemeente van Jezus Christus na de duizend jaren opnieuw slag moeten leveren, zoals zij dit deed bij Harmagedon? Neen, want we lezen dat er vuur uit de hemel neerdaalde dat de opstandigen verslond. Zo werden ook in de bedeling der schaduwen de tweehonderdvijftig mannen verteerd, die het reukwerk offerden.

Ezechiël beeldde de ondergang van de satan en zijn leger uit door de woorden: 'Dan zal Ik op al mijn bergen het zwaard tegen hem oproepen, luidt het woord van de Here Here; het zwaard van de een zal tegen de ander zijn.

Ik zal met hem in het gericht treden door pest en door bloed; stromende regen en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik doen neerregenen op hem, op zijn krijgsbenden en op de vele volken die met hem zijn' (Ez.38:21,22). Het rijk van de duivel gaat dus onder, omdat het in verwarring gebracht wordt en zijn legers zich tegen elkander keren: 'Het zwaard van de een zal tegen de ander zijn'.

Eenmaal rukten de Moabieten en Ammonieten (broedervolken!) op tegen Josafat, de koning van Juda. Deze stelde mannen op die de Here een lied zongen en Hem loofden. Toen zij zo jubelend voor het leger uittrokken 'liet de Heer de Ammonieten, de Moabieten en de lieden van het gebergte Séir, die tegen Juda waren opgerukt, uit hinderlagen overvallen, en zij werden verslagen. Daarop keerden de Ammonieten en de Moabieten zich tegen de bewoners van het gebergte van Séir, om hen met de ban te slaan en te verdelgen. Zodra zij met de bewoners van Séir hadden afgerekend, hielpen zij elkander in het verderf. Toen Juda gekomen was bij de wachttorens in de woestijn, keerden zij zich naar het krijgsvolk, en zie, het waren slechts lijken, ter aarde nedergefallen: niemand was ontkomen'(2Kron.20:22-24).

Jezus sprak: 'Ieder koninkrijk, dat tegen zichzelf verdeeld is, gaat ten onder, en geen stad of huis, tegen zichzelf verdeeld, zal standhouden. En indien de satan de satan uitdrijft, is hij tegen zichzelf verdeeld; hoe zal dan zijn koninkrijk kunnen standhouden?'

Maar waarom is aan het einde van het duizendjarige rijk de satan tegen zichzelf verdeeld? Het antwoord is duidelijk. Zijn volgelingen zijn in de strik des duivels gevallen en zo met die originele leugen doordrenkt, dat zij tot de boze zeggen: 'Wat heb jij meer dan wij? Wij behoeven geen bevelen van jou af te wachten. Je zult nu ook eens genoeg moeten nemen met een mindere positie'. Zij kunnen zich deze insubordinatie of weerspanningheid veroorloven, omdat de duivel geen macht, geen kracht en geen troon meer bezit.

Eeuwen lang hebben de machten de mens aangevallen en vormden zij het grote heer van knagers, kaalvreter en

verslinders waarover joël profeteerde. Nu verslinden zij elkaar en de zielen der mensen die met hen collaboreerden. Niets blijft er meer over dan een restant, 'hun worm die niet sterft'. Het rijk der duisternis valt in zijn eigen zwaard, in zijn eigen leugen, in de strik des duivels die als de grote 'dwarsdrijver' de van God gegeven ordeningen niet wilde erkennen, maar zich uitstreckte naar iets dat hem 'van boven niet gegeven was'.

Einde van 'de doortrekkenden'

Voordat het herstelde hemelse paradijs ons in al zijn schoonheid getoond wordt, beschrijft de Openbaring eerst nog de eindbestemming van de oude slang en van iedere wetteloze geest die met hem verbonden was. Duidelijk wordt wat de waarschuwing van God in het paradijs: 'Want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven', tenslotte inhoudt. Aan het einde van het duizendjarige rijk gebeurt opnieuw wat ook plaatsvond voor de aanvang van het vrederijk.

De duivel en zijn engelen die de mensen verleid hadden, worden gegrepen en nu niet naar de afgrond of het dodenrijk verwezen, maar 'in de poel van vuur en zwavel'geworpen. Opgemerkt wordt dat ook het beest uit de afgrond met de antichrist in wie het zich had géincorporeerd, zich daar bevindt. Ook de satan en zijn trawanten worden nu voor eeuwig machteloos gemaakt en nimmer zullen zij tot hun oude staat terugkeren. Zij zullen geen verderf meer brengen in Gods verlostte en herstelde schepping.

De poel des vuurs duidt op de eeuwige concentratie van de boze machten die tot verderf en ontbinding veroordeeld zijn. Zij waren altijd bezig geweest om de levens van

anderen te vernietigen, maar nu kunnen zij zich alleen maar tegen zichzelf keren en wordt aan hen bewaarheid: 'Ieder koninkrijk, dat tegen zichzelf verdeeld is, gaat ten onder' (Matth.12:25). De zwavel wijst op de boosheid en ongerechtigheid als wezen van de onreine geesten. Zwavel voedt het vuur zoals slechtheid de bron is van de existentie der demonen.

Bij de heilige engelen en de kinderen Gods is daarentegen de gerechtigheid en het leven het beginsel van hun wezen en bestaan.

Ezechiël noemt in beeldspraak dit geworpen worden in de poel des vuurs: 'begraven worden in het dal der doortrekkenden' (39:11). De duivel en zijn engelen zijn als briesende leeuwen doorgetrokken: zij waren eerst in de hemelse gewesten, werden op aarde geworpen en kwamen in de afgrond of in het dodenrijk. Daarna trokken zij weer rond over de gehele breedte der aarde en vonden hun einde in de poel des vuurs. Daar wordt hun weg verder geblokkeerd. 'Dat zal de weg versperren, aan wie erdoor wil trekken'.

De septuaginta spreekt erover dat de uitgang van de vallei, waar Gog en zijn menigte begraven worden, wordt afgesloten. Hun pijn blijft tot in alle eeuwig'ieden, dat wil zeggen dat zij nimmermeer tot activiteit in Gods schepping komen. Wij wijzen erop dat Ezechiël in hoofdstuk 39:12 schrijft, dat het huis Israëls het land of de aarde zal reinigen en daar een bepaalde tijd voor nodig heeft.

Na de gestelde termijn van zeven maanden - een door God bepaalde tijd - stellen zij nog een nauwkeurig onderzoek in of niet een van de boze machten is achtergebleven. Ook de laatste demon zal in het dal van Gogs menigte begraven

worden. Ook dan geschiedt niets automatisch, maar altijd weer wordt de gemeente, het Israël Gods, ingeschakeld.

Wij wijzen opnieuw op het belangrijke feit dat voor en na het duizendjarige rijk de duivel kan gegrepen worden. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat hij volgens Openbaring 13:2 'zijn kracht en zijn troon en grote macht' aan het beest dat uit de afgrond opkomt, afstaat. Wanneer dit beest met de antichrist bij Harmagedon strijdende tegen Christus en zijn gemeente, de nederlaag lijdt, worden zij beiden als eersten in de poel des vuurs geworpen.

De overste dezer wereld is dan zijn grote kracht en autoriteit voorgoed kwijt. Na het duizendjarige rijk kan hij alleen nog optreden als verleider, die door leugens zijn invloed tracht uit te breiden. Deze verleugening zal dan ook wel de oorzaak zijn dat grote scharen mensen opnieuw op een dwaalweg worden gebracht en zich door middel van spiritistische senaces in verbinding stellen met de doodsmachten en deze uit de afgrond doen opkomen teneinde met de satan een korte tijd op aarde te opereren. Na het duizendjarige rijk zijn immers alle boze machten in de afgrond opgesloten en slechts de mens is in staat hen daaruit langs spiritistische weg op te roepen.

Het is frapperend dat ook God de Vader aan zijn Zoon, de mens Jezus Christus, alle macht en gezag heeft overgedragen. Deze zal evenwel als hoofd van zijn gemeente in het hemelse Harmagedon de overwinning behalen op zijn vijanden. De dood is reeds door Hem overwonnen, want Jezus heeft de sleutels van dood en dodenrijk. Bij het laatste oordeel wordt de dood ook geworpen in de poel des vuurs. Dan wordt waarheid: 'De laatste vijand, die teniet gedaan wordt, is de dood' (1Cor.15:26 St. Vert.).

Alleen de Nieuwe Vertaling heeft 'onttroond', wat naar onze mening minder juist is uitgedrukt. Dit 'teniet' doen geschiedt dus in de poel des vuurs. Door zijn overwinningen is onze Heer in staat om na de zegepraal, na het herstel der schepping en na de vervulling van de behouden mens met de Geest Gods, Zichzelf te onderwerpen aan de Vader en daardoor alle macht en gezag terug te geven, 'opdat God zij alles in allen'.

Eeuwige scheiding

Bij de tweede opstanding komt het oordeel tot overwinning. Dan worden de goeden definitief van de kwaden gescheiden. 'De vervloekten' worden verwezen 'naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is'. Zij zullen dus hetzelfde lot ondergaan als de ongehoorzame geestenwereld (Matth.25:41). Dit oordeel treft dus de mensen die de duisternis liever hebben gehad dan het licht. Zij waren vrijwillig met de demonen verbonden.

Het kwade dat zij wilden, deden zij en het goede waarvan zij een afkeer hadden, deden zij niet. Zij oogsten dan hetgeen zij zaaiden. Er staat dat aarde en hemel vluchtten voor het aangezicht van Hem die op de grote witte troon gezeten was. Omdat zij gewillig met de duisternis verbonden waren, verwijderden zij zich altijd van het licht. Daar zij zich aan de leugengeesten vastklemden, distantieerden zij zich van de waarheid. Wanneer zij zich in de poel des vuurs storten, vergaat het hun als judas die naar 'zijn eigen plaats ging'.

Ook is het duidelijk dat bijvoorbeeld allen die in -het duizendjarige rijk zich lieten verleiden en tot opstand kwamen, in de poel des vuurs terechtkomen. Zij hadden immers in het vreedrijk de volle en zuivere evangelieprediking gehoord. Er was geen pressie van de boze om hen te beletten gedoopt te worden met de Heilige Geest. Zij hadden dus allen zonder uitzondering de onderscheiding der geesten kunnen verwerven. Voor hen geldt dus: 'Hoe zullen zij ontvlieden, indien zij op zo grote zaligheid geen acht nemen?' Wie nu het volle evangelie verwerpt, wie nu de leugen liever heeft dan de waarheid, zal later geen reden hebben zijn houding te wijzigen.

Velen kennen echter geen zuiver evangelie, omdat het hun nimmer gebracht werd. Zij geloofden immers hun leiders die hen op een dwaalweg brachten.

Daarom kon Petrus tot de Joden zeggen: 'En nu, broeders, ik weet, dat gij uit onkunde hebt gehandeld, gelijk ook uw oversten. . . Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht des Heren' (Hand.3:17-19). Tot de onwaarachtige geestelijke leiders sprak de Heer evenwel: 'Slangen, addereengebroid, hoe zult gij ontkomen aan het oordeel der hel?' (Matth.23:33). Zij lieten zich immers erop voorstaan God en zijn woord te kennen, maar handelden daar niet naar.

Eerste en tweede dood

De poel des vuurs betekent voor mens en engel: eeuwige destructie en eeuwige liquidatie. Daniël profeteerde over de tweede opstanding: 'Velen van hen die slapen in het stof der aarde, zullen ontwaken, dezen tot eeuwig leven en genen tot versmading, tot eeuwig afgrijzen' (Dan.12:2).

De poel des vuurs wordt ook 'de tweede dood' genoemd. In deze aanduiding vinden we een aanwijzing die ons een weinig doet verstaan van deze situatie. Bij de eerste dood zien we alleen een destructie van het lichaam: 'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren'. Het kan lang duren, maar tenslotte keert het lichaam weer terug tot de elementen der aarde waaruit het genomen was. De uitwendige mens die in de zichtbare wereld functioneert, is tijdelijk en vergaat na zijn sterven.

Indien de mens niet wedergeboren is, blijft zijn inwendige mens ook verder in de dood en het dodenrijk, een situatie die overeenkomt met gevangen zijn. Zo wordt na het duizendjarige rijk de duivel uit zijn gevangenis losgelaten. Hij was daar zoals iedere gevangene onmachtig, in bewaring, en niet in staat zijn boze werk te verrichten.

In het dodenrijk wordt de innerlijke mens niet verder beschadigd, maar hij is niet in staat te functioneren in de natuurlijke noch in de geestelijke wereld. Hij wordt daar bewaard tot het laatste oordeel. Na de tweede dood volgt de destructie van de geest. Zoals bij de eerste dood het lichaam volkomen ontlusterd wordt, zo berooft de poel des vuurs de geest van alle kracht, begaafdheid, macht en autoriteit. De poel des vuurs betekent de totale onttakeling van de geestenwereld die daarin geworpen wordt.

De eerste dood is de tijdelijke scheiding van het leven dat uit God is en de tweede dood is de definitieve separatie. Wat het graf is voor het lichaam, is de poel des vuurs voor ziel en geest. We merken op dat de eerste dood een situatie is, waarin de onwedergeborene verkeert. Hij is hier op aarde reeds dood door zijn overtredingen en zonden (Ef.2:1).

Wanneer hij sterft, verliest hij het natuurlijke leven en rest hem slechts voor geest en ziel het dodenrijk. De eerste opstanding is ook een toestand. Men heeft er immers 'deel aan'. De eerste opstanding begint bij de wedergeboorte en brengt de mens uit de dood in het leven. Daardoor heeft de tweede dood vanzelfsprekend geen macht over zulk een verlost.

Bij de tweede opstanding worden de woorden van Jezus vervuld: 'De ure komt, dat allen, die in de graven zijn (in het dodenrijk), naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel' (Joh.5:28).

De hel

In ons gewone spraakgebruik benadert het woordje 'hel' het meest de betekenis van de poel des vuurs. 'Hel' is afgeleid van het werkwoord 'helen', dat 'verbergen' betekent. Wij kennen deze betekenis nog uit het gezegde: de heler is zo goed als de steler. Een heler is iemand die gestolen goederen verbergt. 'Hel' betekent dus letterlijk de verborgen of onzienlijke plaats waar de doden zich bevinden, maar men denkt daarbij ook aan 'het onuitblusselijke vuur', 'de buitenste duisternis', 'de vurige oven', 'de rook van de pijniging', dus aan een eindeloze ontredderde toestand.

In Marcus 9:47,48 zegt onze Heer: 'En indien uw oog u tot zonde zou verleiden, ruk het uit. Het is beter, dat gij met één oog het Koninkrijk Gods binnengaat, dan dat gij met twee ogen in de hel geworpen wordt, waar hun worm niet

sterft en het vuur niet wordt uitgeblust'. Wie tot slogan heeft: lees wat er staat, geloof wat er staat en je zult ontvangen wat er staat, zal bemerken dat een letterlijke opvatting in de natuurlijke wereld tot een verschrikkelijke verminking van het lichaam zou leiden.

Voor hen die zo de bijbel willen opvatten, gelden de woorden van Paulus tot de stokbewaarder: 'Doe uzelf geen kwaad!' Wij behoeven geen oog uit te rukken of een hand af te kappen, want deze brengen ons niet tot zondigen, maar we moeten de machten weerstaan en de béinvloeding der demonen breken, die willen heersen door onreinheid en wetteloosheid (Rom. 6:19).

De bedoeling is evenwel dat wij om deze strijd te winnen, bepaalde natuurlijke begeerten moeten intomen en ons volkomen ervan distantieren. Zo zal een dronkaard zich het genot van een enkel glas sterke drank moeten ontzeggen, wil hij staande blijven. Een verlost roker zal geen enkele sigaret meer moeten aansteken.

Een kleptomaaan zal zich ook niet het minste meer wat een ander toebehoort, mogen toeëigenen. Wat tot zonde verleidt, moet worden uitgerukt en afgekapt worden, ook al gaat het ten koste van aards gerief en genot, want anders wordt zo'n kwaad de invalspoort die tot algehele zondeslavernij voert. Sprak Jezus niet: Vant wat baat het een mens, als hij de gehele wereld wint, maar zichzelf verliest of zelf schade lijdt?' (Luc. 9:25).

De aanwijzing in Marcus 9:47,48 is dus, bedoeld als leidraad bij onze strijd in de hemelse gewesten. Zo ook moeten wij het tweede gedeelte terugvoeren in de geestelijke wereld. Het woordje 'hel' is in de Nieuwe Vertaling steeds de weergave van 'gehenna' of 'geenna', de vergriekste vorm voor het Hebreeuwse 'Ge-Hinnom', dat is

'vallei van Hinnom'. Dit nauwe en diepe dal lag ten zuiden van Jeruzalem. De joden hadden daar hun kinderen aan het vuur prijsgegeven als offer aan de heidense God Moloch (2Kon.23:10).

In latere tijden diende dit dal als een soort vuilnisbelt, waar de afval die Jeruzalem verontreinigen zou, werd gestort. Zo werd het dal van Hinnom vanwege de altijd brandende vuilnishopen beeld van 'de plaats' van eeuwige straf.

Ook Jezus en de apostelen gebruikten deze vergelijking om het onuitblusbare vuur in de geestelijke wereld aan te duiden. De passages waarin het woord 'gehenna' gebruikt wordt, tonen duidelijk aan dat dit populaire woord hetzelfde begrip uitdrukte als ons woord hel. Door Jezus werd het gebruikt om een eeuwige verlorenheid en wanhoop aan te duiden.

In de poel des vuurs sterft 'hun worm' niet. Dit beeld duidt er niet op dat zoals in het dal Hinnom de lijken van misdadigers door wormen zouden worden aangetast, zo ook de mens in de hel door wormen zou worden belaagd, maar dan door wormen die niet sterven. Dan had er moeten staan 'de wormen', zoals ook later Herodes werd opgegeten 'door wormen' en niet door 'zijn worm'. Het gaat hier evenwel om de ontluisterde menselijke geest, die vergeleken kan worden met een worm. Zo vergeleek de 'vrome' geest die door Bildad sprak 'de sterveling met een made en het menskind met een worm' (job 25:6).

David tekende het lijden en de onwaardigheid van de Messias met de uitroep: 'Maar ik ben een worm en geen man' (Ps. 22:7). Het onuitblusselijke vuur laat geen enkel aanzien en geen enkele grootheid over. Iedere eigenschap die nog enigszins doet denken aan de verhevenheid en

kracht van een vorige staat, wordt dan weggenomen. Hun worm blijft over, dat is het verschrompelde, het naakte, het ofitledigde, het restant, zoals in het laatste vers van jesaja gezegd wordt: 'Want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitdoven, en zij zullen voor al wat leeft een afgrijzen wezen'.

Wanneer in Openbaring 20:10 staat, dat de pijniging in de poel des vuurs duurt tot in alle eeuwigheden of letterlijk tot in de eeuwen der eeuwen, zoals ook de Canisiusvertaling luidt, wijst dit wel op een eindeloosheid.

Immers in Hebrreeën 1:8 wordt deze zelfde uitdrukking gebruikt voor de tijdsduur van de heerschappij en heerlijkheid van Gods Zoon, als er staat: 'Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid'. Wij kunnen ons geen voorstelling maken van de inhoud van de woorden 2 tot in de eeuwen der eeuwen'. Jezus sprak in Mattheüs 25:46 tegelijkertijd over 'de eeuwige straf' en 'het eeuwige leven'. De uitdrukking 'hun worm sterft niet' en 'het vuur wordt niet uitgeblust' wijst op tijdloze duur, die uitgaat boven de begrenzing van het aardse denken.

De populaire gedachte dat een mens bij zijn sterven - in gedachten van velen reeds van eeuwigheid vastgelegd - rechtstreeks óf naar de hel, óf naar de hemel gaat, vindt in de Schrift geen steun. Deze fel gekleurde voorstelling is een gevolg van gebrek aan inzicht in de geestelijke wereld. De onwedergeboren mens blijft bij zijn sterven geestelijk in het dodenrijk, een plaats van bewaring, en verblijft in deze toestand tot het tijdstip van de tweede opstanding. Dan wordt hij geoordeeld naar zijn werken.

Heeft hij de duisternis liever gehad dan het licht en het evangelie van Jezus Christus verworpen, dan komt hij in

de poel des vuurs. Heeft hij het goede gedaan en staat hij in het boek des levens, dan komt hij op de nieuwe aarde.

De wedergeboren mens verkeert bij zijn ontslapen in het nieuwe Jeruzalem, eventueel in de tempel Gods. Hij wacht op het ogenblik om ingeschakeld te worden bij het herstel van de schepping. Zij die tot de tempel behoren, worden gebruikt in het duizendjarige rijk en op de nieuwe aarde. Zij die alleen tot het nieuwe Jeruzalem behoren, worden enkel gebruikt om de nieuwe aarde tot haar volheid te brengen.

VII

HET HERSTEL VOLTOOID

Het proces van herstel

Het staat voor vele christenen vast dat zeker 99,99 procent van de mensheid voor eeuwig verloren is, dat wil zeggen dat zij haar eindbestemming vindt in de poel des vuurs. Deze stelt men zich dan liefst nog voor als de brandende oven, waarin de drie vrienden van Daniël werden geworpen. Hiermee getuigt men dan dat er niet veel van Gods schepping terecht komt en dat deze massaal aan het verderf wordt overgegeven. Ook zou dan het werk van Jezus Christus, hoe goed bedoeld en hoe heerlijk dit ook moge zijn, maar een beperkt resultaat opleveren.

Toen de Schepper aan het einde van de zesde dag concludeerde dat zijn maaksel 'zeer goed' was, hield dat ook in dat het wel in staat was een stoot te verdragen. Wanneer een baby in de wieg ligt, treft het ons altijd weer hoe goed en gaaf zo'n kind eruitziet en het uiterlijke is een weerspiegeling van het innerlijke. Niemand die bij zo'n wieg staat, denkt er dan aan dat de gave huid nog wel eens zwaar gewond kan worden door een scherp voorwerp.

Toch weten we dat in zo'n pasgeborene ook reeds een herstelbaarheid is ingeschapen. Wanneer het kind bij het opgroeien zich verwondt of een infectie oploopt, treedt dadelijk het afweer- en het herstelmechanisme in werking. Het bloed stolt en er komt een bedekking op de wond die na verloop van tijd heelt. De infecterende bacillen en virussen worden aangepakt en het lichaam gaat antistoffen afscheiden.

Zo was in het plan van God met zijn levende schepping ook de herstelmogelijkheid gecalculeerd. In zijn oorspronkelijke gedachte was reeds het Lam opgenomen 'dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld'. In Jezus Christus heeft de schepping het grote afweer mechanisme tegen alle wetteloosheid ontvangen en de mogelijkheid van herstel. Hij is het 'die alle dingen draagt door het woord zijner kracht'.

In deze bedéling is onze Heer bezig zijn gemeente tot volmaaktheid te brengen, opdat zij medearbeider Gods kan zijn in de regeneratie van de schepping. Daarom belijden wij met de apostel: 'Niet, dat ik het reeds zou verkregen hebben of reeds volmaakt zou zijn, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, omdat ik door Christus Jezus gegrepen ben' (Filip.3:12).

Als 'hielbijter' kan de boze dit herstelproces lang tegenwerken en ons het lopen over de hoge weg bemoeilijken, maar toch niet verhinderen. Hij zal tenslotte het onderspit delven en de kop van de slang zal vermorzeld worden.

De vernieuwing is sterker dan de destructie, want het licht verdrijft de duisternis. Ons tijdperk eindigt met de beslissende strijd in de hemelse gewesten, die de bijbel uitbeeldt onder de naam: slag van Harmágedon. Onze Heer met zijn gemeente zuivert dan de hemelse gewesten van iedere boze geest. Dan zal ook blijken dat alle dingen hebben meegewerkt ten goede, want de heilsarmee, die niet worstelde tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis zal zich dan als een schare van overwinnaars, als een koninklijk priesterdom, manifesteren.

Zij alleen is het instrument waardoor de Schepper het gelaat van het aardrijk vernieuwt en de zuchtende schepping herstelt. Daarom moet in ons tijdperk het evangelie van het Koninkrijk worden gepredikt, opdat 'verlossers de berg Sion zullen bestijgen'. Het gaat er nu niet alleen om dat de wereld beëvangelseerd wordt, zodat velen weten dat Jezus de verzoener der zonden is, maar dat er een gemeente tevoorschijn komt, die voor haar Heer geplaatst, 'stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks is'. Met haar kan Hij dan in de volgende perioden verder gaan om een schepping te genezen, tot haar glorie terug te brengen en te voltooien.

In het duizendjarige rijk wordt de overweldigde mensheid door de gemeente bevrijd en wordt de aarde door haar herschapen tot een hof van Eden. De mededelingen over deze aeon eindigen met de vaststelling van de hiërarchische verhoudingen. Er is een 'legerplaats der heiligen' en een 'geliefde stad'. De eerste groep vormt voor eeuwig de schare van overwinnaars, 'de heerscharen die in de hemel zijn'. Zij volgen te allen tijde Hem die op het witte paard is gezeten en die genoemd wordt: 'Getrouw en Waarachtig'.

'De geliefde stad' wordt gevormd door allen die opgetekend zijn in het boek des levens van het Lam en die vervuld zijn met de Geest van God. Deze stad wordt verlicht door de heerlijkheid Gods, dat is de Heilige Geest, en haar lamp, de drager van dit licht, is het Lam met zijn gemeente, want daarmee is Christus als hoofd onafscheidelijk verbonden. Zij vestigt dus met Hem in hemel en op aarde uiteindelijk het Koninkrijk Gods.

Daarna breekt de derde fase aan. Deze betreft de volken die op de vernieuwde aarde zullen wandelen. Ook voor hen klinkt nog altijd de stem van Hem die op de troon zit: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw'. Hij zegt niet: 'Ik maak nieuwe dingen', maar Hij herstelt, vernieuwt en voltooit zijn scheppingswerk. De vernieuwde aarde met haar bewoners vormt dan het eindstadium van 'de tijden van de wederoprichting aller dingen, waarvan God gesproken heeft bij monde van zijn heilige profeten, van oudsher' (Hand.3:21).

Deze derde categorie die dan de aandacht vraagt, is de grote schare, die bij de laatste opstanding vrijkomt uit het dodenrijk. Ook daar lezen we van een boek des levens waarin vele namen zijn geschreven. Ook onder deze bewaarden zal niemand verloren gaan, die eenmaal gehongerd en gedorst heeft naar de gerechtigheid. Wij willen nu trachten uiteen te zetten wat de oorzaak is, dat zij die zich in het dodenrijk bevinden, in de dag van de laatste opstanding voorgoed uiteen zullen gaan. Zij zullen ontwaken tot eeuwig leven of tot versmading, tot eeuwig afgrijzen (Dan.12:2). Wij spreken dan in verband met dit eeuwig wel of wee, over:

De beslissende factor

Hoe komt een mens in het dodenrijk? De schrift zegt dat de ziel die zondigt, zal sterven, dit wil zeggen dat zo iemand naar de innerlijke mens onder het regiem van de dood en de doodsmachten komt. Hij kan dan biologisch nog wel leven, maar hij is dood in zonden en misdaden. Hij is dus verstoken van de gemeenschap met God en kan zich niet ontwikkelen tot een waar geestelijk mens.

Zolang zijn lichaam nog existeert, kan hij zich in de zichtbare wereld op zijn best handhaven als natuurlijk mens, maar door de verleiding en pressie van de ziekte- en zondemachten wordt ook het natuurlijke leven afgeremd en beschadigd. Wanneer dan zijn sterfelijk lichaam wordt afgebroken door de werking van de ziekte- en de doodsmachten of door geesten van geweld, blijft de innerlijke mens waar deze is, namelijk in het dodenrijk.

Dit laatste niet voor te stellen als een plaats, maar een situatie waar de inwendige mens omgeven is door de doodsmachten, die altijd iedere verdere positieve of negatieve ontwikkeling beletten. De tijd van het werken van de mens is dan afgelopen en bewaakt door zijn cipiers, wacht hij op de dag der opstanding.

Als tegenstelling merken wij op dat degenen die Jezus hebben aangenomen en die wedergeboren zijn, uit deze doodssituatie of uit de macht der duisternis getrokken zijn en overgeplaatst zijn in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde. Zij leven op aarde naar de innerlijke mens in de geestelijke wereld, maar wat hun lichaam betreft, zijn ze nog in den vreemde, dit wil zeggen onder het regiem van de dood en zijn trawanten. Zij zijn dus onderworpen aan de sterfelijkheid en kunnen nog ziek en beschadigd worden. Dit duurt dan totdat de gemeente haar onberispelijkheid ook naar het lichaam ontvangt, want dit wordt dan in een punt des tijds veranderd bij de wederkomst des Heren. Wanneer nu evenwel een christen sterft, dit wil zeggen zijn tent aflegt, blijft zijn innerlijke mens in het nieuwe Jeruzalem. Hij ziet de dood niet!

In Romeinen 5:14 lezen we, dat de dood als koning heeft geheerst van Adam tot Mozes, ook over hen die niet gezondigd hadden op een gelijke wijze als Adam overtrad.

Er waren dus die niet hadden gezondigd, maar die zich toch onder de heerschappij van de dood bevonden. Als groep hiervan noemen we de kleine kinderen, die nog geen onderscheid kunnen maken tussen hun linker- en rechterhand, maar waarop wel de doodsmachten beslag leggen en die zelfs op jeugdige leeftijd sterven.

We denken ook aan imbecielen, idioten, aan bepaalde geestelijk gehandicapten, aan de zuchtende schepping die ook geen mogelijkheid bezit om te kunnen kiezen tussen goed en kwaad. Omdat zij dan ook niet in staat zijn het evangelie van het Koninkrijk der hemelen aan te grijpen en vernieuwing van denken of wedergeboorte te beleven, zijn ze niet overgezet in het rijk Gods. Hun leven speelt zich geheel af op aarde, waar de dood heerschappij voert. Deze omringt hen als een mist die het uitzicht naarboven belet. Bij het sterven blijven zij dan ook bij gebrek aan verdere ontwikkeling in het rijk van de dood.

In het dodenrijk bevindt zich dus de gehele rijke schakering van onwedergeboren mensen. Er is onder hen veel onderscheid. Allereerst denken we aan de rechtvaardige mensen die de stem van hun geweten tijdens hun leven op aarde hadden gevolgd, die dus handelden naar de ingeschapen wetten van God. Hun gerechtigheid was verbonden met het doen van het goede op de aarde.

Hoge ouderdom en een lang leven waren dus voor hen een grote zegen, want zij konden daarin hun gerechtigheid vermeerderen. Zij kenden evenwel het evangelie van Jezus Christus niet en hielden zich ook niet bezig met de onzienlijke wereld. Ze waren geen geestelijke mensen en kwamen overeen met vele rechtvaardigen in het oude verbond, wier wetten en ceremoniën behoorden tot 'de bediening des doods', dit wil zeggen dat zij alleen van

kracht waren onder de heerschappij van de dood en dat de verlossende bediening des Geestes nog onbekend was.

Het plafond van hun gerechtigheid lag in de zichtbare wereld. Bij hun sterven konden hun werken hen niet navolgen, want in de hemelse gewesten hadden ze nimmer gearbeid. Slechts hun namen staan opgetekend in het boek des levens. Voor hen geldt: 'Ter plaatse waar de boom valt, blijft hij liggen'. Ook zij worden dus niet verder beschadigd, maar groeien geestelijk ook niet verder uit. Zij rusten van hun aardse werken en gaan hun bestemming tegen aan het einde der dagen (Dan.12:13).

We willen nu eerst opmerken -dat het dodenrijk niet bestemd is voor de duivel en zijn engelen. Dezen hebben immers de zienlijke schepping als domein om hun activiteiten te ontplooiën. De duivel is de overste dézer wereld. Daar gaan de onreine geesten rond om te stelen, te verslinden en te doden. In het dodenrijk kunnen zij geen nieuwe slachtoffers maken of degenen met wie ze verbonden zijn tot nieuwe wetteloze daden aanzetten. De gestorvenen zijn immers onttrokken aan déze wereld.

De demonen hebben in het dodenrijk geen enkele opdracht meer. Daarom zijn ze bang om daarin geworpen te worden, want daar worden hun activiteiten ook lam gelegd. Dit ervaren zij als pijn. Daarom verzochten ze Jezus om hen niet naar de afgrond of het dodenrijk te zenden en hen zodoende te pijnigen voor de tijd (Matth.8:29 en Luc.8:31).

Wanneer een boze geest, of vóór het duizendjarige rijk de satan zelf in de afgrond komt, kan dit dus geschieden doordat hij erin wordt geworpen. Zo is het mogelijk dat een kind van God die gedoopt is met de Heilige Geest een boze macht uit een overweldigd mens drijft en die demon

dan door de heilige engelen in de afgrond wordt geworpen op verzoek of bevel van zo'n christen, die handelt naar de opdracht van zijn Meester: 'Boze geesten zullen zij uitdrijven' (Marc.16:17).

De machteloos gemaakte geesten zijn dus werkeloos in de eerste dood en. vandaar gaan ze bij het laatste oordeel naar de tweede dood, de poel des vuurs, die wel voor de duivel en zijn engelen bereid is.

Hoe vergaat het nu de mens die als zondaar op aarde heeft geleefd? De bijbel leert ons dat iedere zonde voortkomt door gemeenschap met boze geesten. In Jacobus 1:8 staat, dat bij de verzoeking de mens vanbuitenaf verleid wordt: de begeerte wordt bevrucht en baart de zonde. Wanneer deze dan volgroeid is, uitgegroeid tot een daad, brengt ze de dood voort.

Bij bevruchting is sprake van een partner of van een verwekker. De boze geest infiltreert de mens en brengt zijn wetteloze gedachten in hem. Jezus sprak tot de joden dat zij in de geestelijke wereld de duivel tot vader hadden (Joh. 8:44). Deze was dus de verwekker van hun zonden. Nooit komt het kwaad alleen uit de mens voort.

Wanneer hij van de boze verlost is, houdt hij op met het bedrijven van ongerechtigheid.

In 1 Johannes 3:8 staat: 'Wie de zonde doet, is uit de duivel, want de duivel zondigt van den beginne'. Nu schiep God in den beginne de hemel en de aarde, dat is de onzienlijke en de zienlijke wereld. In het begin waren deze beide goed, want God kon rusten van al het werk dat. Hij tot stand had gebracht. De apostel bedoelt evenwel dat de boze altijd het begin is van het.kwaad. Hij is er de oorzaak van. Johannes voegt er dan aan toe: 'Hiertoe is de Zoon

van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou'.

Jezus verbrak geen werken van de mens, maar Hij dreef boze geesten uit en hierdoor scheidde Hij de duivel van het instrument, door wie de slechtheid in de zichtbare wereld wordt gebracht. Jezus kon alleen de werken des duivels verbreken door de contacten los te maken die deze met de mens had. Zijn volgelingen kregen daarom ook de opdracht boze geesten uit te drijven en ze te weerstaan, zodat de gemeenschap niet alleen verbroken was, maar ook bleef.

Wij stellen nu, dat de mens verloren gaat door zijn verbondenheid met boze geesten en dat hij behouden wordt wanneer deze banden verbroken zijn. De boze geesten komen door middel van de mens in de eerste dood, wat hun bestemming niet is, en de mens komt vanwege zijn verbinding met de onreine geesten in de tweede dood, hoewel deze niet gemaakt is voor de mens, maar voor de duivel en zijn engelen. In felle tegenstelling hiermee kan de bevrijde en natuurlijke mens zijn hoogste bestemming als geestelijk wezen bereiken, wanneer zijn geest verbonden wordt met de Heilige Geest.

De onoverkomelijke kloof

Vóór het jaar 1940 hadden we in Nederland met het Duitse nationaal socialisme van Hitler slechts weinig te maken. Dat er vreselijke dingen gebeurden, wisten we uit vage berichten, maar hoe erg het was, ondervonden we, toen de Duitsers ons land binnenvielen. Toen werd ons volk door hen overmeesterd en waren wij menigmaal verplicht voor de bezetters te werken.

Zelf ontkwamen wij ternauwernood de dood, nadat wij door een SS-er waren gearresteerd, maar door een wonderlijke bestiering van onze Heer konden ontkomen. Hoewel wij dus de Duitsers als vijanden beschouwden, hebben we toch enkele malen voor hen moeten graven en spitten. Toen we hiermee bezig waren, konden we het met de apostel zeggen: 'Wat ik niet wens, doe ik, maar wat ik wens, doe ik niet. Wie zal mij verlossen?' Daarom zagen wij hartstochtelijk uit naar het uur der bevrijding en naar de tijd dat wij van onze verdrukkers zouden zijn verlost.

Toch waren er ook Nederlanders die de Duitsers met gejuich binnenhaalden. Zij gehoorzaamden hen blindelings en werkten maar al te gaarne voor de vijand. Toen dan ook later de bevrijders kwamen, weken zij ijlings met de bezetters, uit naar het oosten, terwijl wij de vlag uitstaken, omdat we weer onszelf konden zijn.

Deze gebeurtenissen uit de tweede wereldoorlog zijn een duidelijke illustratie van twee soorten mensen die zondigen. Er zijn namelijk velen die door het rijk der duisternis, als bezettende macht, tot gehoorzaamheid worden gedwongen, terwijl anderen vrijwillig zich onderwerpen. Wanneer de apostel Paulus zijn levensgeschiedenis van vóór zijn bekering beschrijft, wijst hij erop, dat ook hij eenmaal overweldigd was door een bezettende macht, die hem dwong dingen te doen, die hij niet wilde. Hij rekende zichzelf een 'krijgsgevangene van de wet der zonde'.

Hij concludeerde dan ook in Romeinen 7:20 terecht: 'Indien ik nu datgene doe, wat ik niet wens, dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont'. Onomwonden gaf de apostel de boze de schuld. De demonen dwongen hem dingen te doen, die hij beslist niet

wilde. Bij zijn getuigenis horen wij in onze tijd al zeggen: 'Paulus, het is maar gemakkelijk om de duivel van alles de schuld te geven. Neen, dat doe jezelf en je moet je niet zo lichtvaardig van je verantwoordelijkheid afmaken'.

Maar is het wel zo dat de mens, die de demonen de schuld geeft, het zo gemakkelijk heeft? Neen, want vanuit zijn ellendige situatie roept hij het uit: 'Wie zal mij verlossen?' Wie zal mij bevrijden van de bezettende macht, want ik ga eronderdoor. Wanneer dit soort mensen het evangelie van Jezus Christus niet hoort, zijn ze ook nooit in staat zich te laten bevrijden, ook al behoren ze misschien tot een gerenommeerde kerk of een fundamentalistische denominatie. Dan bereiken ze nimmer het doel, waartoe ze geroepen zijn. Tot hen kan nooit gezegd worden: 'Gij zijt sterk en het woord Gods blijft in u en gij hebt de boze overwonnen' (1Joh.2:14).

Wat gebeurt er nu bij het sterven van mensen die wel het goede willen, maar die door machten gedwongen, dingen doen die ze niet willen? Voor hun heengaan verlaten de machten het zinkende schip. Dezen willen immers niet naar het dodenrijk, want daar zijn ze bang voor. Ze laten dan de overweldigde los en deze komt tot rust. Menigeen zegt dan: 'Hij ontvangt stervensgenade'. Het gelaat ontspant zich en hij voelt zich bevrijd van een zware innerlijke druk. Velen kunnen vanuit hun ervaring getuigen, dat zij dit menigmaal meemaakten bij stervende familieleden, kennissen en vrienden.

Deze ontspanning is dan ook vaak een voorteken dat het einde nadert. Het is geen wonder dat men aan het graf van een bekend christendichter van de vorige eeuw, zong: 't Hijgend hert der jacht ontkomen'. Deze psalm behoeft men

beslist niet te zingen bij het graf van een gelovige, die in zijn leven reeds overwinnaar was.

Hetzelfde verschijnsel wordt ook waargenomen bij hen, die Jezus niet kenden, maar die hun leven lang het goede zochten en deden, voorzover zij konden, terwijl ze op sommige sectoren in de greep van de overweldiger waren. Allen die bij het sterven niet in staat zijn in de stad Gods geestelijk te functioneren, maar die toch hongerden en dorstten naar de gerechtigheid, die soms armen van geest waren, komen in het dodenrijk zonder hun vijanden. Zij komen in de lichtzijde van de hades, waar geen demonen worden gevonden. Daar wachten zij tot de dag van de grote opstanding. Door de barmhartigheid die ze bewezen hadden, bleek, dat nog iets van het ingeschapen beeld van God in hen was bewaard gebleven.

Geheel anders is het lot van hen die bewust met de vijand heulden, die hem vrijwillig dienden, die de duisternis liever hadden dan het licht. Jezus sprak tot de inwoners van Jeruzalem, dat zij niet gewild hadden en hun leidlieden noemde Hij huichelaars. Ze hadden zich met de bezettende macht géïdentificeerd. Zij waren bewust ongehoorzaam tegen de ingeschapen wet van God. Ze waren onbarmhartig, want ze aten de huizen der weduwen op onder de schijn van lang te bidden. Zij beroemden zich op Mozes, maar deze zou hen veroordelen.

Merk op dat Jezus niet voor hén was gekomen. Hij ging immers naar 'de verloren schapen' en trok rond 'weldoende en genezende allen, die door de duivel overweldigd waren'. Van de leidlieden en de onwilligen kon evenwel gezegd worden: 'Wee hun die de ongerechtigheid tot zich trekken met koorden van valsheid en de zonde als een wagentouw' (Jes.5:18). Zij riepen dan ook nimmer van

harte uit: 'O God, wees mij zondaar, genadig', omdat zij geen behoefte hadden aan verlossing en bevrijding.

Wanneer dit soort ongehoorzamen sterft, willen de machten ook hen natuurlijk verlaten, maar zij laten de demonen niet vertrekken. Zij hebben zich immers nauw met hen verbonden en zijn wezenseen met hen geworden. Dit kan dan op een sterfbed een zware strijd geven. Zo zijn er mensen die vloekend en scheldend heengaan. Hun getier is dan afkomstig van de demonen, die tegen hun wil meegesleurd worden naar de afgrond. Zo komen de zondaars en allen die het kwade liefgehad hebben, met de hun begeleidende geesten terecht in de duistere zijde van het dodenrijk.

Zo was daar de rijke man 'onder pijnigingen' van de vergezellende machten. Hij had immers niet geluisterd naar de ingeschapen wet van God, die zegt dat men barmhartig moet zijn voor de naaste. Hij had de hongerige niet gespijzigd en de dorstige niet te drinken gegeven, de zwakke niet geholpen en de zieke niet vertroost. Hij had dus nagelaten wat vele natuurlijke mensen zoals de barmhartige Samaritaan, wel doen. Natuurlijk kan het onder christenen niet voorkomen dat iemand de machten bij zijn sterven vasthoudt, want een mens die de duisternis liever heeft dan het licht, kan nooit een christen zijn.

In het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus is sprake van een onoverkomelijke kloof. Er is dus geen overgang meer mogelijk. Deze toestand blijft ongewijzigd tot het laatste oordeel. Tot hen die zelfs in het dodenrijk met de demonen verbonden zijn, klinkt het vanaf de grote witte troon: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is' (Matth.25:41).

Hoewel de mens niet bestemd is voor de poel des vuurs of de tweede dood, worden deze vervloekten wel daarheen verwezen. God had de mens nimmer vervloekt, maar alleen gezegd, dat de aarde om zijnentwil was prijsgegeven aan de machten van de overste van deze wereld. Vervloekten zijn zij, die het kwade liefhebben, die weigeren de boze geesten los te laten, die zich vrijwillig beschikbaar stellen voor de satan en zijn koninkrijk.

Wanneer de duivel en zijn engelen hun bestemming bereiken, dus in de poel des vuurs komen, zullen de met hen verbonden mensen uit het dodenrijk meegaan, zoals de N.S.B.-ers aan het einde van de oorlog met de Duitsers tezamen wegluchtten voor de legers, die bevrijding brachten. Er zijn evenwel nog velen in het dodenrijk wier namen geschreven zijn 'in het boek des levens', maar 'wanneer iemand niet bevonden werd geschreven te zijn in het boek des levens, werd hij geworpen in de poel des vuurs' (Openb.20:15).

In het dodenrijk vindt men dus zondaars tot de tweede dood en zondaars niet tot de tweede dood. De laatsten hadden op deze aarde door gebed ook bevrijd kunnen worden, maar van de eerste groep zegt de apostel. 'Er bestaat zonde tot de dood: daarvoor zeg ik niet, dat hij moet vragen' (1Joh.5:16).

Tenslotte merken wij op dat nooit een boze geest of een mens die in de tweede dood terechtkomt, kan gered worden. Er bestaat geen algehele verzoening, want Jezus is wel in de eerste dood geweest, maar nimmer in de poel des vuurs. Hij heeft wel de sleutels van dood en dodenrijk, maar niet die van de tweede dood. Hij heeft wel zijn overwinning geproclameerd in de hades en een belofte nagelaten voor allen, die tijdens hun leven 'overweldigd'

waren door de duivel. De tweede dood is echter de buitenste duisternis waaruit geen terugkeer mogelijk is.

Zij die in het boek des levens geschreven zijn, komen na het laatste oordeel op de nieuwe aarde. Dan wordt ook voor hen waarheid, dat de dood niet meer zal zijn, noch rouw, noch geklag, noch moeite, want de eerste dingen zijn dan voorbijgegaan. Op de nieuwe aarde wordt aan hen bewaarheid: 'Ik zal de dorstige geven uit de bron van het water des levens, om niet'.

De volken op de nieuwe aarde

Wat na de tweede en algemene opstanding der doden gebeurt, beschrijft johannes in een tweetal beelden. Hij tekent ons allereerst de voltooiing van de stad Gods en daarna beschrijft hij ons de nieuwe hof van Eden, waarvan het eerste paradijs slechts een schaduw was. In geestvervoering aanschouwt de apostel de tweede hemel en de tweede aarde en ziet hoe de tent van God, het nieuwe Jeruzalem, neerdaalt uit de onzienlijke wereld naar de aarde. De volken die zich daar bevinden, ontvangen de belofte, dat alle tranen van de ogen worden gewist, dat de dood er niet meer zal zijn, noch rouw, noch gewezen, noch smart.

Voor wie zijn die 'goede en troostrijke woorden', die met een machtige stem vanuit de troon van God gesproken worden? Wie zijn zij die deel hebben aan deze laatste fase van het herstel aller dingen? Het antwoord luidt: het gaat over allen die geschreven zijn in het boek des levens, over hen die door de zee, de dood en het dodenrijk waren teruggegeven. De hades moest degenen die zij bewaard had uit alle natiën en tongen, vrijlaten, omdat Jezus de

machtige is die zeggen kan: 'Ik heb de sleutels van dood en dodenrijk'.

Eindelijk werden de deuren van de kerker voorgoed open geworpen, omdat nu voldoende herstellende bressen aanwezig zijn om ook de laatste opdracht te vervullen.

In onze bedéling komt de gemeente tot haar volkomenheid en worden de zonen Gods geopenbaard. Dan volgt het duizendjarige rijk waarin de op aarde levend en zuchtende schepping deel krijgt aan de bevrijdende kracht en de regeneratie van het eeuwige evangelie. Ook de gestorven rechtvaardigen van het oude verbond, die zich in het nieuwe Jeruzalem bevinden, krijgen deel aan de vervulling met de Heilige Geest, zoals gezegd werd: 'Ook dezen allen, hoewel door het geloof een getuigenis aan hen gegeven is, hebben het beloofde niet verkregen, daar God iets beters met ons voor had, zodat zij niet zonder ons tot de volmaaktheid konden komen' (Hebr.11:39,40).

Wanneer deze ontwikkeling voltooid is en hemel en aarde gereinigd zijn, daalt de heilige stad uit de hemel op de aarde en zij is dan met de luister van Gods heerlijkheid vervuld (Openb.21:11).

De laatste categorie van volken die binnen de poorten van het nieuwe Jeruzalem moet gebracht worden, zijn dus zij die uit de doden zijn opgestaan. Dit zijn allen mensen die het evangelie van Jezus Christus niet hebben gekend. Op aarde leefden zij meer of minder naar de ingeschapen wet van God, zoals Paulus van sommige heidenen schreef dat zij wel de wet Gods niet hebben, maar toch van nature dingen doen die de wet gebiedt. Hun gedachten klagen hen beurtelings aan of pleiten hen vrij op de dag, dat God de verborgen daden der mensen oordeelt naar het evangelie

van Jezus Christus dat door de apostel werd gepredikt (Rom.2:14-16).

Zo is een van de eigenschappen die God speciaal in en door de mens heeft willen openbaren, zijn goedertierenheid. Heilige engelen noch duivelen hebben van genoemde karaktertrek van God ondervinding, maar deze moet wél in het beeld Gods, de mens aanwezig zijn. Bij het laatste oordeel wordt deze eigenschap als toetssteen gebruikt, omdat zij tevens het bewijs is van de aanwezigheid van liefde ten opzichte van God en van de naaste, dat is dus de eis der wet. In de eerste bergrede sprak de Heer: 'Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden'.

Barmhartigheid is een eigenschap die bij God overvloedig gevonden wordt, want Hij is vol ontferming en mededogen. Verschillende malen wordt ook meegedeeld, dat de mens Jezus 'met innerlijke ontferming bewogen was'. Gods goedertierenheid blijkt ook hieruit, dat onze hemelse Vader wil dat allen behouden worden en dat niemand verloren gaat. Bij de laatste opstanding geldt dan: 'Want onbarmhartig zal het oordeel zijn over hem, die geen barmhartigheid bewezen heeft; barmhartigheid echter roemt tegen het oordeel' (Jac.2:13).

Die wel barmhartig geweest zijn, zullen in het oordeel evenwel tot de Heer zeggen: 'Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien en hebben U gehuisvest, of naakt, en hebben U gekleed? Wanneer hebben ' wij U ziek gezien of in de gevangenis gezien en zijn tot U gekomen? En de Koning zal hun antwoorden en zeggen: Voor waar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan' (Matth.25:38-40).

Mensen, in wie het beeld van God niet geheel verloren gegaan is, functioneren nog mee in Gods gedachten, omdat zij luisteren naar zijn ingeschapen wet. In het oordeel kan hun geweten meegetuigen, omdat het niet met een brandijzer was toegeschroeid. Zij hadden meer willen doen, maar hun geestkracht was ontoereikend en zij wisten dat deze arm was. Zij deden evenwel wat ze konden. Zij waren barmhartig en beoogden hetzelfde doel als God, namelijk het behoud. Wij zien ook dat onze Heer Zich met het menselijke geslacht identificeert, niet alleen met de groten, maar ook met de geringsten onder de mensen. Hij getuigt dat de liefde die aan zijn broeders, groot of klein, bewezen is, Hem ten goede kwam.

God geeft zijn schepping niet prijs. Zelfs het geringste en het minste van de zuchtende schepping zal zijn eindeloze ontferming ervaren. Het doet ons denken aan de lijdende job. Hoe werd deze rechtvaardige niet gekweld door de satan, die hem alles ontroofde. Maar 'uit het einde, dat de Here deed volgen, zien we, dat de Here rijk is aan barmhartigheid en ontferming' (Jac.5:11).

Ook bij het laatste oordeel merken wij hetzelfde op. Wij denken hierbij aan het lijden van hen die hun leven lang overweldigd waren door de duivel: aan de geestelijk gestoorden, aan de imbecielen, aan de idioten, aan de achterlijken, aan allen die naar ziel of geest geknecht werden en beschadigd waren. Zij waren niet in staat het evangelie van het Koninkrijk der hemelen in zich op te nemen. Ook was de gemeente door de eeuwen heen niet volkomen toegerust en capabel om hen te bevrijden en te genezen. Het verlossende evangelie van Jezus Christus werd niet gepredikt en dus ook niet gerealiseerd.

Welke verwachting heeft de gemiddelde christen aangaande de toekomst van het jong gestorven kind? Wat is de eeuwige bestemming van het leven dat vermoord werd in de moederschoot? De ongeboren vrucht zal niet voor eeuwig ondergaan met hen, die het verwerpelijk achten God te erkennen en die onnatuurlijke dingen doen, omdat zij overgegeven zijn aan een verwerpelijk denken. God is een goede God en Hij zal redden wat er te redden valt.

De overweldigden van de duivel zullen niet voor eeuwig ondergaan, want zij hebben hun vernederingen zelf niet gezocht en de boze niet willen dienen. Zij zullen opstaan uit de doden en leven. Is dit niet de troost voor gelovige ouders, dat zij dán 'doden' uit de opstanding zullen terug ontvangen, indien nu verlossing achterwege blijft?

Ook kunnen wij de vraag stellen, die de apostel eenmaal overnam: 'Hoe worden de doden opgewekt? En met wat voor lichaam komen zij?' Wij weten het niet, maar God geeft er een lichaam aan, gelijk Hij dat gewild heeft, en wel aan elk zaad zijn eigen lichaam'. Verder voegde Paulus eraan toe: 'Er zijn hemelse en aardse lichamen, maar de glans der hemelse is anders dan die der aardse. De glans der zon is anders dan die der maan en der sterren, want de ene ster verschilt van de andere in glans. Zo is het ook met de opstanding der doden' (1Cor.15:35-42).

Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat de gestorven baby met een geestelijk lichaam zal opstaan, want er moet eerst een ontwikkeling voorafgaan van de menselijke geest en van het zieleleven, voordat de geestelijke mens gestalte kan krijgen. Een kind moet eerst opgroeien om iets te kunnen geloven en hiervoor is tijd nodig. Het moet onderricht

hebben en dit kunnen verwerken. Nergens evenwel leert de bijbel dat hiertoe 'engeltjes' ingeschakeld worden.

Nu gaat het op de nieuwe aarde niet om het herstel van het lichaam en ook niet om bevrijding van gebondenheden, want 'de eerste dingen zijn dan voorbijgegaan' en er is geen enkele inwerking meer van duistere, beschadigende machten. Ook is het duidelijk dat de menselijke geest van de barmhartigen en goeden reeds een grote mate van ontwikkeling heeft gekend, maar de innerlijke kwetsuren, onvolkomenheden en onwetendheden zullen moeten verdwijnen.

Er is dus een innerlijke genezing nodig door de prediking van het eeuwige evangelie voor allen die ingeschreven staan in het boek des levens, maar overgeboekt moeten worden in het boek des levens van het Lam, dat zich in het nieuwe Jeruzalem bevindt.

We zagen reeds dat allen die de heilige stad vormen, vóór de tweede opstanding tot volheid zijn gebracht. In dit nieuwe Jeruzalem blijft de gemeente van Jezus Christus altijd een aparte categorie. Er staat: 'En de stad heeft de zon en de maan niet van node, dat die haar beschijnen, want de heerlijkheid Gods verlicht haar en haar lamp is het Lam'. De gemeente van Jezus Christus is de drager van de heerlijkheid Gods en zij verkondigt het eeuwige evangelie, dat verzoening schenkt voor alle schuld en de toegang opent tot de stad Gods.

De eeuwige stad staat dus onder leiding van Christus met zijn gemeente, die het licht of de lamp der stad vormt. Dan begint het grootste zendingswerk aller tijden. Aan de volken die op de aarde zijn, wordt het evangelie der verzoening gepredikt, want het geloven is door het horen. Na aanvaarding kunnen de scharen de stad binnentrekken

om tot volle wasdom te komen. Hier kunnen ze tot de volledige ontplooiing komen als geestelijk mens, nadat zij gedoopt en vervuld zijn met de Heilige Geest. Hier komt dus het beste binnen van wat eenmaal op aarde leefde, van hen wier namen geschreven stonden in het boek des levens. Vandaar dat gezegd kan worden: 'De heerlijkheid en de eer der volken zullen in haar gebracht worden'.

We merken op dat bij al dit gebeuren nergens een tijdsduur genoemd wordt. Wij weten niet hoever wij staan van het tijdstip dat de gemeente haar doel heeft bereikt, maar we weten wel dat dit proces na de hemelvaart van onze Heer reeds duizenden jaren heeft nodig gehad. Ook weten wij niet hoe lang het duizendjarige rijk zal duren. Ook niet welke tijd de tweede opstanding in beslag zal nemen. Ook de duur van de laatste ontwikkelingsfase is ons onbekend, maar ook hier zal de uitdrukking: 'Gods molens malen langzaam en Gods molens malen fijn' wel van toepassing zijn.

Het paradijs voltooid

Het tweede beeld dat johannes in een visioen getoond wordt, is dat van het paradijs, dat zijn volheid gaat bereiken. De apostel ziet voor zich. de enorme uitgestrektheid van de hemelse hof van Eden. Ook deze heeft een 'midden', dat aangeduid wordt met 'haar' of liever met de straat of het plein. Zoals in het midden van Jeruzalem de gemeente als tempel Gods fungeerde, zo wordt nu vermeld dat midden in de straat of op het plein van het paradijs allereerst geboomte des levens staat.

Het is alsof de Heilige Geest tot ons wil zeggen: neem je bijbel en buig hem zover open, dat de eerste bladzijden en de laatste tegen elkaar aangedrukt worden. Het zichtbare is

vervuld in het onzichtbare, de schaduw in de werkelijkheid.

In het centrum van de hof zien we dus het geboomte des levens. In het laatste hoofdstuk van de bijbel wordt meegedeeld dat zich hier de troon van God en van het Lam met allen die Hem toebehoren, bevindt. Daar is de plaats waarvan Gods heerschappij uitgaat en waar de bron van het levende water ontspringt. Zij bruist op teneinde een kristalheldere rivier te vormen.

Deze machtige stroom is beeld van het water des levens. De Vader en de Zoon hebben woning gemaakt in de gemeente en uit het binnenste van de zonen Gods spuiten vreugdevolle fontein op, die springen ten eeuwigen leven. Zij bevochtigen de ganse hof. Deze wellen werden aangeboord op de Pinksterdag, toen de profetie zich begon te vervullen: 'Ik zal van mijn Geest uitstorten'.

Dan zien we ook hoe aan weerszijden van de rivier 'levenshout' groeit. Het is vol van de Geest van God, maar zijn heerlijkheid en eer reiken niet tot aan die van het geboomte des levens dat midden in ' de hof staat en dat gegroepeerd is om de ene Boom des levens. Deze exclusieve schare van het centrum is immers hun Heer in alles gelijkvormig geworden en blijft het heilsorgaan dat door zijn herscheppende kracht het doel van God tevoorschijn brengt: de volmaakte mens tot alle goed werk volmaakt toegerust.

In lange rijen staan dan de waterdrinkers aan weerszijden van de godsrivier. Zij hebben geleerd voortdurend en onophoudelijk rijke vruchten voort te brengen: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, trouw, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Alle heilbrengende

genade, alle zegen en herstel voor de opgestane mensheid worden bewerkt door deze eikebomen der gerechtigheid.

Omdat er geen strijd meer is in de hemelse gewesten, omdat er geen gebondenen meer bevrijd behoeven te worden, is het mogelijk dat zij allen worden ingeschakeld. de bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volken. Onder hun schaduw komen de naties om geholpen te worden te bekwamer tijd. Deze geestvervulden overheersen niet, maar staan gereed om te dienen met hun geestelijke begaafdheden.

Zij verspreiden het goede klimaat en de juiste sfeer, waarin alle andere gewassen kunnen opgroeien, totdat deze ook weer vervuld met Gods Geest, geboomte des levens worden, niet in eenvormigheid, maar in heerlijke verscheidenheid en rijke schakering, zoals de Schepper dit van de aanvang bedoelde. Daarom staat er: 'Zijn dienstknechten zullen Hem vereren, en zij zullen zijn aangezicht zien en zijn naam zal op hun voorhoofden zijn'.

Eenmaal heeft de Here God getracht Adam en Eva tot geestelijke mensen te maken. Zij werden echter ongehoorzaam en uit de hof verwijderd, opdat zij de hand niet meer zouden uitstrekken naar de boom des levens om daarvan te eten. Nu is de tijd gekomen dat de laatsten van de mensheid toegevoegd worden, die wél mogen eten en in gemeenschap mogen komen met het heil van de onzienlijke wereld. Niets van de schepping wordt prijsgegeven dan alleen zij van wie gezegd moest worden: 'Gij hebt niet gewild' en die de voorkeur gaven aan de gemeenschap met de boze geesten.

Het einde van de bruiloft des Lams is nu gekomen, dit wil zeggen dat dan de gehele mensheid vervuld is met de Heilige Geest. De 'vrouw des Lams' stelde voor de gehele

eenwording van het menselijke geslacht met de Zoon des mensen door middel van de Heilige Geest. Deze 'vrouw des Lams' dus deze ganse herboren mensheid, wordt nu vrouw van God.

De apostel schreef hierover: 'De laatste vijand, die onttroond (tenietgedaan) wordt, is de dood, want alles heeft Hij aan zijn voeten onderworpen. Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen' (1Cor.15:26-28). Dan is de gehele mensheid het lichaam van God die geest is.

Wij wijzen nu op het opmerkelijke feit, dat er ontelbare mensen nodig zijn teneinde de gedachte Gods te kunnen realiseren: God alles in allen, of het vormen van een tempel Gods in de geestelijke wereld. Laten we eerst eens zien hoe dit met de menselijke geest gesteld is.

Wij weten dat God in Adam de geest des levens blies. Deze was gelijkvormig aan de Geest van de Schepper. Hij sprak niet: 'Laat Ons één mens maken naar ons beeld als onze gelijkenis', maar Hij sprak in het meervoud over 'mensen'. De menselijke geest is namelijk niet tot volle ontplooiing te brengen in één persoon. Hij is zo rijk gevarieerd en zo veel omvattend, dat er ontelbare schepselen nodig zijn om de rijkdom van de menselijke geest te manifesteren.

Adam mag een begaafd man zijn geweest, maar hij kon nu eenmaal niet een genie zijn in alles wat de menselijke geest in zich verbergt en kan voortbrengen: in muziek, in techniek" in wetenschap, in cultuur en niet het minst in de geestelijke wereld. Daarom klonk het: vermenigvuldig u.

Zo zijn er miljarden mensen nodig om uiteindelijk de volheid van de menselijke geest te openbaren.

In de nieuwe schepping ontvangt nu de laatste Adam naast de eigen menselijke geest ook de Heilige Geest en de Herschepper sprak opnieuw: vermenigvuldig u. Hoe groot moet het aantal mensen wel zijn, opdat 'God alles in allen' zij, dit wil zeggen dat Hij Zich ten volle kwijt kan in de mensheid. Hoe gaaf en hoe heilig moet dan ieder van hen wel zijn, opdat de ganse volheid Gods tot openbaring kan komen.

Tot aan de laatste bladzijde is de bijbel het boek van de vernieuwing, ook in zijn laatste hoofdstukken, waar het wederherstel van de laatste categorie mensen wordt meegedeeld. Welk een taak wij daarna met elkaar krijgen, teneinde in de ganse kosmos de werken Gods uit te voeren, is ons onbekend.

De apostel Paulus werd eenmaal in geestvervoering opgetrokken naar het voltooide paradijs. Hij 'werd weggevoerd tot in de derde hemel' (2Cor.12:14). Wij weten dat wij ons nu naar de inwendige mens in de eerste hemel bevinden, waar wij de strijd te voeren hebben tegen de boze geesten in de hemelse gewesten en daar onze overwinning mogen behalen.

In Openbaring 21 ziet Johannes de tweede hemel, want de eerste hemel was voorbijgegaan. In de ganse onzienlijke wereld was de zegepraal op de vijand behaald en het rijk van de satan was zover verwijderd, dat gesproken kon worden van 'buitenste duisternis'. Wanneer dan ook de door de dood teruggegeven schepping volkomen hersteld en voltooid is, zal eenmaal de derde hemel gezien worden, het volmaakte rijk van God, waar God zelf Zich een woning heeft toebereid om daarin voor eeuwig te

vertoeven. Hij is met de mensheid dan zo onafscheidelijk verbonden dat er sprake is van het lichaam van God.

Wij merken hierbij dan op, dat we hier met een beeld te doen hebben, want ieder schepsel zal zijn aparte functie ten volle kunnen waarnemen. Het is dan niet zo dat de Zoon van God of de zonen Gods zullen verdwijnen, maar zij zullen in het lichaam Gods als levende cellen en organen hun geëigende en toegewezen taak uitoefenen.

In het wederherstel aller dingen gebeurt niets buiten het ontwikkelingsprogramma dat God Zich van eeuwigheid in zijn raad had voorgenomen. Het zal vele duizenden jaren duren voordat ook de geringsten onder de mensen, misschien het jong gestorven kind of de geestelijk misvormde, het doel zal bereiken, maar gebeuren zal het. God heeft zijn schepping lief en 'wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben' en die Hij bemint (1Cor.2:9).

Ons oor heeft het niet vernomen en ook beschrijft Gods Woord ons die komende eeuwen niet, maar oneindige perspectieven zullen dan gerealiseerd worden. Ook voor deze luisterrijke openbaring geldt: 'Wie heeft de zin des Heren gekend? Of wie is Hem tot een raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst iets gegeven, waarvoor hij vergoeding ontvangen moet? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen' (Rom.11:34-36). Soli Deo gloria. Aan God alleen de eer!